VODNIK PO

PRAVICAH IN UGODNOSTIH

SLEPIH IN SLABOVIDNIH OSEB,

KI IZHAJAJO IZ SLOVENSKE ZAKONODAJE

do 15. 9. 2022

(elektronska izdaja)

ZA SLEPE ŽE OD 1920
SERVING THE BLIND SINCE 1920

ZVEZA DRUŠTEV SLEPIH
IN SLABOVIDNIH SLOVENIJE
1000 Ljubljana, Groharjeva 2

tel: 01 47 00 211, fax: 01 47 00 220
E-mail: info@zveza-slepih.si

Edina tema, ki obstaja, je neznanje …

Gradivo zbral in uredil:
Brane But, univ. dipl. psih.

Izdajateljica:
Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije
1000 Ljubljana, Groharjeva 2

Ljubljana, 2022

Za izdajateljico:
Matej Žnuderl, univ. dipl. psih., predsednik
Štefan Kušar, dipl. teol., tajnik

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

342.726-056.262(497.4)(035)(0.034.2)
364-22-056.262(497.4)(035)(0.034.2)
VODNIK po pravicah in ugodnostih slepih in slabovidnih oseb, ki izhajajo iz slovenske zakonodaje do 15. 9. 2022 [Elektronski vir] / [gradivo zbral in uredil Brane But]. - Ljubljana : Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, 2022

ISBN 978-961-6996-37-2 (PDF)
1. But, Brane
COBISS.SI-ID 121924611

Izdano v elektronski izdaji v formatu pdf.
http://www.zveza-slepih.si/2022/09/vodnik-po-pravicah-in-ugodnostih-slepih-in-slabovidnih-2022/#.YygY4bTP2H4

U V O D

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije je **Vodnik po pravicah in ugodnostih slepih in slabovidnih oseb, ki izhajajo iz slovenske zakonodaje,** prvič izdala ob mednarodnem dnevu invalidov 3. decembra 2005 ter v okviru obeleževanja 85. obletnice organiziranega delovanja slepih in slabovidnih oseb na slovenskem. V kasnejših letih je večkrat izdala novosti ali prenovljen **Vodnik**.

Da bi bili slepi in slabovidni bolje obveščeni o tem, kakšne pravice in ugodnosti jim daje slovenska zakonodaja, je **Vodnik** pripravljen tako, da je najprej naveden posamičen zakon oziroma predpis ter njegova objava, v nadaljevanju pa posamezne določbe z vsebino, vrsto pravice in ugodnosti ter pogoji za uveljavljanje. Pri branju je torej treba še posebno pozornost nameniti pogojem, pod katerimi lahko slepe ali slabovidne osebe uveljavljajo posamezno pravico ali ugodnost.

V **Vodniku** so zajeti vsi veljavni zakoni oz. predpisi do 15. 9. 2022. Tokrat je **Vodnik** izdan v elektronski obliki.

Upamo, da bo **Vodnik** slepim in slabovidnim osebam koristil pri uveljavljanju njihovih pravic in ugodnosti, prav tako pa tudi strokovnim delavcem in drugim, ki se pri svojem delu srečujejo s slepimi in slabovidnimi osebami.

Ljubljana, 15. september 2022 Brane But, univ. dipl. psih.

VSEBINA:

Ustava Republike Slovenije 5
Konvencija o pravicah invalidov 6
Zakon o varstvu pred diskriminacijo 8
Zakon o izenačevanju možnosti invalidov 13
Zakon o osebni asistenci 18
Pravilnik o osebni asistenci 25
Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila 26
Iz liste tehničnih pripomočkov 28
Postopek uveljavljanja tehničnih pripomočkov po ZIMI 29
Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov 31
Zakon o urejanju trga dela 36
Zakon o delovnih razmerjih 37
Zakon o preprečevanju nasilja v družini 41
Zakon o dohodnini 44
Zakon o davku na dodano vrednost 51
Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju 52
Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju 58
Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja 61
Zakon o socialnem varstvu 66
Zakon o socialno varstvenih prejemkih 70
Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev 71
Zakon o socialnem vključevanju invalidov 73
Pravilnik o storitvah socialnega vključevanja invalidov 77
Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih 81

Pravilnik o kriterijih za uveljavljanje pravic za otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo 86
Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami 89
Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami 91
Pravilnik o osnovnošolskem izobraževanju učencev s posebnimi potrebami na domu 96
Zakon o osnovni šoli 98
Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju 100
Zakon o gimnazijah 101
Pravilnik o vpisu v srednje šole 102
Zakon o maturi 103
Pravilnik o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v visokem šolstvu . 104
Zakon o štipendiranju 105
Zakon o subvencioniranju študentske prehrane 106
Pravilnik o subvencioniranju bivanja študentov 107
Statut Univerze v Ljubljani 108
Zakon o motornih vozilih 109
Zakon o davku na motorna vozila 110
Zakon o pravilih cestnega prometa 114
Pravilnik o parkirni karti 116
Zakon o dajatvah za motorna vozila 118
Zakon o prevozih v cestnem prometu 120
Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij 122
Zakon o medijih 125
Zakon o Radioteleviziji Slovenija 125
Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja 126

Zakon o poštnih storitvah ***126***
Splošni pogoji izvajanja univerzalne poštne storitve ***127***
Zakon o elektronskih komunikacijah ***128***
Pravilnik o kategorijah potrošnikov, ki so upravičeni do posebnih cenovnih opcij ali paketov ***130***
Uredba o ukrepih za končne uporabnike invalide ***132***
Zakon o zaščiti živali ***137***
Zakon o spodbujanju razvoja turizma ***137***
Pravilnik o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem ***138***
Zakon o notariatu ***139***
Definicija slepote in slabovidnosti v Republiki Sloveniji ***140***

Opomba:
V elektronski obliki je Vodnik izdan v formatu pdf.
Kazalo Vodnika v elektronski obliki je urejeno tako, da se s klikom leve tipke miške na iskani dokument v kazalu prikliče oz. odpre ta dokument v Vodniku
(pdf: klik z levo tipko miške).

Ustava Republike Slovenije

Ur. l. RS, št. 33/1991, zadnja spr.: Ur. l. RS, št. 92/2021

Enakost pred zakonom (14. čl.)	• V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino. • Vsi so pred zakonom enaki.
Pravice invalidov (52. čl.)	• Invalidom je v skladu z zakonom zagotovljeno varstvo ter usposabljanje za delo. • Otroci z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju ter druge huje prizadete osebe imajo pravico do izobraževanja in usposabljanja za dejavno življenje v družbi. • Izobraževanje in usposabljanje iz prejšnjega odstavka se financira iz javnih sredstev.

Konvencija o pravicah invalidov

Ur. l. RS, št. 37/2008

Konvencijo o pravicah invalidov je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov 13. decembra 2006. Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (MKPI) je bil objavljen v Ur. l. RS, št. 37/2008 z dne 15. 04. 2008).

Namen (1. čl.)	• Namen te konvencije je spodbujati, varovati in invalidom zagotavljati polno in enakopravno uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter spodbujati spoštovanje njihovega prirojenega dostojanstva. • Invalidi so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi.
5. čl.	Enakost in nediskriminacija
6. čl.	Invalidne ženske
7. čl.	Invalidni otroci
8. čl.	Ozaveščanje
9. čl.	Dostopnost
10. čl.	Pravica do življenja
11. čl.	Nevarne razmere in humanitarne krize
12. čl.	Enakost pred zakonom
13. čl.	Dostop do sodnega varstva
14. čl.	Osebna svoboda in varnost
15. čl.	Prepoved mučenja, krutega, nečloveškega, ponižujočega ravnanja ali kaznovanja
16. čl.	Prepoved izkoriščanja, nasilja in zlorabe

17. čl.	Varovanje osebne integritete
18. čl.	Pravica do svobode gibanja in državljanstva
19. čl.	Samostojno življenje in vključenost v skupnost
20. čl.	Osebna mobilnost
21. čl.	Svoboda izražanja in mnenja ter dostop do informacij
22. čl.	Spoštovanje zasebnosti
23. čl.	Spoštovanje doma in družine
24. čl.	Izobraževanje
25. čl.	Zdravje
26. čl.	Habilitacija in rehabilitacija
27. čl.	Delo in zaposlovanje
28. čl.	Ustrezna življenjska raven in socialno varstvo
29. čl.	Sodelovanje v političnem in javnem življenju
30. čl.	Sodelovanje v kulturnem življenju, rekreaciji, prostočasnih dejavnostih in športu
33. čl.	Izvajanje konvencije in spremljanje njenega izvajanja v posameznih državah

Zakon o varstvu pred diskriminacijo

Ur. l. RS, št. 33/2016 in 21/2018 (ZNOrg)

Namen in vsebina zakona (1. čl.)	• (1) Ta zakon določa varstvo vsakega posameznika in posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik) pred diskriminacijo ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino (v nadaljnjem besedilu: osebna okoliščina) na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju. • (2) S tem zakonom se kot samostojen državni organ na področju varstva pred diskriminacijo ustanovi zagovornik oziroma zagovornica načela enakosti (v nadaljnjem besedilu: zagovornik) ter določijo njegove naloge in pooblastila. • (3) Varstvo pred diskriminacijo velja tudi za pravne osebe, ki jih opredeljuje pravni red Republike Slovenije, če se okoliščine, ki bi lahko bile podlaga za diskriminacijo, po vsebini lahko nanašajo na te osebe. • (4) Ta zakon opredeljuje in prepoveduje diskriminacijo, določa organe in ukrepe za spodbujanje enakega obravnavanja, določa položaj in pristojnosti zagovornika, postopek pri zagovorniku v primeru ugotavljanja obstoja diskriminacije in posebnosti pravnega varstva diskriminiranih oseb.

Uporaba zakona (2. čl.)	• (1) Ta zakon zavezuje državne organe, lokalne skupnosti, nosilce javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe, ki morajo na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb, zlasti v zvezi: - s pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica, vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem, - z dostopom do vseh oblik in do vseh ravni karierne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso, - z zaposlitvenimi pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami, - s članstvom in vključevanjem v organizacijo delavcev ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije, - s socialno zaščito, vključno s socialno varnostjo in zdravstvenim varstvom, - s socialnimi ugodnostmi, - z vzgojo in izobraževanjem, - z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi. • (2) Posebni zakoni lahko podrobneje določijo ravnanja, ki pomenijo diskriminacijo in določijo sankcije zanje na svojem področju veljavnosti. • (3) Ne glede na določbe drugih zakonov se uporabljajo določbe tega zakona, če so za diskriminirano osebo ugodnejše.

Diskriminacija (4. čl.)	• (1) Diskriminacija pomeni vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. • (2) Diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine je prepovedana.
Enako obravnavanje (5. čl.)	• (1) Enako obravnavanje pomeni odsotnost neposredne in posredne diskriminacije zaradi katere koli osebne okoliščine osebe, kakor tudi odsotnost katerega koli drugega ravnanja, ki v skladu s tem zakonom pomeni diskriminacijo. • (2) Enako obravnavanje v skladu s tem zakonom je zagotovljeno tudi: - osebi, ki je dejansko ali pravno povezana z osebo z določeno osebno okoliščino, - osebi, ki je diskriminirana zaradi napačnega sklepanja o obstoju določene osebne okoliščine.
Neposredna in posredna diskriminacija 6. čl.	• (1) Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb. • (2) Posredna diskriminacija obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna.

Druge oblike diskriminacije 7. čl.	• Diskriminacija vključuje tudi: - nadlegovanje in spolno nadlegovanje ter vsako manj ugodno obravnavanje osebe zaradi zavrnitve ali dopuščanja takega vedenja, - odredbo, ukaz ali drugo navodilo, da naj se osebo diskriminira zaradi določene osebne okoliščine (v nadaljnjem besedilu: navodila za diskriminacijo), - pozivanje k diskriminaciji, - povračilne ukrepe (v nadaljnjem besedilu: viktimizacija).
Hujše oblike diskriminacije (12. čl.)	• Za hujše oblike diskriminacije štejejo: - večkratna diskriminacija, ki je podana, kadar je oseba diskriminirana zaradi več osebnih okoliščin hkrati, - množična diskriminacija, ki je podana, kadar je s spornim ravnanjem diskriminiranih več oseb hkrati, zlasti če je motivirana s sovraštvom ali prezirom do oseb z določeno osebno okoliščino, - dolgotrajna oziroma ponavljajoča se diskriminacija, - diskriminacija, ki vsebuje ali bi lahko vsebovala težko popravljive posledice za diskriminirano osebo glede povzročitve škode njenemu pravnemu položaju, pravicam ali obveznostim, zlasti če je storjena v razmerju do otrok ali drugih slabotnih oseb.
13. čl.	Izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije.
Nosilci nalog (14. čl.)	• (1) Državni organi, lokalne skupnosti, samoupravne narodne skupnosti in nosilci javnih pooblastil na svojem področju v okviru svojih pristojnosti ustvarjajo pogoje za enako obravnavanje vseh oseb, ne glede na katero koli osebno okoliščino, z osveščanjem in spremljanjem položaja na tem področju ter z ukrepi normativne in politične narave.

	• (2) Ministrstva in vladne službe, pristojne za področja iz 2. člena tega zakona oziroma za skupine oseb z določeno osebno okoliščino, pripravijo predloge ukrepov na svojem delovnem področju.
19. čl. – 32. čl.	Zagovornik.
33. čl. – 38. čl.	Postopek pri zagovorniku.
39. čl. – 41. čl.	Posebnosti pravnega varstva pred diskriminacijo.
42. čl. – 44. čl.	Nadzor nad izvajanjem zakona.
Prenehanje veljavnosti (52. čl.)	• Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 20. do vključno 29. člen Zakona o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in 61/07 – ZUNEO-A) in Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 50/04, 61/07 in 93/07 – uradno prečiščeno besedilo).

Zakon o izenačevanju možnosti invalidov

Ur. l. RS, št. 94/2010 (ZIMI), zadnja spr. in dop. Ur. l. RS, št. 32/2017 (ZIMI-B)

Namen in cilj zakona (1. čl.)	• (1) Namen tega zakona je preprečevanje in odpravljanje diskriminacije invalidk in invalidov (v nadaljnjem besedilu: invalidov), ki temelji na invalidnosti. • (2) Cilj tega zakona je za invalide ustvarjati enake možnosti na vseh področjih življenja.
Temeljna načela (2. čl.)	• Temeljna načela tega zakona so: - spoštovanje in zagotavljanje človekovih pravic invalidov in njihovega dostojanstva, - zagotavljanje enakih možnosti za invalide in njihova nediskriminacija ter - spoštovanje in sprejemanje različnosti zaradi invalidnosti.
6. čl.	Prepoved diskriminacije zaradi invalidnosti pred državnimi organi, organi državne in lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil in služb.
Enakopravno sodelovanje v postopkih (7. čl.)	• (1) Slepi, slabovidni ali gluhoslepi ima pravico, da sam predloži vsa pisanja oziroma se mu v vseh postopkih pred državnimi organi, organi samoupravne lokalne skupnosti, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe zagotovi dostop do vseh pisanj v postopku v njemu razumljivi obliki, ti pa mu morajo to pravico zagotoviti. • (2) Pravica iz prejšnjega odstavka se zagotovi na način, ki ga izbere slepi, slabovidni ali gluhoslepi sam, zlasti pa s prilagojenimi tehnikami pisanja in branja za slepe, slabovidne ali gluhoslepe, kot npr. brajico, povečanim črnim tiskom, zvokom, elektronsko obliko.

	• (3) Državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe morajo pravico iz prvega odstavka tega člena slepemu, slabovidnemu ali gluhoslepemu zagotoviti po uradni dolžnosti. • (4) Plačilo stroškov zagotovitve pisanj v obliki, razumljivi za slepe, slabovidne ali gluhoslepe, državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije in jih morajo zato predvideti v letnih finančnih načrtih.
8. čl.	Dostopnost do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti.
9. čl.	Uporaba in prilagoditev objektov v javni rabi.
10. čl.	Prepoved pisanja in izpostavljanja diskriminacijskih sporočil in simbolov.
11. čl.	Dostop do vključujočega izobraževanja.
12. čl.	Zdravje.
13. čl.	Dostop do načina prebivanja.
14. čl.	Dostop do obveščenosti.
15. čl.	Dostop do kulturnih dobrin.
16. čl.	Javni prevozi.
Tehnični pripomočki za premagovanje komunikacijskih ovir (17. čl.)	• (1) Invalidi s senzornimi okvarami lahko poleg pripomočkov, ki so jim zagotovljeni na podlagi drugih predpisov, glede na osebne potrebe uveljavljajo sofinanciranje tudi drugih tehničnih pripomočkov, ki jih potrebujejo v življenju za premostitev komunikacijskih ovir za omogočanje varnega in samostojnega življenja ter jih predvsem uporabljajo za dostopnost do informacij, sporazumevanje in prilagoditev življenjskega okolja (v nadaljevanju: tehnični pripomočki).

	• (2) Minister oziroma ministrica (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojen za invalidsko varstvo, s predpisom podrobneje določi tehnične pripomočke iz prejšnjega odstavka, pogoje za njihovo pridobitev, njihovo dobo trajanja, vrednost posameznega tehničnega pripomočka in standarde kakovosti pripomočkov ter način vzdrževanja. Za enostavnejše tehnične pripomočke se štejejo pripomočki, katerih vrednost ne presega 500 eurov, za zahtevnejše tehnične pripomočke pa tisti, katerih vrednost presega 500 eurov. • (3) Uveljavljanje pravice do tehničnih pripomočkov po tem členu ne sme vplivati na zmanjšanje ali izboljšanje že pridobljenih pravic do tehničnih pripomočkov po drugih predpisih.
19. čl.	Postopek za uveljavljanje tehničnih pripomočkov.
19.a člen	Vrednotnica za plačilo tehničnega pripomočka.
Financiranje tehničnih pripomočkov (20. čl.)	• (1) Sredstva za sofinanciranje plačila tehničnega pripomočka za invalida se zagotavljajo v višini 85 odstotkov vrednosti posameznega tehničnega pripomočka, določenega s predpisom iz 17. člena tega zakona. Za invalida, ki prejema denarno socialno pomoč po predpisih, ki urejajo področje socialnega varstva, in za invalide, ki jim je priznan status po predpisih, ki urejajo družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, se zagotovi plačilo pripomočkov v celotni vrednosti posameznega tehničnega pripomočka. • (2) Sredstva za sofinanciranje tehničnih pripomočkov zagotavlja ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo. • (3) Dobavitelj tehničnih pripomočkov invalidu izda račun za tehnični pripomoček. Kopijo računa skupaj z originalom vrednotnice za

	nabavo tehničnega pripomočka posreduje upravni enoti , kije vrednotnico izdala. • (4) Sredstva za plačilo mnenja izvedencev iz tretjega odstavka 19. člena tega zakona zagotavlja ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v proračunu Republike Slovenije.
21. člen	Plačilo stroškov prilagoditve vozila.
22. člen	Postopek za uveljavljanje plačila stroškov prilagoditve vozila.
22.c člen	Pes pomočnik za težko ali najtežje gibalno ovirane invalide.
EU kartica Ugodnosti za invalide (22.h člen)	• (1) Z EU kartico ugodnosti za invalide (v nadaljnjem besedilu: invalidska kartica ugodnosti) invalidi izkazujejo status invalida pri uveljavljanju komercialnih popustov na področjih prometa, turizma, kulture, športa, prostega časa in na drugih področjih, ki priznavajo ugodnosti osebam na podlagi pridobljenega statusa invalida in nekaterih opredeljenih telesnih okvar. • (3) Minister, pristojen za invalidsko varstvo, s predpisom podrobneje uredi obliko invalidske kartice ugodnosti, postopek za njeno izdajo in postopek izdaje nove invalidske kartice ugodnosti. • (5) Invalidska kartica ugodnosti, izdana v Republiki Sloveniji, velja v drugih članicah Evropske unije, invalidska kartica ugodnosti, izdana v eni izmed držav članic Evropske unije, pa velja tudi v Republiki Sloveniji.
Upravičenci (22.i člen)	• (1) Invalidsko kartico ugodnosti pridobijo osebe, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji ali tujci, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, in se štejejo kot invalidi skladno z zakonom, ki

	ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov in z navodilom, ki določa, kdo se šteje kot invalid v kvotnem sistemu zaposlovanja invalidov. Kot invalidi se štejejo tudi gluhoslepe osebe, ki izpolnjujejo pogoje za opredelitev gluhoslepote po tem zakonu oziroma pravilniku, ki ureja tehnične pripomočke in prilagoditev vozila in invalidi I. kategorije po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. • (2) Invalid mora predložiti dokazila o invalidnosti iz prejšnjega odstavka, če dokazil ne izdajajo državni organi ali nosilci javnih pooblastil. Če dokazila o invalidnosti izdajo državni organi ali nosilci javnih pooblastil, jih pridobi upravna enota, ki odloča v postopku o pridobitvi invalidske kartice ugodnosti.
Postopek (22.j člen)	• (1) Vloga za izdajo invalidske kartice ugodnosti z navedbo vseh potrebnih podatkov o izpolnjevanju pogojev in zahtevo za vpis v evidenco invalidskih kartic ugodnosti, invalid iz prejšnjega člena vloži na katerikoli upravni enoti v Republiki Sloveniji. • (4) Veljavnost invalidske kartice ugodnosti je deset let od njene izdaje.
24. čl.	Sofinanciranje posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo.
Postopki ob domnevni kršitvi prepovedi diskriminacije (30. člen)	• Za obravnavo domnevnih kršitev prepovedi diskriminacije zaradi invalidnosti po tem zakonu se v postopkih smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanje načela enakega obravnavanja.

Zakon o osebni asistenci

Ur. l. RS, št. 10/2017 (ZOA) in 172/2021 (ZOA-B)

Vsebina zakona (1. čl.)	• S tem zakonom se ureja pravica do osebne asistence in način njenega uveljavljanja, z namenom omogočiti posamezniku oziroma posameznici z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jo v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovala v družbi (v nadaljnjem besedilu: uporabnik) na vseh področjih življenja enake možnosti, večjo neodvisnost, aktivnost in enakopravno vključenost v družbo, skladno z določbami Konvencije o pravicah invalidov (Uradni list RS-MP, št. 10/08).
Definicija osebne asistence (2. člen)	• (1) Osebna asistenca po tem zakonu je pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo. • (2) Pri izvajanju osebne asistence mora imeti uporabnik nadzor nad organizacijo in oblikovanjem storitev osebne asistence glede na lastne potrebe, zmožnosti, življenjske okoliščine, pogoje ter želje. V primeru nezmožnosti upravljanja z lastno asistenco, naloge uporabnika prevzame njegov zakoniti zastopnik. • (3) Kot osebna asistenca se šteje pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih in pomoč pri komunikaciji in obvezna prisotnost pri uporabniku v primeru najtežjih invalidnosti, pomoč pri podpornih dnevnih opravilih, spremstvu, pomoč na delovnem mestu in izobraževalnem procesu ter pomoč pri drugih

	dejavnostih in aktivnostih, v katere je uporabnik vključen. • (4) Uporabniku je zagotovljena prosta izbira izvajalca osebne asistence in osebnega asistenta.
Upravičenci do osebne asistence (6. člen)	• (1) Vsakemu, ki izpolnjuje s tem zakonom določene pogoje, ne glede na njegov dohodek ali premoženje, je zagotovljena osebna asistenca pod enakimi pogoji. • (2) Do osebne asistence je upravičen uporabnik, ki izpolnjuje naslednje pogoje: - da zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri opravljanju aktivnosti, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev; - da je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji; - da je star od 18 do 65 let; - da živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe; - da potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko. • (3) Uporabnik je glede na ugotovljene potrebe po prvi in peti alineji prejšnjega odstavka upravičen do enega ali več osebnih asistentov. • (4) Če je upravičena oseba uveljavila pravico do osebne asistence pred dopolnjenim 65. letom starosti, je lahko ne glede na tretjo alinejo prvega odstavka tega člena upravičena do osebne asistence tudi potem, ko dopolni to starost. V tem primeru se ponovno oceni potreba po osebni asistenci in odloči o tej pravici.
Storitve osebne asistence	• (1) Storitve osebne asistence so: a) storitve, namenjene osebni pomoči

(7. člen)	uporabnika; b) storitve, namenjene pomoči v gospodinjstvu in drugih dnevnih opravilih; c) spremstvo; d) pomoč na delovnem mestu in v izobraževalnem procesu; e) pomoč pri komunikaciji • (2) Podrobnejšo opredelitev storitev osebne asistence določi minister, pristojen za invalidsko varstvo.
Komunikacijski dodatek (8. člen)	• Ne glede na pogoj iz pete alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona, se lahko gluhemu, slepemu ali gluhoslepemu uporabniku, ki potrebuje izmed storitev osebne asistence iz prejšnjega člena samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu, tudi če ne izpolnjuje pogoja najvišje starostne meje iz tretje alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona, odobri osebna asistenca v obsegu 30 ur na mesec. Uporabnik lahko namesto osebne asistence izbere denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, ki je določen v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.
Osebna asistenca in druge storitve (9. člen)	• (1) Pravica do osebne asistence se izključuje s: - celodnevnim institucionalnim varstvom, družinskim pomočnikom in dolgotrajno bolnišnično obravnavo v skladu v predpisi, ki urejajo področje socialnega in zdravstvenega varstva, - celodnevnim institucionalnim varstvom v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, - storitvijo socialnega vključevanja prebivanja s podporo v skladu z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, in - prestajanjem zaporne kazni. • (2) Pravica do osebne asistence se ne izključuje s storitvijo pomoči na domu po zakonu, ki ureja

	socialno varstvo. V tem primeru se število odobrenih ur osebne asistence zmanjša za število odobrenih ur iz naslova pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. • (3) Pravica do osebne asistence se ne izključuje s pravico do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov ter vključenosti v izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo. V tem primeru se število odobrenih ur osebne asistence zmanjša za število ur, ki so bile uporabniku priznane iz naslova teh storitev. • (4) Število odobrenih ur osebne asistence se zmanjša za število ur, za katere je uporabnik vključen v programe ali storitve iz drugega in tretjega odstavka tega člena, ki so bile uporabniku priznane iz naslova vključenosti v izvedbeni načrt osebne asistence.
Osebni asistent (11. člen)	• (1) Osebni asistent je fizična oseba, ki opravlja osebno asistenco pri izvajalcu osebne asistence na podlagi pogodbe o zaposlitvi, na podlagi podjemne pogodbe ali kot samostojni podjetnik posameznik, če sam opravlja delo osebnega asistenta, če: - je polnoletna, - je poslovno sposobna, - iz kazenske evidence ne izhaja, da je bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti v skladu z drugimi predpisi, in - ima opravljeno usposabljanje v skladu s tem zakonom.

	• (2) Osebni asistent, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka, opravlja osebno asistenco: - kot samostojni podjetnik posameznik največ v obsegu, kot velja za zaposlene na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja, - za čas nadomeščanja redno zaposlenih osebnih asistentov, vendar ne več kot 720 ur v koledarskem letu, na podlagi podjemne pogodbe, kot začasno in občasno delo dijakov in študentov v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti, ali kot začasno ali občasno delo upokojencev v skladu z zakonom, ki ureja trg dela. • (3) Osebno asistenco uporabniku opravljata največ dva družinska člana uporabnika za polni delovni čas. Za družinskega člana uporabnika se šteje: - zakonec ali zunajzakonski partner, partner partnerske zveze ali nesklenjene partnerske zveze, - otrok ali otrok osebe iz prejšnje alineje, - starš ali starš osebe iz prve alineje tega odstavka, - brat ali sestra, - vnuk, vnukinja, - sorodnik po svaštvu do vštetega drugega kolena. • (4) Med bolniško odsotnostjo, dopustom ali drugimi odsotnostmi z dela v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, osebnega asistenta, ki je družinski član uporabnika, lahko nadomešča drug osebni asistent ali drug družinski član uporabnika, ne glede na sorodstveno razmerje, navedeno v prejšnjem odstavku.
13. člen	Izvedbeni načrt osebne asistence.

Postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistence (20. člen)	• (1) Vlagatelj ali njegov zakoniti zastopnik vloži vlogo za pridobitev pravice do osebne asistence na centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno ali začasno prebivališče vlagatelja. Vloga vsebuje: - osebno ime vlagatelja, EMŠO in naslov stalnega ali začasnega prebivališča; - dokazila o stopnji in vrsti invalidnosti; - zdravstveno dokumentacijo o vrsti in stopnji invalidnosti, zdravstvenem stanju vlagatelja ter uporabi medicinsko-tehničnih pripomočkov in drugo dokumentacijo, ki dokazuje vlagateljevo potrebo po osebni asistenci; - navedbo o potrebi po storitvah osebne asistence pri opravljanju aktivnosti, povezanih z neodvisnim osebnim in družinskim življenjem, vključevanjem v okolje, izobraževanjem in zaposlitvijo; - odločbo o priznani pravici in višini dodatka za pomoč in postrežbo oziroma drugih denarnih prejemkov, ki jih vlagatelj prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči; - dokazila o izobraževanju ali zaposlitvi, če je zaposlen ali se izobražuje; - dokazila, s katerimi dokazuje vključenost v programe ali storitve iz 9. člena tega zakona; - datum vložitve in podpis vlagatelja ali zakonitega zastopnika. • (2) Dokazila iz druge, pete in sedme alineje prejšnjega odstavka vlagatelj priloži, če z njimi razpolaga.
Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistence (22.a člen)	• (1) V postopku ponovne ocene upravičenosti do osebne asistence se preverja ustreznost obsega ur in vrst storitev osebne asistence, priznanih z odločbo o pravici do osebne asistence. • (2) Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistence se izvede po uradni dolžnosti najpozneje v petih letih od dneva pridobitve

	pravice do osebne asistence. • (3) Koordinator lahko pri posameznem uporabniku predlaga ponovno oceno tudi pred rokom iz prejšnjega odstavka, če zazna spremenjene potrebe uporabnika po vrstah in obsegu ur storitev osebne asistence ali druge okoliščine, ki utemeljujejo ponovno oceno. • (4) Ponovna ocena se izvede v skladu s postopkom, kot je določen za postopek uveljavljanja pravice do osebne asistence. Z odločbo o ponovni oceni pravice do osebne asistence se uporabniku lahko prizna drugačen (večji, enak ali manjši) obseg ur in drugačna opredelitev vrst storitev osebne asistence, ki so mu bile priznane z veljavno odločbo, oziroma da do storitev osebne asistence ni upravičen.
Mnenje o obsegu ur in vsebini osebne asistence (21. člen)	• (1) Komisija izdela mnenje o številu ur in vsebini osebne asistence. • (4) Pravica do osebne asistence je izražena v obsegu ur na teden.
Financiranje osebne asistence (26. člen)	• (2) Če je uporabnik upravičen do prejemanja dodatka za pomoč in postrežbo oziroma do drugih denarnih prejemkov zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, uporabnik sofinancira osebno asistenco pri izbranem izvajalcu osebne asistence v višini polovice navedenega prejemka.

Pravilnik o osebni asistenci

Ur. l. RS, št. 26/2022

Vsebina (1. čl.)	• Ta pravilnik podrobneje ureja način uveljavljanja pravice do osebne asistence in komunikacijskega dodatka, koordinatorja izvajanja osebne asistence, izvajalce osebne asistence, usposabljanje, interne akte izvajalcev osebne asistence, poročanje in metodologijo za izračun cene ure storitve osebne asistence.
Vloga za uveljavljanje pravice do osebne asistence (2. člen)	
Ugotavljanje upravičenosti do osebne asistence (3. člen)	
Mnenje (4. člen)	
Komisija (5. člen)	
Seznam izvedencev (6. člen)	
Odločba o pravici do osebne asistence (7. člen)	
Vrednotnica za osebno asistenco (8. člen)	
Komunikacijski dodatek (9. člen)	
Koordinator (10. člen)	
Izbor izvajalca osebne asistence (11. člen)	
Izvedbeni načrt (12. člen)	
Dogovor o izvajanju storitev osebne asistence (13. člen)	
Izvajalci osebne asistence (14.-18. člen)	
Usposabljanje (19.-23. člen)	
Interni akti (24. in 25. člen)	

Poročanje izvajalcev osebne asistence (26. člen)
Metodologija za izračun cene ure storitve osebne asistence (27.-32. člen)
Prehodne in končne določbe (33.-36. člen)

Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila

Ur. l. RS, št. 71/2014, zadnja spr. in dop. Ur. l. RS, št. 58/2022.

Vsebina pravilnika (1. čl.)	• (1) Ta pravilnik podrobneje ureja tehnične pripomočke, pogoje za njihovo pridobitev, dobo trajanja, standarde kakovosti teh pripomočkov, način vzdrževanja in vrednost posameznega tehničnega pripomočka.
Upravičenci do tehničnih pripomočkov (2. čl.)	• (1) Do tehničnih pripomočkov so upravičene senzorno ovirane osebe, to so slepe, slabovidne, gluhe, naglušne in gluhoslepe osebe, ki lahko uveljavljajo pravice po predpisih, ki urejajo invalidsko ter zdravstveno varstvo in zavarovanje in te pripomočke potrebujejo v življenju za premostitev komunikacijskih ovir za omogočanje varnega in samostojnega življenja. • (2) Upravičenci do tehničnih pripomočkov lahko uveljavljajo pravico do posameznega tehničnega pripomočka, če izpolnjujejo pogoje, določene v tem pravilniku, in je tehnični pripomoček naveden na listi tehničnih pripomočkov, ki je kot priloga 1 sestavni del tega pravilnika.
Pogoji za uveljavitev (3. čl.)	• (1) Osebe iz prejšnjega člena lahko uveljavljajo pravico do tehničnih pripomočkov, če: - so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji ali tujci, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji,

	- imajo 2., 3., 4. ali 5. kategorijo slepote ali slabovidnosti po definiciji slepote in slabovidnosti ali imajo kot gluhoslepe osebe 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorijo slepote ali slabovidnosti po definiciji slepote in slabovidnosti in najmanj 50-odstotno izgubo sluha po Fowlerju ter - bodo sposobni tehnični pripomoček samostojno osebno uporabljati v skladu s posebnimi pogoji, ki so za posamezni tehnični pripomoček določeni v listi tehničnih pripomočkov. • (2) Posebni pogoji za uveljavitev pravice do posameznega tehničnega pripomočka so za posamezni tehnični pripomoček določeni v listi tehničnih pripomočkov.
Vrednotnica za plačilo tehničnega pripomočka (5. čl.)	• (1) Po pravnomočnosti odločbe o priznanju pravice do tehničnega pripomočka upravna enota upravičencu izda vrednotnico za sofinanciranje plačila tehničnega pripomočka.
Izvedenci in lista izvedencev (6. čl.)	• (1) Izvedensko mnenje o upravičenosti do uveljavitve zahtevnejšega tehničnega pripomočka izdela izvedenec s področja dela s senzorno oviranimi osebami in tehničnimi pripomočki za odpravljanje komunikacijskih ovir. • (2) Upravna enota izvedenca izbere iz liste izvedencev, ki jih je s sklepom imenoval minister oziroma ministrica, pristojna za invalidsko varstvo.
Doba trajanja (8. čl.)	• Doba trajanja tehničnega pripomočka je razvidna iz liste tehničnih pripomočkov.

Iz liste tehničnih pripomočkov

Slepim in slabovidnim pripadajo tehnični pripomočki glede na skupino po definiciji slepote in slabovidnosti.

Slepi in slabovidni so upravičeni do naslednjih tehničnih pripomočkov: govoreči kalkulator, govoreči indikator svetlobe in barv, prenosna elektronska lupa, ura za slepe osebe, ura za slabovidne osebe, govoreči diktafon, govoreča osebna tehtnica, govoreča kuhinjska tehtnica, govoreči merilec krvnega tlaka, naprava za pisanje brajevih oznak (labeler), govoreči termometer z brezžičnim tipalom za zunanjo temperaturo, potezni meter z govorno podporo, vizualno in taktilno prilagojena merilna posodica za tekočine, govoreči osebni termometer, komplet za risanje (geometrijski pribor), prilagojena indukcijska oziroma steklokeramična kuhalna plošča z govorno podporo, pametni ročaj za belo palico.

Gluhoslepi so upravičeni do naslednjih tehničnih pripomočkov: svetlobni hišni zvonec z alarmom, svetlobni/zvočni indikator - budilka ali vibracijska ura budilka, govoreča zapestna ura z vibratorjem, prenosna tipkovnica za gluhoslepe osebe, magnetna tabla z izbočenimi črkami, govoreči indikator svetlobe in barv, prenosna elektronska lupa, taktilni (vibracijski) pozivnik, zapestni sprejemnik, posteljni »stresalnik«.

Slepi/slabovidni in gluhoslepi upravičenci lahko tudi izbirajo med enim od naslednjih tehničnih pripomočkov:
- mobilni telefon,
- tablični računalnik,
- prenosni ali namizni računalnik.

Slepi in slabovidni ter gluhoslepi so upravičeni tudi do naslednjih tehničnih pripomočkov:
- programski vmesnik za uporabo osebnega računalnika za slepe,
- nadgradnja programskega vmesnika za uporabo osebnega računalnika za slepe,
- programski vmesnik za osebni računalnik za povečavo in branje,
- nadgradnja programskega vmesnika za osebni računalnik za povečavo in branje.

Postopek uveljavljanja tehničnih pripomočkov po ZIMI

Tehnične pripomočke po Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov in Pravilniku o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila uveljavljamo po naslednjem postopku:

1. Izpolnitev vloge, ki mora vsebovati:
   - ime in priimek vlagatelja, EMŠO, naslov prebivališča,
   - naziv pripomočka, ki ga želi vlagatelj uveljaviti,
   - izvid zdravnika okulista – navedeno mora biti, katero kategorijo slepote ali slabovidnosti po definiciji slepote in slabovidnosti ima vlagatelj,
   - navedbo o priznanem statusu invalida po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb (oz. ureja socialno vključevanje invalidov), če vlagatelj status ima,
   - navedbo o prejemanju denarne socialne pomoči, če jo ob vložitvi vloge prejema,
   - datum vložitve in podpis vlagatelja ali zakonitega zastopnika.

   Z eno vlogo lahko vlagatelj zaprosi za več tehničnih pripomočkov hkrati.

2. Posebna dokazila, ki so pogoj za uveljavitev tehničnega pripomočka in se priložijo k vlogi (to izhaja iz liste tehničnih pripomočkov):
   a) za mobilni telefon ali tablični računalnik ali prenosni osebni računalnik):
      - potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (od ZDSSS),
   b) za programski vmesnik za uporabo osebnega računalnika za slepe ali programski vmesnik za osebni računalnik za povečavo in branje:
      - potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (od ZDSSS),
      - upravna enota še pridobi izvedensko mnenje o upravičenosti do uveljavitve zahtevnejšega tehničnega pripomočka.

3. Vlogo vlagatelj vloži pri kateri koli upravni enoti.

4. Upravna enota izda odločbo o priznanju pravice do tehničnega pripomočka.

5. Po pravnomočnosti te odločbe upravna enota upravičencu izda vrednotnico za sofinanciranje tehničnega pripomočka.

6. Postopek se lahko pospeši, če se vlagatelj na upravni enoti dogovori, da bo osebno prevzel odločbo ter ob prevzemu odločbe poda pisno izjavo oz. izjavo na zapisnik, da se odpoveduje pritožbi zoper to odločbo in zaprosi za takojšnjo pravnomočnost odločbe.

7. Vrednotnico mora upravičenec unovčiti najpozneje v enem letu od njene izdaje.

8. Tehnični pripomoček lahko upravičenec nabavi pri katerem koli dobavitelju tehničnih pripomočkov v Republiki Sloveniji.

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov

Ur. l. RS, št. 16/2007 (ZZRZI-UPB2), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 18/2021 (ZZRZI-E)

Vsebina zakona (1. čl.)	• (1) S tem zakonom se ureja pravica do zaposlitvene rehabilitacije in nekatera vprašanja zaposlovanja invalidov ter določajo druge oblike, ukrepe in vzpodbude za njihovo zaposlovanje ter način njihovega financiranja. • (2) Ta zakon določa tudi vrste nadzora ter organe in institucije, pristojne za izvajanje tega zakona.
Namen zakona (2. čl.)	• (1) Namen zakona je povečati zaposljivost invalidov in vzpostaviti pogoje za njihovo enakovredno udeležbo na trgu dela z odstranjevanjem ovir in ustvarjanjem enakih možnosti. • (2) Z namenom ohranjanja delovnih mest in ustvarjanja novih delovnih mest za invalide Republika Slovenija zagotavlja delodajalcem, ki zaposlujejo invalide nad kvoto, predpisano z uredbo, ki določa kvoto za invalide, invalidskim podjetjem in zaposlitvenim centrom pomoč v obliki materialnih vzpodbud, katerih višina je odvisna od stopnje invalidnosti zaposlenih invalidov in njihovega deleža v skupnem številu vseh zaposlenih delavcev.
Opredelitev invalida po tem zakonu (3. čl.)	• Invalid oziroma invalidka (v nadaljnjem besedilu: invalid) je oseba, ki pridobi status invalida po tem zakonu ali po drugih predpisih, in oseba, pri kateri so z odločbo pristojnega organa ugotovljene trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni in ima zato bistveno manjše možnosti, da se zaposli ali ohrani zaposlitev ali v zaposlitvi napreduje.

Zaposlitvena rehabilitacija (4. člen)	• Zaposlitvena rehabilitacija so storitve, ki se izvajajo s ciljem, da se invalid usposobi za ustrezno delo, se zaposli, zaposlitev zadrži in v njej napreduje ali spremeni svojo poklicno kariero.
Prepoved diskriminacije (5. čl.)	• Prepovedana je neposredna in posredna diskriminacija pri zaposlovanju invalidov, v času trajanja zaposlitve in v zvezi s prenehanjem zaposlitve ter v postopkih po tem zakonu.
Pogoji za pridobitev statusa invalida (10. čl.)	• (1) Status invalida po tem zakonu lahko pridobi oseba, ki: - ni pridobila statusa invalida po drugih predpisih oziroma nima z odločbo pristojnega organa ugotovljenih trajnih posledic telesne ali duševne okvare ali bolezni ter zato bistveno manjše možnosti, da se zaposli ali ohrani zaposlitev, - je prijavljena kot brezposelna oseba na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: Zavod), - je dopolnila starost 15 let oziroma ni stara več, kot je po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pogoj za pridobitev pokojnine za najnižjo pokojninsko dobo in - izpolnjuje merila, določena s tem zakonom. • (2) Ob izpolnjevanju pogojev iz prve, tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka lahko pridobi status invalida po tem zakonu tudi oseba, ki je zaposlena.
Merila za pridobitev statusa invalida (11. čl.)	• Za pridobitev statusa invalida po tem zakonu morajo biti pri osebi ugotovljene: - trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni, - težave pri dejavnostih, ki vplivajo na njeno zaposljivost in - ovire pri vključevanju v delovno okolje na način, kot ga opredeljuje mednarodna klasifikacija funkcioniranja, invalidnosti in zdravja.

Storitve zaposlitvene rehabilitacije (15. čl.)	• Vrste storitev zaposlitvene rehabilitacije so zlasti: - svetovanje, vzpodbujanje in motiviranje invalidov k aktivni vlogi, - priprava mnenja o ravni delovnih sposobnosti, znanj, delovnih navad in poklicnih interesov, - pomoči pri sprejemanju lastne invalidnosti in seznanjanje o možnostih vključevanja v usposabljanje in delo, - pomoči pri izboru ustreznih poklicnih ciljev, - razvijanja socialnih spretnosti in veščin, - pomoč pri iskanju ustreznega dela oziroma zaposlitve, - analiza konkretnega delovnega mesta in delovnega okolja invalida, - izdelava načrta prilagoditve delovnega mesta in delovnega okolja invalida, - izdelava načrta potrebne opreme in sredstev za delo, - usposabljanje na konkretnem delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu, - spremljanje in strokovna pomoč pri usposabljanju in izobraževanju, - spremljanje invalida na delovnem mestu po zaposlitvi, - sprotno ocenjevanje uspešnosti rehabilitacijskega procesa, - ocenjevanje doseganja delovnih rezultatov zaposlenih invalidov in - opravljanje drugih storitev zaposlitvene rehabilitacije.
Vloga za uveljavljanje pravic (26. čl.)	• Pravico do priznanja statusa invalida po tem zakonu in pravico do zaposlitvene rehabilitacije lahko uveljavlja oseba pri Zavodu RS za zaposlovanje. O priznanju statusa invalida po tem zakonu in pravici do zaposlitvene rehabilitacije lahko Zavod odloči v istem postopku.

Odločanje o pravicah (27. čl.)	• Zavod RS za zaposlovanje odloča o priznanju statusa invalida, o pravici do zaposlitvene rehabilitacije in o drugih pravicah, ki iz nje izhajajo, ter o zaposljivosti invalida v skladu s 34. členom tega zakona, opravlja pa tudi druge strokovne naloge, določene s tem zakonom.
Programi socialne vključenosti (35. čl.)	• Programi socialne vključenosti so socialni programi, namenjeni podpori in ohranjanju invalidovih delovnih sposobnosti. V programe se vključujejo invalidi, ki zaradi invalidnosti niso zaposljivi, kar Zavod po zaključeni zaposlitveni rehabilitaciji ugotovi z odločbo o zaposljivosti iz prejšnjega člena, invalidi I. kategorije z odločbo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije brez pravice do invalidske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in osebe z motnjo v telesnem in duševnem razvoju, ki nimajo možnosti vključitve v ustrezne socialno varstvene storitve.
Izenačevanje v zaposlitvi (36. čl.)	• Invalidi se zaposlujejo v običajnem delovnem okolju, v invalidskih podjetjih ter v podporni in zaščitni zaposlitvi na delih, ki ustrezajo njihovim sposobnostim.
Dolžnost zaposlovanja invalidov – kvota (62. čl.)	• (1) Delodajalci, ki zaposlujejo najmanj 20 delavcev, razen tujih diplomatskih in konzularnih predstavništev, invalidskih podjetij in zaposlitvenih centrov, so dolžni zaposlovati invalide v okviru določenega deleža od celotnega števila zaposlenih delavcev (v nadaljnjem besedilu: kvota). • (2) V skupno število zaposlenih po tem zakonu se štejejo tudi družbeniki zasebnih družb in zavodov v Republiki Sloveniji, ki so poslovodne osebe na podlagi pogodbe o zaposlitvi pri istem delodajalcu, samostojni podjetniki posamezniki in druge osebe, ki na območju Republike Slovenije samostojno opravljajo poklicno

	oziroma drugo dovoljeno dejavnost ter so na teh podlagah zavarovani. • (3) Kvoto iz prvega odstavka tega člena določi Vlada Republike Slovenije na predlog Ekonomsko socialnega sveta z uredbo. Kvota je glede na registrirano področje glavne dejavnosti SKD delodajalca lahko različna, vendar ne more biti nižja od 2% in ne višja od 6% od skupnega števila zaposlenih delavcev.
Nadomestna izpolnitev kvote (64. čl.)	• Za izpolnitev kvote šteje tudi sklenitev pogodbe o poslovnem sodelovanju z zaposlitvenim centrom oziroma invalidskim podjetjem, po kateri se priznavajo stroški dela v višini zneska 12 minimalnih plač letno za vsakega invalida, ki bi ga moral delodajalec zaposliti v okviru predpisane kvote.
Vrste finančnih vzpodbud (67. čl.)	• Za enakopravnejše vključevanje invalidov v zaposlitev se lahko priznajo naslednje finančne vzpodbude: - subvencije plač invalidom, - plačilo stroškov prilagoditve delovnih mest in sredstev za delo invalidov, - plačilo stroškov storitev v podpornem zaposlovanju, - oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zaposlenih invalidov, - nagrade za preseganje kvote, - letne nagrade delodajalcem za dobro prakso na področju zaposlovanja invalidov in - druge vzpodbude na področju zaposlovanja invalidov in ohranjanja delovnih mest za invalide ter druge razvojne vzpodbude.

Zakon o urejanju trga dela

Ur. l. RS, št. 80/2010 (ZUTD), zadnja spr. Ur. l. RS, št. 59/2022

Opredelitev pojmov (5. čl.)	• ranljive skupine na trgu dela: skupine na trgu dela, med katere spadajo vsi prikrajšani, resno prikrajšani delavci in invalidi po Uredbi Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe (Uredba o splošnih skupinskih izjemah), (UL L št. 214/2008 z dne 9. avgusta 2008, str. 3);
Spodbude za zaposlovanje (32. čl.)	• (1) Spodbude za zaposlovanje so namenjene predvsem povečanju zaposlitvenih možnosti ranljivih skupin brezposelnih oseb. Spodbude za zaposlovanje se izvajajo v obliki subvencij za zaposlitev. • (2) V spodbude za zaposlovanje se poleg ranljive skupine brezposelnih oseb vključujejo tudi iskalci zaposlitve, katerih zaposlitev je ogrožena.
Kreiranje delovnih mest (33. čl.)	• (1) Kreiranje delovnih mest je namenjeno spodbujanju delovne in socialne vključenosti ter izboljšanju usposobljenosti in delovnih veščin ranljivih skupin brezposelnih oseb. Izvaja se kot subvencioniranje začasnih zaposlitev in je lahko povezano z usposabljanjem. Izvaja se zlasti pri neprofitnih delodajalcih ali v javnem sektorju. • (2) V kreiranje delovnih mest se vključujejo ranljive skupine brezposelnih oseb.
Prednostno vključevanje v ukrepe APZ (35. čl.)	• (1) Prednost pri vključevanju v ukrepe APZ imajo osebe, ki prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti ali socialno varstvene prejemke, osebe iz ranljivih skupin na trgu dela ter brezposelne osebe, ki še niso bile vključene v noben ukrep APZ. • (2) V katalogu APZ se prednostne skupine iz prejšnjega odstavka lahko razširijo za potrebe vključevanja brezposelnih oseb v posamezne ukrepe APZ.

Zakon o delovnih razmerjih

Ur. l. RS, št. 21/2013 (ZDR-1), zadnja dop.: Ur. l. RS, št. 54/2022 (ZUPŠ-1)

Prepoved diskriminacije in povračilnih ukrepov (6. čl.)	• (1) Delodajalec mora iskalcu ali iskalki zaposlitve (v nadaljnjem besedilu: kandidatu) pri zaposlovanju ali delavcu v času trajanja delovnega razmerja in v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi zagotavljati enako obravnavo ne glede na narodnost, raso ali etnično poreklo, nacionalno in socialno poreklo, spol, barvo kože, zdravstveno stanje, invalidnost, vero ali prepričanje, starost, spolno usmerjenost, družinsko stanje, članstvo v sindikatu, premoženjsko stanje ali drugo osebno okoliščino v skladu s tem zakonom, predpisi o uresničevanju načela enakega obravnavanja in predpisi o enakih možnostih žensk in moških. • (2) Enako obravnavo glede na osebne okoliščine iz prejšnjega odstavka mora delodajalec zagotavljati kandidatu oziroma delavcu zlasti pri zaposlovanju, napredovanju, usposabljanju, izobraževanju, prekvalifikaciji, plačah in drugih prejemkih iz delovnega razmerja, odsotnostih z dela, delovnih razmerah, delovnem času in odpovedi pogodbe o zaposlitvi. • (3) Prepovedani sta neposredna in posredna diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine iz prvega odstavka tega člena. Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno kot druga oseba. Posredna diskriminacija zaradi osebne okoliščine obstaja, kadar je oseba z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralnega predpisa, merila ali prakse v enakih ali podobnih situacijah in

	pogojih v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta predpis, merilo ali prakso objektivno upravičuje zakoniti cilj in če so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna. Neposredna ali posredna diskriminacija so tudi navodila za diskriminiranje oseb na podlagi katere koli osebne okoliščine. • (4) Manj ugodno obravnavanje delavcev, ki je povezano z nosečnostjo ali starševskim dopustom, se šteje za diskriminacijo. • (5) Različno obravnavanje, temelječe na kateri od osebnih okoliščin iz prvega odstavka tega člena, ne pomeni diskriminacije, če zaradi narave dela oziroma okoliščin, v katerih se delo opravlja, določena osebna okoliščina predstavlja bistven in odločilen pogoj za delo in je takšna zahteva sorazmerna ter upravičena z zakonitim ciljem. • (6) Če kandidat oziroma delavec v primeru spora navaja dejstva, ki opravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, mora delodajalec dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil načela enakega obravnavanja oziroma prepovedi diskriminacije. • (7) Diskriminirane osebe in osebe, ki pomagajo žrtvi diskriminacije, ne smejo biti izpostavljene neugodnim posledicam zaradi ukrepanja, ki ima za cilj uveljavitev prepovedi diskriminacije.
Izjeme od obveznosti objave (26.čl.)	• Izjemoma se lahko pogodba o zaposlitvi sklene brez javne objave, če gre med drugim za zaposlitev invalida po zakonu, ki ureja zaposlovanje invalidov.
Dopustnost odpovedi (83.čl.)	• (4) Redna ali izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz razlogov iz 6. člena tega zakona je neveljavna.
Razlogi za redno odpoved	• Razlog za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu s strani delodajalca je med drugimi:

(89. čl.)	- nezmožnost za opravljanje dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi zaradi invalidnosti v skladu s predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma s predpisi, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov.
Neutemeljeni odpovedni razlogi (90. čl.)	• Kot neutemeljeni razlogi za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi se med drugim štejejo: rasa, narodnost ali etnično poreklo, barva kože, spol, starost, invalidnost, zakonski stan, družinske obveznosti, nosečnost, versko in politično prepričanje, nacionalno ali socialno poreklo.
Kriteriji za določitev presežnih delavcev (102. čl.)	• (4) Začasna odsotnost delavca z dela zaradi bolezni ali poškodbe, nege družinskega člana ali težje prizadetega invalida, starševskega dopusta ter nosečnosti, ne sme biti kriterij za določanje presežnih delavcev.
Invalidi in odsotni z dela zaradi bolezni (116. čl.)	• (1) Delodajalec lahko odpove pogodbo o zaposlitvi invalidu zaradi nezmožnosti za opravljanje dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi zaradi invalidnosti in v primeru poslovnega razloga v primerih in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma s predpisi, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov. • (2) V primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu po prejšnjem odstavku se glede pravic delavcev, ki niso drugače urejene s posebnimi predpisi, in glede posebnega varstva pred odpovedjo uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za odpoved iz poslovnega razloga. • (3) Delavcu, ki mu je odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnega razloga ali iz razloga nesposobnosti, in je ob poteku odpovednega roka odsoten z dela zaradi začasne nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe, preneha delovno razmerje z dnem, ko se delavec vrne na delo oziroma bi se moral

	vrniti na delo, najkasneje pa s potekom šestih mesecev po izteku odpovednega roka. • (4) Varstvo po tem členu ne velja v primeru uvedbe postopka za prenehanje delodajalca.
Prenehanje pogodbe o zaposlitvi zaradi ugotovljene invalidnosti (119. čl.)	• (1) Pogodba o zaposlitvi preneha veljati po samem zakonu, ko je delavcu vročena odločba o ugotovljeni invalidnosti I. kategorije ali o pridobitvi pravice do invalidske pokojnine postala pravnomočna.
Trajanje letnega dopusta (159. čl.)	• (3) Starejši delavec, invalid, delavec z najmanj 60-odstotno telesno okvaro in delavec, ki neguje in varuje otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo v skladu s predpisi, ki urejajo družinske prejemke, ima pravico do najmanj treh dodatnih dni letnega dopusta.
Določanje daljšega trajanja letnega dopusta (160. čl.)	• (1) Daljše trajanje letnega dopusta, kot je določeno v prejšnjem členu, se lahko določi s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi.
Zaposlovanje, usposabljanje ali preusposabljanje invalidov (195. čl.)	• Delodajalec zagotavlja varstvo delovnih invalidov in invalidov, ki nimajo statusa delovnega invalida, pri zaposlovanju, usposabljanju ali preusposabljanju v skladu s predpisi o usposabljanju in zaposlovanju invalidov in predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.
Pravice delovnih invalidov (196. čl.)	• Delavcu, pri katerem je ugotovljena preostala delovna zmožnost, mora delodajalec zagotoviti: - opravljanje drugega dela, ustreznega njegovi preostali delovni zmožnosti, - opravljanje dela s krajšim delovnim časom glede na preostalo delovno zmožnost, - poklicno rehabilitacijo, - nadomestilo plače v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.
Opravljanje dela v tujini (208. čl.)	• Delavec lahko odkloni napotitev v tujino, če obstajajo opravičeni razlogi, med drugimi tudi invalidnost.

Zakon o preprečevanju nasilja v družini

Ur. l. RS, št. 16/2008 (ZPND), zadnja spr. Ur. l. RS, št. 196/2021 (ZDOsk)

Namen zakona (1. čl.)	• (1) Ta zakon opredeljuje pojem nasilja v družini, določa vlogo in naloge državnih organov, nosilcev javnih pooblastil, izvajalcev javnih služb in drugih izvajalcev storitev na področju socialnega varstva, dolgotrajne oskrbe, zdravstva, vzgoje in izobraževanja, organov samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: organi in organizacije) in nevladnih organizacij pri obravnavanju nasilja v družini ter določa ukrepe za varstvo žrtev nasilja v družini. • (2) Za preprečevanje nasilja v družini in za varstvo ter pomoč žrtvi se poleg ukrepov, ki jih določa ta zakon, uporabljajo tudi ukrepi, določeni z drugimi zakoni in na njihovi podlagi izdanimi predpisi.
Opredelitev nasilja v družini (3. čl.)	• (1) Nasilje v družini (v nadaljnjem besedilu: nasilje) je prepovedano. • (2) Nasilje je vsaka uporaba fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja enega družinskega člana (v nadaljnjem besedilu: povzročitelj nasilja) proti drugemu družinskemu članu (v nadaljnjem besedilu: žrtev) oziroma zanemarjanje ali zalezovanje žrtve ne glede na starost, spol ali katerokoli drugo osebno okoliščino žrtve ali povzročitelja nasilja, in telesno kaznovanje otrok. • (3) Fizično nasilje je vsaka uporaba fizične sile ali grožnja z uporabo fizične sile, ki žrtev prisili, da kaj stori ali opusti ali da kaj trpi ali ji omejuje gibanje oziroma komuniciranje in ji povzroči bolečino, strah ali ponižanje, ne glede na to, ali

	so nastale telesne poškodbe. • (4) Spolno nasilje so ravnanja s spolno vsebino, v katera žrtev ne privoli, je vanje prisiljena ali zaradi svoje stopnje razvoja ne razume njihovega pomena, grožnje z uporabo spolnega nasilja, ter javna objava spolnih vsebin o žrtvi. • (5) Psihično nasilje so ravnanja in razširjanje informacij, s katerimi povzročitelj nasilja pri žrtvi povzroči strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, ogroženosti in druge duševne stiske, tudi če so storjena z uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije. • (6) Ekonomsko nasilje je neupravičeno nadzorovanje ali omejevanje žrtve pri razpolaganju z dohodki oziroma upravljanju s premoženjem, s katerim žrtev samostojno razpolaga oziroma upravlja ali neupravičeno omejevanje razpolaganja oziroma upravljanja s skupnim premoženjem družinskih članov, neupravičeno neizpolnjevanje finančnih oziroma premoženjskih obveznosti do družinskega člana ali neupravičeno prelaganje finančnih oziroma premoženjskih obveznosti na družinskega člana. • (7) Zanemarjanje je oblika nasilja, kadar povzročitelj nasilja opušča dolžno skrb za žrtev, ki jo potrebuje zaradi bolezni, invalidnosti, starosti, razvojnih ali drugih osebnih okoliščin. • (8) Zalezovanje je naklepno ponavljajoče se neželeno vzpostavljanje stika, zasledovanje, fizično vsiljevanje, opazovanje, zadrževanje na krajih, kjer se žrtev giba ali druga oblika neželenega vdora v življenje žrtve.

Posebno varstvo in skrb (4. čl.)	• (1) Posebno varstvo pred nasiljem uživa mladoletni družinski član (v nadaljnjem besedilu: otrok). • (2) Otrok je žrtev nasilja tudi, če je prisoten pri izvajanju nasilja nad drugim družinskim članom ali živi v okolju, kjer se nasilje izvaja. • (3) Posebne skrbi pri obravnavanju nasilja in nudenju pomoči žrtvam so deležne starejše osebe in invalidi ter osebe, ki zaradi osebnih okoliščin niso sposobne skrbeti zase.
10 čl. do 17. čl.	Mreža in naloge organov in organizacij ter nevladnih organizacij.
18. čl. do 24. čl.	Ukrepi za zagotovitev varnosti žrtve.

Zakon o dohodnini

Ur. l. RS, št. 13/2011 (ZDoh-2-UPB7), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 39/2022 (ZDoh-2Z)

Kaj se ne šteje za dohodke po tem zakonu (19. čl.)	• Za dohodke fizične osebe se po tem zakonu med drugim ne štejejo: - izplačila, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zavarovanja za primer bolezni, poškodbe ali invalidnosti, katerega zakon, ki ureja zavarovalništvo, ne določa kot obvezno zavarovanje, ali izplačila na podlagi zavarovanja za škodo, povzročeno na osebnem premoženju;
Oprostitve plačila dohodnine (20. čl. do 31. čl.)	Dohodnine se ne plača med drugim od: • pomoči in subvencije (20. čl.): - denarne pomoči, ki jo posameznik prejme zaradi naravne in druge nesreče v skladu s posebnimi predpisi, razen denarne pomoči, ki jo posameznik prejme v zvezi z opravljanjem dejavnosti, kot je določena v 46. členu tega zakona; - enkratne denarne pomoči po zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, zakonu o obrambi in zakonu o notranjih zadevah; - enkratne solidarnostne pomoči, ki jo izplača sindikat svojim članom z namenom nudenja materialne pomoči v primerih socialne ogroženosti ter v primerih reševanja izjemnih razmer (kot so smrt, naravne in druge nesreče), če je izplačana pod pogoji, ki so določeni z aktom, ki ga sprejme reprezentativni sindikat na ravni države; - pomoči, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od organizacij, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja humanitarne organizacije, status humanitarne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega ali zdravstvenega varstva, in od organizacij, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja invalidske organizacije, status invalidske organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju invalidskega varstva;

	- pomoči, ki jih pomoči potrebne osebe prejmejo od dobrodelnih ustanov, katerih ustanovitev in poslovanje je v skladu z zakonom, ki ureja ustanove; - pomoči in prejemkov, ki jih država in samoupravna lokalna skupnost zagotavlja socialno ogroženim v skladu z zakonom, ki ureja socialno varstvo, in zakonom, ki ureja lokalno samoupravo; • dohodkov, ki jih v obliki povračil stroškov, storitev ali drugih ugodnosti, po posebnih zakonih (21. čl.): - dohodkov, ki jih v obliki povračil stroškov, storitev ali drugih ugodnosti v naravi prejmejo upravičenci na podlagi zakona o vojnih invalidih, zakona o žrtvah vojnega nasilja, zakona o posebnih pravicah žrtev vojne za Slovenijo, zakona o popravi krivic, zakona o vojnih veteranih in zakona o socialnem vključevanju invalidov, zakona o osebni asistenci, zakona o izenačevanju možnosti invalidov in zakona o republiških priznavalninah, razen prejemkov, ki predstavljajo redni dohodek; - dodatka za pomoč in postrežbo po zakonu o vojnih veteranih, zakonu o vojnih invalidih, zakonu o socialnem varstvu in zakonu o socialnem vključevanju invalidov ter komunikacijskega dodatka po zakonu o osebni asistenci; - invalidnine, invalidskega dodatka in dodatka za posebno invalidnost po zakonu o vojnih invalidih in nadomestila za invalidnost po zakonu o socialnem vključevanju invalidov; - doživljenjske mesečne rente, ki jo posameznik prejme po zakonu o žrtvah vojnega nasilja in zakonu o posebnih pravicah žrtev v vojni za Slovenijo 1991; - veteranskega dodatka po zakonu o vojnih veteranih. • dohodkov iz naslova starševskega varstva in zavarovanja za primer brezposelnosti (22. čl.): - starševskega dodatka in pomoči ob rojstvu otroka, ki jih upravičenci prejmejo na podlagi zakona, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke ali

	na podlagi predpisa samoupravne lokalne skupnosti; - otroškega dodatka, dodatka za veliko družino in dodatka za nego za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, ki ga upravičenci prejmejo na podlagi zakona, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke; - denarnih pomoči za brezposelnost, ki se izplačujejo iz proračuna v skladu z zakonom, ki ureja zavarovanje za primer brezposelnosti; - dohodkov, ki jih v obliki povračil stroškov, storitev ali drugih ugodnosti v naravi prejmejo upravičenci na podlagi obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti in za starševsko varstvo, razen dohodkov, ki predstavljajo redni dohodek na podlagi navedenega zavarovanja. • dohodkov iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja (23. čl.): - dohodkov, ki jih v obliki povračil stroškov, storitev ali drugih ugodnosti v naravi prejmejo upravičenci na podlagi obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in zdravstvenega zavarovanja, razen dohodkov, ki predstavljajo redni dohodek na podlagi navedenega zavarovanja; - invalidnine, invalidskega dodatka in dodatka za posebno invalidnost po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju; - varstvenega dodatka k pokojnini po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju; - dodatka za pomoč in postrežbo po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju; - družinske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. • dohodkov iz zaposlitve in iz dejavnosti (31. čl.): - prejemkov za občasno delo invalidov, ki niso v delovnem razmerju in so vključeni v programe po predpisih, ki urejajo socialno varstvo in po predpisih, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov; - prejemkov za opravljanje občasne ali začasne

	nege ali pomoči invalidom, ki jih fizičnim osebam izplačujejo reprezentativne in druge invalidske organizacije, ki delujejo na državni ali lokalni ravni;
Olajšava za zaposlovanje invalidov (62. čl.)	• (1) Zavezanec, ki zaposluje invalida po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 50% izplačane plače te osebe, zavezanec, ki zaposluje invalida s 100% telesno okvaro ali gluho osebo, pa v višini 70% izplačane plače te osebe. • (2) Zavezanec, ki zaposluje invalide iz prvega odstavka tega člena nad predpisano kvoto in katerih invalidnost ni posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri istem delodajalcu po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 70% izplačanih plač za te osebe. Za namene tega odstavka se osebe iz tega odstavka vštevajo v kvoto po datumu sklenitve pogodbe o zaposlitvi, in sicer se najprej vštevajo tiste osebe s starejšim datumom sklenitve pogodbe o zaposlitvi. Olajšava po tem odstavku se izključuje z olajšavo po prvem odstavku tega člena.
Olajšava za zavezanca invalida (63. čl.)	• Zavezanec, ki je invalid po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, in ne zaposluje delavcev, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 30% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji, zavezanec invalid s 100% telesno okvaro ali zavezanec - gluha oseba pa v višini 60% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec opravljanja dejavnosti.
Osebne olajšave (112. čl.)	• (1) Rezidentu, invalidu s 100 % telesno okvaro, se prizna zmanjšanje letne davčne osnove v višini 14.971 eurov letno, če mu je bila priznana pravica do tuje nege in pomoči, na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, centra za socialno delo ali upravnega organa, pristojnega za varstvo borcev in vojaških invalidov.

Posebna olajšava (114. člen)	• (1) Rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane, se prizna zmanjšanje letne davčne osnove, ki znaša 7.486 eurov letno za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo. • (3) Za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo iz 2. točke prvega odstavka tega člena se šteje otrok, ki: 1. ima pravico do dodatka za nego otroka v skladu z zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, 2. ima pravico do dodatka za pomoč in postrežbo v skladu z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ali 3. ima status invalida v skladu z zakonom o socialnem vključevanju invalidov. • (4) Olajšava, določena v 2. točki prvega odstavka tega člena, se prizna za otroka do dopolnjenega 18. leta starosti, za starejšega otroka pa, če neprekinjeno ali s prekinitvijo do enega leta nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti. Olajšava se prizna tudi za otroka po tej starosti, če traja njegovo šolanje na visoki stopnji pet ali šest let, ali če otrok zaradi daljše bolezni ali poškodbe ni končal šolanja v predpisanem roku. Priznavanje olajšave se v navedenih primerih podaljša za toliko časa, kolikor se je šolanje zaradi navedenih razlogov podaljšalo. • (5) Ne glede na četrti odstavek tega člena se olajšava, določena v 2. točki prvega odstavka tega člena, za otroka, ki ima status invalida v skladu z zakonom o socialnem vključevanju invalidov, prizna ne glede na njegovo starost. • (7) Olajšava, določena v 2. točki prvega odstavka tega člena, se ne prizna zavezancu, katerega otrok je zaradi zdravljenja, usposabljanja, vzgoje ali šolanja v zavodu, v katerem ima celodnevno brezplačno oskrbo, ali v rejništvu, razen če dokaže, da tudi v tem času materialno skrbi za otroka. V primeru, da ima zavezanec pravico do dodatka za nego otroka, se

	olajšava prizna za dobo, za katero mu center za socialno delo v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, prizna pravico do dodatka za nego otroka. • (8) Za uveljavljanje posebne olajšave iz 2. točke prvega odstavka tega člena se uporablja odločba centra za socialno delo o priznanju dodatka za nego otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, odločba Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije o priznanju dodatka za pomoč in postrežbo v skladu z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ali odločba centra za socialno delo o pridobitvi statusa invalida v skladu z zakonom o socialnem vključevanju invalidov.
Vzdrževani družinski člani (115. čl.)	• (5) Otrok, ki ima pravico do dodatka za nego otroka v skladu z zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, se šteje za vzdrževanega družinskega člana za obdobje, v katerem ima pravico do dodatka za nego otroka v skladu z zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. • (6) Za vzdrževanega družinskega člana se šteje tudi otrok, ki ima pravico do dodatka za pomoč in postrežbo v skladu z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, do 26. leta starosti, če neprekinjeno ali s prekinitvijo do enega leta nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji, po 26. letu starosti pa, če traja njegovo šolanje na visoki stopnji pet ali šest let, ali če otrok zaradi daljše bolezni ali poškodbe ni končal šolanja v predpisanem roku. Obdobje, v katerem se otrok šteje za vzdrževanega družinskega člana, se v navedenih primerih podaljša za toliko časa, kolikor se je šolanje zaradi navedenih razlogov podaljšalo. • (7) Otrok, ki ima status invalida v skladu z zakonom o socialnem vključevanju invalidov in nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji, šteje za vzdrževanega družinskega člana ne glede na

	njegovo starost. Otrok iz prejšnjega stavka, ki se ne šola, nima lastnih dohodkov za preživljanje ali so ti nižji od višine posebne olajšave za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, določene v 2. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona, se ne glede na četrti odstavek tega člena šteje za vzdrževanega družinskega člana ne glede na njegovo starost. Za lastne dohodke iz prejšnjega stavka se štejejo vsi dohodki po tem zakonu, razen dodatka za pomoč in postrežbo po zakonu o vojnih veteranih, zakonu o vojnih invalidih, zakonu o socialnem vključevanju invalidov ter zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Zakon o davku na dodano vrednost

Ur. l. RS, št. 13/2011 (ZDDV-1-UPB3), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 29/2022 (ZUOPDCE)

Oprostitve plačila DDV za določene dejavnosti, ki so v javnem interesu (42. čl.)	• (1) Plačila davka na dodano vrednost so oproščeni: 5. storitve, ki jih za svoje člane opravljajo neodvisne skupine oseb, katerih dejavnosti so oproščene plačila DDV ali so neobdavčljive, in so neposredno namenjene za opravljanje njihove dejavnosti, če te skupine od svojih članov zahtevajo le plačilo njihovega deleža skupnih stroškov in ni verjetno, da taka oprostitev vodi k izkrivljanju konkurence; 6. socialno varstvene storitve, vključno s storitvami domov za starejše oziroma storitve dolgotrajne oskrbe, in dobava blaga, ki je z njimi neposredno povezana, ki jih kot javno službo opravljajo javni socialno varstveni zavodi ali druge osebe na podlagi koncesije ali, ki jih opravljajo druge nepridobitne organizacije, ki se po predpisih štejejo za dobrodelne, invalidske organizacije ali organizacije za samopomoč.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Ur. l. RS, št. 48/2022 (ZPIZ-2-UPB18)

Pravice iz obveznega zavarovanja (26. čl.)	• (1) Z obveznim zavarovanjem se zagotavljajo pravica do starostne, predčasne, invalidske, vdovske in dela vdovske pokojnine ter pravica do družinske in delne pokojnine. • (2) Z obveznim zavarovanjem se zagotavljajo tudi pravice na podlagi preostale delovne zmožnosti, in sicer: pravica do poklicne rehabilitacije, pravica do premestitve, pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega, pravica do nadomestila za čas poklicne rehabilitacije, pravica do začasnega nadomestila, pravica do nadomestila za invalidnost in pravica do delnega nadomestila. • (3) Z obveznim zavarovanjem se zagotavljata še pravica do letnega dodatka in pravica do dodatka za pomoč in postrežbo.
Pogoji za pridobitev pravice do poklicne rehabilitacije (72. čl.)	• (1) Pravico do poklicne rehabilitacije pridobi zavarovanec: - pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti; - ki na dan nastanka invalidnosti še ni dopolnil 55 let starosti; - ki se glede na preostalo delovno zmožnost lahko usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal s polnim delovnim časom. • (2) Pravico do poklicne rehabilitacije pridobi tudi zavarovanec: - pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti; - ki na dan nastanka invalidnosti še ni dopolnil 50 let starosti; - ki se glede na preostalo delovno zmožnost lahko usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno.

Prilagoditev prostorov in delovnih sredstev ter pospeševanje zaposlovanja (73. čl.)	• (1) Če je za poklicno rehabilitacijo zavarovanca, pri katerem je nastala invalidnost, potrebna prilagoditev prostorov in delovnih sredstev, zavod prevzame stroške prilagoditve. • (2) Če je za ohranitev zaposlitve zavarovanca, pri katerem je nastala invalidnost, potrebna prilagoditev prostorov in delovnih sredstev, zavod delno ali v celoti prevzame stroške prilagoditve.
Upravičenci do dodatka za pomoč in postrežbo (99. čl.)	• Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo uživalci starostne, predčasne, invalidske, vdovske ali družinske pokojnine s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki jim je za osnovne življenjske potrebe nujna stalna pomoč in postrežba drugega.
Po Zakonu o dolgotrajni oskrbi 99. člen preneha veljati z 31. julijem 2024.	
Upravičenci – aktivni zavarovanci (100. čl.)	• (1) Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo tudi zavarovanci, ki so sklenili delovno razmerje ali začeli opravljati samostojno dejavnost kot slepi ali slabovidni opredeljeni v 2. skupini definicije slepote (v nadaljnjem besedilu: slabovidni), zavarovanci, ki postanejo med delovnim razmerjem ali opravljanjem samostojne dejavnosti slepi ali slabovidni, ter nepokretni zavarovanci, ki so zaposleni primerno svojim delovnim zmožnostim, vendar najmanj s polovico polnega delovnega časa, če nimajo pravice do dodatka za pomoč in postrežbo na kakšni drugi podlagi • (2) Osebe iz prejšnjega odstavka obdržijo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo tudi po prenehanju delovnega razmerja, če jim je delovno razmerje prenehalo brez lastne volje ali krivde ali če pridobijo pravico do pokojnine. • (4) Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo tudi osebe, ki so oslepele kot uživalci pokojnine.

	• (5) Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo tudi slepe osebe (tudi otroci, op. a.), ki so zdravstveno zavarovane po drugem zavarovancu zavoda ali upokojencu.
Odmera dodatka za pomoč in postrežbo (103. čl.)	• (1) Dodatek za pomoč in postrežbo se upravičencu, ki mu je stalna pomoč in postrežba nujna za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, ter slepim in nepokretnim osebam iz 100. člena tega zakona odmeri v višini 53 % najnižje pokojninske osnove, veljavne za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona. • (2) Dodatek za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb ter za slabovidne se odmeri v višini polovice zneska iz prejšnjega odstavka. • (3) Uživalcu pokojnine, ki potrebuje 24-urni nadzor svojcev (laična pomoč) in obvezno strokovno pomoč (najmanj zdravstveni tehnik) za stalno izvajanje zdravstvene nege, se odmeri dodatek za pomoč in postrežbo v višini 76 % najnižje pokojninske osnove, veljavne za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona. • (4) Uživalcu pokojnine, kateremu se pokojnina po določbah mednarodnih pogodb o socialni varnosti izplačuje v sorazmernem delu in ki ima pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, se znesek dodatka za pomoč in postrežbo izplačuje v sorazmernem delu.
Izbira (104. čl.)	• Če pridobi upravičenec pravico do dodatka za pomoč in postrežbo po tem zakonu in po drugih predpisih, lahko uživa le tisto od obeh pravic, ki si jo sam izbere.
Pridobitev pravice, začetek izplačevanja dodatka za pomoč in	• (1) Zavarovancu pripada pravica do dodatka za pomoč in postrežbo od dne, ko je nastala potreba po pomoči in postrežbi, in traja, dokler je podana takšna potreba. Dodatek za pomoč in postrežbo se izplačuje od dneva nastanka potrebe, vendar največ od prvega dne naslednjega meseca po

postrežbo ter neizplačilo v primeru tujine (128. čl.)	vložitvi zahteve in še za šest mesecev nazaj. • (2) Zavarovancu, ki je sklenil delovno razmerje kot slep ali je oslepel v času zavarovanja, pripada dodatek za pomoč in postrežbo od sklenitve delovnega razmerja oziroma od takrat, ko je oslepel, izplača pa se od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in še za šest mesecev nazaj. • (4) Slepim osebam, ki so zdravstveno zavarovane po drugem zavarovancu zavoda oziroma po upokojencu, gre dodatek za pomoč in postrežbo od naslednjega dne po vložitvi zahteve. • (5) Vse spremembe, ki vplivajo na višino in obseg pravice do dodatka za pomoč in postrežbo, učinkujejo od naslednjega dne po nastanku spremembe, vendar se novi znesek izplača največ od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in še za šest mesecev nazaj. • (6) Dodatek za pomoč in postrežbo se ne izplačuje upravičencu za obdobje, ki ga je preživel v bolnišnici ali v kakšnem drugem stacionarnem zavodu, in sicer za čas nad šest mesecev takšne oskrbe. • (7) Dodatek za pomoč in postrežbo se ne izplačuje v času, ko upravičenec stalno prebiva v tujini, ne glede na to, ali ima v Republiki Sloveniji dovoljenje za stalno ali začasno prebivanje.
Čas zunaj del. razmerja, ki se šteje v zavar. dobo (131. čl.)	• V zavarovalno dobo se šteje tudi čas poklicne rehabilitacije slepega, ne glede na to, ali je bil pred tem zavarovan.
Prišteta doba za pridobitev in odmero pravic na podlagi osebnih	• (1) Zavarovalni dobi zavarovancev, ki so jo prebili v delovnem razmerju ali drugem delu, na podlagi katerega so bili obvezno zavarovani, kot slepi, se za pridobitev in odmero pravic prišteje ena četrtina dobe dejanskega zavarovanja.

okoliščin (138. čl.)	• (2) Zavarovancem iz prejšnjega odstavka se starostna meja iz 27. člena tega zakona zniža za toliko mesecev, kot znaša prišteta doba iz prejšnjega odstavka.
Izvedenski organi - telesna okvara (181. čl.)	• (8) Izvedenski organi zavoda (delujejo v okviru komisij I. in II. stopnje) dajejo izvedenska mnenja tudi o osebnih okoliščinah iz 138. člena tega zakona, zaradi katerih je zavarovanec opravičen do prištete dobe ter vrsti in stopnji telesne okvare za namene uveljavljanja pravic po drugih predpisih.
Izvedenska mnenja o vrsti in stopnji telesne okvare (403. čl.)	• (1) Vrste in stopnje telesnih okvar iz osmega odstavka 181. člena tega zakona določi minister, pristojen za zdravje, v sodelovanju z ministrom, pristojnim za varstvo invalidov, v roku dveh let po uveljavitvi tega zakona. • (2) Do uveljavitve novega seznama o vrstah in stopnjah telesnih okvar iz prejšnjega odstavka, se pri pripravi izvedenskih mnenj iz osmega odstavka 181. člena tega zakona uporablja Samoupravni sporazum o seznamu telesnih okvar (Uradni list SFRJ, št. 38/83 in 66/89). • (3) Do uveljavitve predpisov s področja varstva invalidov, ki bodo uredili postopke ugotavljanja vrste in stopnje telesnih okvar, lahko zavarovanci na podlagi Samoupravnega sporazuma o seznamu telesnih okvar (Uradni list SFRJ, št. 38/83 in 66/89) ali novega seznama o vrstah in stopnjah telesnih okvar iz prvega odstavka tega člena, pridobijo tudi pravico do invalidnine v skladu z določbami 143. do 145., in 147. in 149. člena ZPIZ-1. • (4) Invalidnine za telesno okvaro za upravičence iz prejšnjega odstavka in za uživalce iz prvega odstavka prejšnjega člena znašajo toliko, kot so bile določene za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona. Uživalcu pokojnine, ki je pokojnino pridobil v sorazmernem delu po določbah

	mednarodnih pogodb o socialni varnosti, se znesek invalidnine za telesno okvaro odmeri v sorazmernem delu. • (5) Od 1. januarja 2022 dalje se invalidnine za telesno okvaro usklajujejo v skladu z zakonom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji. • (6) Invalidnina se izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in največ za šest mesecev nazaj. • (7) Izvedenska mnenja o vrsti in stopnji telesne okvare iz tretjega odstavka tega člena dajejo izvedenski organi Zavoda določeni s tem zakonom. • (8) Zavarovanec, ki je bil do nastanka telesne okvare pretežni del zavarovalne dobe zavarovan za ožji obseg pravic po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, nima pravice do invalidnine za telesno okvaro iz tretjega odstavka tega člena.

Opomba:
Na podlagi prvega odstavka 403. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju sta minister za zdravje ter minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti izdala odredbo o določitvi vrst in stopenj telesnih okvar, objavljena je v Uradnem listu RS, št. 163/2021 z dne 15. 10. 2021. Priloga te odredbe je **Seznam telesnih okvar**.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Ur. l. RS, št. 72/2006 (ZZVZZ-UPB3), zadnje spr.: in dop. Ur. l. RS, št. 100/2022 (ZNUZSZS)

Pravica do zdravstvenih storitev (23. čl.)	• Z obveznim zavarovanjem je zavarovanim osebam v celoti zagotovljeno plačilo med drugimi tudi naslednjih zdravstvenih storitev: - zdravljenje in rehabilitacija otrok, učencev in študentov, ki se redno šolajo in otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter otrok in mladostnikov z nezgodno poškodbo glave in okvaro možganov, - celovita obravnava z zdravljenjem in rehabilitacijo slepote in slabovidnosti v skladu z veljavno klasifikacijo Svetovne zdravstvene organizacije, popolne ali zelo težke okvare sluha po Mednarodni klasifikaciji okvar, invalidnosti in oviranosti Svetovne zdravstvene organizacije (1980), cistične fibroze in avtizma in oseb po nezgodni poškodbi glave in okvari možganov; - zdravila s pozitivne liste, potrebna za zdravljenje oseb in stanj iz prejšnjih dveh alinej, medicinski pripomočki v zvezi z zdravljenjem oseb in stanj iz prejšnjih dveh alinej; - sobivanje enega od staršev, rejnika, skrbnika, zakonca ali zunajzakonskega partnerja, kadar sobiva ob otroku svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja, v zdravstvenem zavodu ali zdravilišču z bolnim otrokom do vključno 14. leta starosti; z bolnim otrokom do 18. leta starosti oziroma dokler traja roditeljska pravica v primeru težje okvare ali poškodbe možganov ali hrbtenjače, pri kateri je potrebno usposabljanje za poznejšo medicinsko rehabilitacijo na domu, ali v primeru kronične bolezni ali okvare v času usposabljanja za poznejšo medicinsko rehabilitacijo na domu ali v primeru zdravljenja težkega zdravstvenega stanja; ne glede na starost z osebo s posebnimi

	potrebami, ki potrebuje 24-urno nego in oskrbo, oziroma z osebo s statusom po zakonu, ki ureja socialno vključevanje invalidov.
Pravica do zdravstvenih storitev (25. čl.)	• V celoti je zagotovljeno tudi plačilo določenih storitev, kadar gre za nujno zdravljenje oseb, ki niso prostovoljno zavarovane za razliko v vrednosti teh storitev med drugim tudi: - invalidov in drugih oseb, ki jim je priznana pomoč druge osebe za opravljanje večine ali vseh življenjskih funkcij po posebnih predpisih; invalidov, ki imajo najmanj 70% telesno okvaro po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in - oseb, ki prejemajo nadomestilo po zakonu o socialnem vključevanju invalidov, če niso zavarovani iz drugega naslova; in sicer naslednjih storitev: ➢ iz 2. točke 1. odst. 23. člena: - storitev v zvezi s - -presaditvijo organov in z drugimi najzahtevnejšimi operativnimi posegi ne glede na razlog, - zdravljenja v tujini, - storitev v zvezi z intenzivno terapijo, radioterapijo, dializo in drugimi nujnimi najzahtevnejšimi diagnostičnimi, terapevtskimi in rehabilitacijskimi posegi; ➢ iz 3. točke 1. odst. 23. člena: - storitve v zvezi z zagotavljanjem in zdravljenjem zmanjšane plodnosti in umetno oploditvijo, sterilizacijo in umetno prekinitvijo nosečnosti; - specialističnoambulantne, bolnišnične in zdraviliške storitve kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, razen za poškodbe izven dela, - nemedicinski del oskrbe v bolnišnici in zdravilišču v okviru nadaljevanja bolnišničnega zdravljenja, razen za poškodbe izven dela, - storitve v osnovni zdravstveni dejavnosti, ki

	niso zajete v 1. točki, ter zdravljenje zobnih in ustnih bolezni, - medicinske pripomočke, razen v primerih iz 1. in 4. točke tega odstavka - medicinske pripomočke, razen v primerih iz 1. in 4. točke tega odstavka; ➢ iz 4. točke 1. odst. 23. člena: - specialističnoambulantne, bolnišnične in zdraviliške storitve kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja in nemedicinski del oskrbe v bolnišnici in zdravilišču kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, medicinske pripomočke v zvezi z zdravljenjem poškodb izven dela, - zdravila s pozitivne liste, razen za primere iz 1. točke tega odstavka.

Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja

Ur. l. RS, št. 30/2003 – prečiščeno besedilo, zadnje spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 196/2021 (ZDOsk)

V. Pravice do medicinskih pripomočkov	
64. čl.	• (1) Zavarovana oseba ima pravico do pripomočkov, potrebnih za zdravljenje, medicinsko rehabilitacijo in zdravstveno nego. • (2) Skupine medicinskih pripomočkov z morebitnimi podskupinami medicinskih pripomočkov, vrste medicinskih pripomočkov in natančnejša opredelitev zdravstvenih stanj in drugih pogojev, pri katerih ima zavarovana oseba pravico do posameznega medicinskega pripomočka ali do medicinskih pripomočkov iz posamezne podskupine medicinskih pripomočkov, se določijo s splošnim aktom skupščine zavoda s soglasjem ministra, pristojnega za zdravje. • (4) Medicinski pripomočki, razen medicinskih pripomočkov iz 97. člena pravil, so last zavarovane osebe in se zagotavljajo z izdajo.
66. čl.	• (1) Po izteku garancijskega roka do izteka trajnostne dobe oziroma do prejema novega medicinskega pripomočka, ki ga je prejela po izteku trajnostne dobe, ima zavarovana oseba pravico do vzdrževanj in popravil medicinskega pripomočka, ki ga je nazadnje prejela kot pravico, če gre za – med drugimi: - predvajalnik zvočnih zapisov, brajevo vrstico; • (2) Vzdrževanje so zamenjave delov potrošnega značaja in storitve, ki jih je treba izvesti v določenem obdobju v skladu z navodilom za uporabo medicinskega pripomočka, ali če je to potrebno zaradi zagotavljanja uporabe medicinskega pripomočka v skladu z namenom, kot ga je določil proizvajalec. • (3) Popravila so zamenjave delov, ki ne zagotavljajo več funkcionalne ustreznosti medicinskega pripomočka in storitve, povezane z zamenjavo teh delov.

V/3 Pravica do medicinskih pripomočkov za izboljšanje vida in do medicinskih pripomočkov za slepe, slabovidne in gluhoslepe	
78. čl.	• Zavarovana oseba ima pravico do: 1. očal s korekcijskimi stekli za izboljšanje vida zaradi nepravilnega lomljenja žarkov (ametropije), zaradi starovidnosti (presbiopije) pri starosti nad 63 let; 2. očal z mlečnimi stekli pri dvojnem videnju (diplopiji) in pri enostranski brezlečnosti v primeru večje razlike v dvojnem videnju med obema očesoma (monokularni afakiji in v primeru anizometropije); 3. specialnega sistema leč (teleskopska očala) pri visoki stopnji slabovidnosti, pri kateri ostrine vida ni mogoče izboljšati z navadnimi stekli za korekcijo in je s takimi očali (sistemom leč) mogoče doseči uporabno ostrino vida; 4. očal s stanjšanimi (lentikularnimi) stekli pri ametropiji 8,0 in več dioptrij; 5. očal z mnogožariščnimi (multifokalnimi) stekli za korekcijo afakije ali psevdofakije pri otrocih do 18. leta starosti.
79. čl.	• Zavarovana oseba ima pravico do temnih očal: 1. brez dioptrije pri: - spačenosti zunanjih delov očesa (entropija, ektropija večje stopnje, večje motnjave roženice); - kroničnih očesnih boleznih s fotofobijo (kronični blefarokonjunktivitis, keratitis, iritis, iridociklitis); - skrofuloznem vnetju roženice in veznice (fliktenuloznem keratokonjunktivitisu), po nepretrganem najmanj enomesečnem zdravljenju ali po recidivu te bolezni; - boleznih očesnega ozadja in očesnega živca pri vnetju žilnice (horioiditisu), vnetju žilnice in mrežnice (horioretinitisu), vnetju mrežnice (retinitisu), vnetju živca (nevritisu), vnetju živca in mrežnice (nevroretinitisu), atrofiji očesnega živca in odstopu mrežnice, zapletih pri operaciji motnine očesne leče (katarakte), zvišanem tlaku

	v očesu (glavkom), tujku v zrklu (intrabulbarni tujek), vnetju šarenice (iritisu) in krvavitvi v steklovini (hemoftalmusu), bolezni očesa zaradi motenj žlez z notranjim izločanjem (endokrini oftalmopatiji); 2. z dioptrijo, če ima pravico do očal z dioptrijo in zaradi narave bolezni potrebuje tudi temna očala; 3. s stranskimi ščitniki pri okluziji pri odstopu mrežnice, krvavitvi v steklovini in spomladanskem katarju; 4. s temnimi stekli pri slepoti.
80. čl.	• Zavarovana oseba ima pravico do trdih, poltrdih ali mehkih leč pri naslednjih stanjih in boleznih: 1. stožčasti izboklini roženice (keratokonus); 2. brezlečnosti enega očesa (monokularna afakija); 3. razliki v dioptriji med očesoma, ki presega 3 dioptrije (anizometropija); 4. ametropiji, ki presega 8 dioptrij; 5. kombinirani brezžariščnosti, če kombinacija (vsota) ametropije in astigmatizma presega 8,0 dioptrij; 6. iregularnem astigmatizmu; 7. obojestranski afakiji; 8. psevdofakiji.
81. čl.	• Zavarovana oseba ima pravico do očal z organskimi stekli (plastika), če ima: 1. ametropijo z vsaj 5 dioptrijami; 2. ametropijo z vsaj 3 dioptrijami in je stara vsaj 7 let ter mlajša od 18 let; 3. ametropijo z vsaj 1 dioptrijo in je mlajša od 7 let.
82. čl.	• Zavarovana oseba ima pravico do povečevalnega stekla oziroma lupe, če ni mogoče doseči izboljšanja vida z drugimi medicinskimi pripomočki za izboljšanje vida.
83. čl.	• Zavarovana oseba ima pravico do: 1. prizmatičnih stekel v primeru heterotrofij; 2. terapevtskih prizem pri osebah, zdravljenih zaradi škiljenja (strabizma) ali dvojnega vida (diplopije).

84. čl.	• Slepa, slabovidna ali gluhoslepa zavarovana oseba ima pravico do: 1. predvajalnika zvočnih zapisov; 2. brajevega pisalnega stroja; 3. brajeve vrstice; 4. bele palice za slepe; 5. ultrazvočne palice.
V/5. Pravica do drugih medicinskih pripomočkov	
94. čl.	• (1) Zavarovana oseba ima pravico do psa vodiča, če gre za slepo osebo z izgubo vida iz 3., 4. ali 5. kategorije poslabšanja vida (vidna ostrina z najboljšo možno korekcijo) po Mednarodni klasifikaciji bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB - 10), z ustreznimi psihofizičnimi lastnostmi in primernimi bivalnimi pogoji. To pravico ima praviloma največ enkrat na šest let ob ustrezni strokovni oceni sposobnosti psa za opravljanje funkcije vodiča. • (2) Zavarovani osebi iz prvega odstavka tega člena zagotovi zavod šolanega psa vodiča v uporabo, ne pa tudi sredstev za vzdrževanje psa. V primeru, da slepa oseba po svoji krivdi izgubi psa, ni upravičena do drugega najmanj do izteka 6 let od pridobitve. • (3) Način ugotavljanja pogojev iz prvega odstavka tega člena določi zavod v dogovoru z Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije.
VIII. Dobe trajanja medicinskih pripomočkov	
115. čl.	• (4) Zavarovana oseba ima pravico do naslednjih medicinskih pripomočkov za izboljšanje vida, katerih trajnostna doba znaša: 1. očala za zavarovane osebe, stare vsaj 15 let: 2 leti 2. očala za zavarovane osebe, mlajše od 15 let, in očala za zavar. osebe, stare vsaj 15 let, ki imajo ametropijo vsaj 10 dioptrij ali izgubo vida vsaj 90 %: 1 leto 3. kontaktne leče za zavarovane osebe, stare vsaj 15

	let: 2 leti 4. kontaktne leče za zavarovane osebe, mlajše od15 let, in kontaktne leče za zavarovane osebe, stare vsaj 15 let, ki imajo ametropijo vsaj 10 dioptrij ali izgubo vida vsaj 90 %: 1 leto • (5) Trajnostna doba medicinski pripomočkov za slepe, slabovidne in gluhoslepe znaša: - povečevalno steklo (lupa): 3 leta - predvajalnik zvočnih zapisov: 5 let - brajeva vrstica: 5 let - bela palica za slepe: 1 leto, - ultrazvočna palica: 3 leta,
XIII/9. Uveljavljanje pravic do medicinskih pripomočkov	
212. čl.	• (1) Za predpisovanje medicinskih pripomočkov so pooblaščeni: ➢ osebni zdravnik ali po njegovem pooblastilu napotni zdravnik med drugim za: - belo palico za slepe, ➢ napotni zdravnik okulist za medicinske pripomočke iz 78., 79., 80., 81., 82., 83. in 84. člena pravil.

Zakon o socialnem varstvu

Ur. l. RS, št. 3/2007 (ZSV-UPB2), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 28/2019 (ZSV-I)

Storitve (11. člen)	• Storitve, namenjene odpravljanju socialnih stisk in težav, so: 1. prva socialna pomoč, 2. osebna pomoč, 3. podpora žrtvam kaznivih dejanj, 4. pomoč družini, 5. institucionalno varstvo, 6. vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji, 7. pomoč delavcem v podjetjih, zavodih ter pri drugih delodajalcih.
Pomoč družini na domu, socialni servis (15. čl.)	• Pomoč družini po tem zakonu obsega pomoč za dom, pomoč na domu in socialni servis. • Pomoč družini za dom obsega strokovno svetovanje in pomoč pri urejanju odnosov med družinskimi člani ter pri skrbi za otroke in usposabljanje družine za opravljanje njene vloge v vsakdanjem življenju. • Pomoč družini na domu obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti, starosti ter v drugih primerih, ko socialna oskrba na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo. • Socialni servis obsega pomoč pri hišnih in drugih opravilih v primeru otrokovega rojstva, bolezni, invalidnosti, starosti, v primeru nesreč ter v drugih primerih, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje.
Družinski pomočnik (16. čl., 18.a čl. do	• Upravičenec do institucionalnega varstva lahko v primerih in pod pogoji, določenimi s tem zakonom, namesto pravice do

18.r čl.)	celodnevnega institucionalnega varstva izbere družinskega pomočnika. • Pravico do izbire družinskega pomočnika ima polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (invalidna oseba). • Šteje se, da gre za invalidno osebo iz prejšnjega odstavka, če: - je zanjo pred uveljavljanjem pravice do izbire družinskega pomočnika skrbel eden od staršev, ki je po predpisih o starševskem varstvu prejemal delno plačilo za izgubljeni dohodek, - ali je oseba invalid po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (oz. zakonom o socialnem vključevanju), ki potrebuje pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, - ali če v skladu s tem zakonom pristojna komisija ugotovi, da gre za osebo s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno ovirano osebo, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb, ki jo lahko nudi družinski pomočnik.
	• Invalidna oseba v primeru izbire družinskega pomočnika obdrži pravico do dodatka za tujo nego in pomoč oziroma dodatka za pomoč in postrežbo (v nadaljnjem besedilu: dodatek za pomoč in postrežbo), ki ga prejema po drugih predpisih, pri čemer vlogi iz 18.č člena tega zakona priloži pisno izjavo, s katero dovoli, da izplačevalec dodatek, do katerega je upravičena in največ v višini zneska,

	določenega na podlagi prvega odstavka 18.i člena tega zakona, v času, ko ji pomoč nudi družinski pomočnik, izplačuje Republiki Sloveniji. • Invalidna oseba in njeni zavezanci za preživljanje (v nadaljnjem besedilu: zavezanci) so dolžni Republiki Sloveniji, redno za tekoči mesec povrniti sredstva oziroma del sredstev, ki jih Republika Slovenija namenja za pravice družinskega pomočnika. Invalidna oseba to zagotovi tako, da s pisno izjavo dovoli izplačevalcu dodatka za pomoč in postrežbo, da le-tega, vendar največ v višini zneska, določenega na podlagi prvega odstavka 18.i člena tega zakona, izplačuje Republiki Sloveniji. • Pravice družinskega pomočnika se dodatno financirajo s sredstvi invalidne osebe do višine njene plačilne sposobnosti in s sredstvi v višini prispevka zavezancev. Plačilna sposobnost invalidne osebe in prispevek zavezancev se določita v skladu s predpisom iz tretjega odstavka 100. člena tega zakona na način, ki velja za določitev prispevka upravičenca in prispevka zavezanca k plačilu oziroma doplačilu storitve pomoči družini na domu. Kadar ta sredstva, skupaj s sredstvi iz tretjega odstavka tega člena ne zadostujejo za financiranje pravic družinskega pomočnika, razliko doplača Republika Slovenija. • Pristojni center za socialno delo v odločbi o priznanju pravice do izbire družinskega pomočnika odloči o prispevku invalidne osebe in zavezanca oziroma Republike Slovenije k plačilu sredstev oziroma dela sredstev, ki jih Republika Slovenija namenja za pravice družinskega pomočnika, za obdobje od dneva pridobitve pravice do izbire

	družinskega pomočnika, v primeru sprememb med izvajanjem te pravice pa s prvim dnem naslednjega meseca po dnevu nastanka sprememb. • Zavezanec, ki je hkrati družinski pomočnik, ni dolžan prispevati k plačilu pravic družinskega pomočnika. • Če je invalidna oseba lastnica nepremičnine, se ji v odločbi o priznanju pravice do izbire družinskega pomočnika prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnica je in na kateri nima prijavljenega stalnega prebivališča, v korist Republike Slovenije na način iz 100.b člena tega zakona. • Invalidna oseba uveljavlja pravico do izbire družinskega pomočnika pri centru za socialno delo, ki je v skladu s tem zakonom pristojen za invalidno osebo. • Pristojni center za socialno delo odloči o izbiri določene osebe za družinskega pomočnika na podlagi mnenja invalidskih komisij Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.
Z dnem začetka uporabe Zakona o dolgotrajni oskrbi (Ur. l. RS, št. 196/2021) se prenehajo uporabljati členi 18.a do 18.r Zakona o socialnem varstvu.	

Zakon o socialno varstvenih prejemkih

Ur. l. RS, št. 61/2010 (ZSVarPre), zadnja spr.: Ur. l. RS, št. 196/2021 (ZDOsk)

1. člen	• Ta zakon ureja pravico do denarne socialne pomoči in pravico do varstvenega dodatka, upravičence ali upravičenke (v nadaljnjem besedilu: upravičenci) po tem zakonu, pogoje za upravičenost do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, njuno višino, obdobje dodelitve, način usklajevanja in izplačevanja, postopek ugotavljanja neupravičeno prejete denarne socialne pomoči in njegove posledice, financiranje, nadzor in zbirko podatkov.
32. člen	• (1) Upravičencu do denarne socialne pomoči, ki mu je zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti za opravljanje osnovnih življenjskih potreb nujna pomoč druge osebe in ne prejema dodatka za tujo nego in pomoč po drugih predpisih, se denarna socialna pomoč poveča za dodatek za pomoč in postrežbo. • (2) Potrebo po nujni pomoči druge osebe ugotavlja invalidska komisija po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. • (3) Višina dodatka za pomoč in postrežbo se določi v višini dodatka za pomoč in postrežbo, ki bi upravičencu pripadal, če bi bil do njega upravičen po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. • (4) Center za socialno delo lahko invalidski komisiji iz drugega odstavka tega člena poda predlog za ponovno ugotavljanje potrebe po nujni pomoči druge osebe upravičencu do dodatka za pomoč in postrežbo po tem zakonu, če oceni, da se mu je zdravstveno stanje izboljšalo v taki meri, da je upravičen do nižjega dodatka za pomoč in postrežbo ali ga ne potrebuje več.

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

Ur. l. RS, št. 62/2010 (ZUPJS), zadnja spr.: Ur. l. RS, št. 47/2019 (ZUPJS-I)

1. člen	• Ta zakon določa vrste denarnih prejemkov, subvencij in plačil (v nadaljnjem besedilu: pravica iz javnih sredstev), o katerih se odloča po tem zakonu, meje dohodkov, ki se upoštevajo pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki so odvisne od materialnega položaja, enoten način ugotavljanja materialnega položaja, višino določenih pravic iz javnih sredstev in postopek njihovega uveljavljanja.
4. člen	• (1) Pravica iz javnih sredstev se dodeli, kadar dohodek osebe ne dosega meje dohodkov, ki jo za posamezno pravico iz javnih sredstev določa ta zakon, in kadar so izpolnjeni tudi drugi pogoji, ki jih določajo predpisi, ki urejajo posamezno pravico. • (2) Višina pravice iz javnih sredstev je določena s predpisi, ki urejajo posamezno pravico iz javnih sredstev, če ni s tem zakonom določeno drugače.
5. člen	• Centri za socialno delo odločajo po tem zakonu o pravici do naslednjih denarnih prejemkov: 1. otroškega dodatka po zakonu, ki ureja družinske prejemke; 2. denarne socialne pomoči po zakonu, ki ureja socialnovarstvene prejemke; 3. varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialnovarstvene prejemke; 4. državne štipendije po zakonu, ki ureja štipendiranje.
6. člen	• Centri za socialno delo odločajo po tem zakonu o pravici do naslednjih subvencij in plačil: 1. znižanju plačila za programe vrtcev po zakonu, ki ureja predšolsko vzgojo;

	2. dodatni subvenciji malice za učence in dijake po zakonu, ki ureja šolsko prehrano; 3. subvenciji kosila za učence po zakonu, ki ureja šolsko prehrano; 4. oprostitvi plačil socialnovarstvenih storitev po zakonu, ki ureja socialno varstvo; 5. prispevku k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika po zakonu, ki ureja socialno varstvo; 6. subvenciji najemnine neprofitnega najemnega stanovanja, namenskega najemnega stanovanja, bivalne enote, tržnega najemnega in hišniškega stanovanja po zakonu, ki ureja stanovanjska razmerja; 7. pravici do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje; 8. pravici do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za državljane Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki niso zavarovanci iz drugega naslova po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje.

Zakon o socialnem vključevanju invalidov

Ur. l. RS, št. 30/2018 (ZSVI), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 206/2021 (ZDUPŠOP)

Vsebina zakona (1. člen)	• Ta zakon ureja pravice in postopek pridobitve statusa invalida ali invalidke osebam s trajnimi prirojenimi ali pridobljenimi okvarami, ki se zaradi invalidnosti ne morejo socialno vključevati v skupnost brez nudenja storitev socialnega vključevanja in ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb ter si zagotavljati sredstev za preživljanje, pravico do denarnih prejemkov in možnosti, ki jim jih zagotavlja država za njihovo enakovredno vključevanje v družbo.
Namen zakona (2. člen)	• (1) Namen tega zakona je ustvariti pogoje za čim enakopravnejše in enakovrednejše življenje oseb iz prejšnjega člena ob najširši družbeni podpori vseh, ki se z njimi na kakršen koli način srečujejo. • (2) Republika Slovenija zagotavlja invalidom po tem zakonu pravico do socialno varstvenih storitev (vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji ter institucionalno varstvo) po zakonu, ki ureja socialno varstvo. • (3) Zaradi spodbujanja razvoja in za izenačevanje možnosti invalidov Republika Slovenija spodbuja čim samostojnejše življenje in socialno vključevanje invalidov v skupnost, omogoča izvajanje inovativnih programov in usposabljanj za invalide, ki jih lahko izvajajo fizične ali pravne osebe ne glede na njihov pravni status, ki imajo pridobljena znanja s področja invalidnosti. Izvajanje programov in usposabljanj mora biti neprofitno. • (4) Izvajalci inovativnih programov in

	usposabljanj za invalide ter izvajalci storitev socialnega vključevanja v skupnosti morajo skrbeti za pravilno, kakovostno in varno izvajanje programov in storitev ter biti za svoje delo ustrezno usposobljeni. • (5) Republika Slovenija sofinancira izvajanje inovativnih programov in usposabljanj iz prejšnjega odstavka v okviru zagotovljenih proračunskih možnosti.
Status invalida (3. člen)	• (1) Status invalida po tem zakonu pridobijo polnoletne osebe: - z zmernimi, težjimi ali težkimi motnjami v duševnem razvoju, - z avtističnimi motnjami, ki imajo tako hudo obliko neprilagojenega vedenja, da jim onemogoča samostojno življenje in pridobivanje sredstev za preživljanje, - gluhoslepi z najmanj 50 odstotno izgubo sluha po Fowlerju in prvo do vključno peto kategorijo slepote in slabovidnosti, - z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro in - najtežje gibalno ovirane osebe, ki se zaradi invalidnosti ne morejo same vključevati v družbo in si zagotavljati socialne varnosti. • (2) Pogoj za pridobitev statusa invalida je, da je invalidnost nastala pred polnoletnostjo ali v primeru, če se oseba šola, najpozneje do dopolnjenega 26. leta starosti. Izjema so osebe z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro, osebe z avtističnimi motnjami in gluhoslepe osebe, pri katerih invalidnost lahko nastane tudi pozneje, vendar pred prvo zaposlitvijo oziroma, če iz naslova zavarovanja ne pridobijo nobenih pravic.
Postopek pridobitve statusa	• Vlogo za pridobitev statusa invalida po tem zakonu lahko upravičenec, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik vloži pri centru za socialno

(4. člen)	delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče invalida. Center za socialno delo izvede ugotovitveni postopek in izda odločbo o priznanju statusa invalida po tem zakonu.
Nadomestilo (5. člen)	• (1) Invalid, ki je pridobil status invalida po tem zakonu, ima pravico do nadomestila za invalidnost za pokrivanje osnovnih življenjskih stroškov, ki mu omogoča enakovredno življenje in prebivanje v skupnosti. Ne glede na premoženjsko stanje upravičenca do nadomestila je višina nadomestila enaka seštevku denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke, ki velja za edino odraslo osebo v družini. • (2) O pravici do nadomestila odloči center za socialno delo. • (3) Če invalid sklene delovno razmerje, se mu nadomestilo izplačuje v višini razlike med prejeto plačo in zneskom neto minimalne plače. • (4) Ko invalidu delovno razmerje iz kakršnega koli razloga preneha, ima znova pravico do nadomestila v polnem znesku.
Dodatek za pomoč in postrežbo (6. člen)	• (1) Invalid, ki zaradi invalidnosti potrebuje pomoč in postrežbo druge osebe za opravljanje osnovnih življenjskih potreb, ima poleg pravice do nadomestila, pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, če nima pravice do dodatka za isti namen po drugih predpisih. • (2) Višina dodatka za pomoč in postrežbo je odvisna od tega, koliko pomoči druge osebe invalid potrebuje. • (3) Izvedenski organ po zakonu, ki ureja

	pokojninsko in invalidsko zavarovanje, na zaprosilo pristojnega centra za socialno delo poda mnenje o potrebni pomoči druge osebe. • (5) Višina dodatka za pomoč in postrežbo se odmeri po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.
Storitve socialnega vključevanja (10. člen)	• (1) Za zagotavljanje socialnega vključevanja invalidov v skupnost, imajo invalidi pravico do storitev socialnega vključevanja, ki jih zagotavljajo izvajalci storitev socialnega vključevanja v skupnosti z namenom enakovrednega in enakopravnega sobivanja invalidov in neinvalidnih oseb v skupnosti. • (2) Storitve socialnega vključevanja so namenjene: - usposabljanju za samostojno življenje, - vseživljenjskemu učenju, - prebivanju s podporo in - ohranjanju socialne vključenosti starejših invalidov. • (4) Invalidi imajo pravico do storitev socialnega vključevanja ,ki jim omogoča čim bolj neodvisno življenje, izražanje lastne volje in želja ter njihovo vključevanje v ožje in širše družbeno okolje.
11. člen	Usposabljanje za samostojno življenje.
12. člen	Vseživljenjsko učenje.
13. člen	Prebivanje s podporo.
14. člen	Ohranjanje socialne vključenosti starejših invalidov.

Pravilnik o storitvah socialnega vključevanja invalidov

Ur. l. RS, št. 58/2022

Vsebina pravilnika (1. Člen)	• Ta pravilnik podrobneje ureja uveljavljanje storitev socialnega vključevanja, vrednotnice, storitve socialnega vključevanja, izvajanje storitev socialnega vključevanja, izvajalce storitev socialnega vključevanja, usposabljanje, poročanje in obseg sofinanciranja storitev socialnega vključevanja.
Vloga za uveljavljanje storitev socialnega vključevanja (2. člen)	• (1) O pravici do storitev socialnega vključevanja odloča center za socialno delo, krajevno pristojen glede na stalno prebivališče vlagatelja.
Ugotavljanje upravičenosti do storitev socialnega vključevanja (3. člen)	• (1) Kadar center za socialno delo ugotovi, da je vloga popolna, vlogo v petih delovnih dneh, odstopi Inštitutu Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: inštitut). • (2) Za imenovanje strokovne komisije (v nadaljnjem besedilu: komisija) se uporablja zakon, ki ureja osebno asistenco. • (3) Komisija na podlagi vloge pripravi mnenje o obsegu ur in vrsti storitev socialnega vključevanja za vlagatelja. • (4) Za ugotavljanje obsega ur in vrste storitev socialnega vključevanja komisija uporabi standardizirano ocenjevalno orodje za oceno potreb po storitvah socialnega vključevanja, ki ga določi minister, pristojen za invalidsko varstvo (v nadaljnjem besedilu: minister).

Mnenje in odločba (4. člen)	• (1) Inštitut mnenje posreduje centru za socialno delo v desetih delovnih dneh od prejema vloge. • (2) Zoper mnenje komisije ni pritožbe. • (3) Na podlagi mnenja komisije center za socialno delo izda odločbo o pravici do storitev socialnega vključevanja.
Usposabljanje za samostojno življenje (6. člen)	• (1) Usposabljanje za samostojno življenje je nabor aktivnosti socialnega vključevanja, ki so namenjene oblikovanju podpornega okolja za samostojnejše življenje upravičenca. • (2) Cilj storitve je opolnomočiti in ozavestiti upravičenca ter svojce za izvajanje osebnega načrta za samostojno življenje iz 10. člena tega pravilnika. • (3) Storitev se izvaja v obliki učnih delavnic, v katerih se upravičenec z izbrano socialno mrežo usposablja za čim samostojnejše bivanje. Vsebino učnih delavnic določi izvajalec na podlagi potreb upravičenca. Delavnice se izvajajo individualno pri izvajalcu oziroma na domu upravičenca, ko gre za prilagajanje domačega okolja. • (4) Upravičenec koristi storitev usposabljanja za samostojno življenje pol leta od datuma izdaje vrednotnice v obsegu šest ur. Po tem obdobju mu storitev ne pripada več. • (5) Za upravičence z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro se ta pravica lahko izvaja kot nadgradnja rehabilitacije, ki se izvaja individualno v obliki delavnic v obsegu 12 ur. Po tem obdobju mu storitev ne pripada več. • (6) Upravičenec je upravičen do storitev usposabljanja za samostojno življenje samo v

	primeru, če je upravičen do storitev prebivanja s podporo.
Vseživljenjsko učenje (7. člen)	• (1) V okviru storitev socialnega vključevanja se zagotavlja spremstvo upravičenca k dejavnostim vseživljenjskega učenja, ki prispevajo k ohranjanju pridobljenih znanj in pridobivanju novih znanj ter veščin. • (2) Cilj je zagotavljati možnosti upravičenca za vključevanje v aktivnosti vseživljenjskega učenja in s tem doseči večjo stopnjo vključenosti v okolje in razvoj novih znanj ali veščin oziroma njihovo ohranjanje. • (3) Storitev se izvaja v obliki spremstva na aktivnosti vseživljenjskega učenja, v skladu z osebnim načrtom, v obsegu 52 ur, ki jih lahko upravičenec koristi od datuma izdaje vrednotnice v obdobju enega leta. Po tem obdobju mu za vsako leto ponovno pripada storitev v enakem obsegu. • (4) Upravičenec je upravičen do storitve spremstva samo v primeru, če je upravičen do storitev prebivanja s podporo.
Prebivanje s podporo (8. člen)	• (1) Prebivanje s podporo vključuje nabor aktivnosti socialnega vključevanja za čim samostojnejše življenje v skupnosti. • (2) Cilj storitve je zagotoviti zadostno podporo za samostojno bivanje upravičenca, aktivno življenje v skupnosti in okrepitev njegove socialne mreže. • (3) Nabor aktivnosti storitev prebivanja s podporo: - informiranje in usmerjanje pri urejanju osebnih zadev; - svetovanje in podpora pri načrtovanju in

	izvedbi vsakodnevnih življenjskih opravil; - družabništvo in spodbujanje k vključevanju v okolje ter širitvi socialne mreže; - strokovna podpora pri izvajanju aktivnosti storitev prebivanja s podporo. • (9) Storitev prebivanja s podporo se izključuje s pravico do oskrbovalca družinskega člana in dolgotrajne oskrbe v skladu z zakonom, ki ureja dolgotrajno oskrbo, s 16-urnim in celodnevnim institucionalnim varstvom in s pravico do osebne asistence v skladu z zakonom, ki ureja osebno asistenco.
Ohranjanje socialne vključenosti starejših invalidov (9. člen)	• (1) Storitev ohranjanja socialne vključenosti starejših invalidov je namenjena upravičencem, starejšim od 65 let, ki zaradi starosti in invalidnosti ne zmorejo več aktivnega vključevanja v družbo in ohranjanja socialnih stikov v okolju, kjer prebivajo.
Ta pravilnik se je pričel uporabljati 30. junija 2022.	

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih

Ur. l. RS, št. 26/2014 (ZSDP-1), zadnje spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 92/2021 (ZSDP-1E)

Vsebina zakona (1. čl.)	• Ta zakon ureja zavarovanje za starševsko varstvo in pravice, ki iz tega izhajajo, družinske prejemke, pogoje in postopek za uveljavljanje posameznih pravic ter druga vprašanja glede izvajanja tega zakona.
Vrste pravic (3. čl.)	• Pravice po tem zakonu so: 1. pravice iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo in 2. pravice do družinskih prejemkov.
Pravice iz zavarovanja za starševsko varstvo (14. čl.)	• Pravice iz zavarovanja za starševsko varstvo so: 1. dopust, 2. nadomestilo, 3. pravica do krajšega delovnega časa in pravica do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva, 4. pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v primeru štirih ali več otrok, 5. nadomestilo v času odmora za dojenje in pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v času odmora za dojenje.
Vrste dopusta (15. čl.)	• (1) Vrste dopusta so: 1. materinski dopust, 2. očetovski dopust, 3. starševski dopust.
Pravica do materinskega dopusta (19. čl.)	• (1) Mati ima pravico do materinskega dopusta v trajanju 105 dni. • (2) Mati obvezno izrabi 15 dni materinskega dopusta.
Način izrabe materinskega dopusta (21. čl.)	• (1) Materinski dopust se izrabi v strnjenem nizu v obliki polne odsotnosti z dela. • (2) Mati nastopi materinski dopust 28 dni pred

	predvidenim datumom poroda, ki ga določi ginekolog ali ginekologinja (v nadaljnjem besedilu: ginekolog). Če mati ne nastopi materinskega dopusta v tem roku, neizrabljenega dela materinskega dopusta ne more izrabiti po otrokovem rojstvu, razen v primeru, če je porod nastopil pred predvidenim datumom. • (3) Če mati na dan poroda še ni nastopila materinskega dopusta, nastopi materinski dopust z dnem rojstva otroka.
22. člen	Pravica očeta do materinskega dopusta.
23. člen	Pravica druge osebe do materinskega dopusta.
Pravica do očetovskega dopusta (25. čl.)	• Oče ima pravico do očetovskega dopusta ob rojstvu otroka oziroma otrok v trajanju 30 dni. Pravica je neprenosljiva.
Način izrabe očetovskega dopusta (27. čl.)	• (1) Oče izrabi očetovski dopust v trajanju najmanj 15 dni v strnjenem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela od rojstva otroka do najpozneje enega meseca po poteku starševskega dopusta v strnjenem nizu oziroma pravice do starševskega dodatka za tega otroka. • (2) Oče izrabi največ 15 dni očetovskega dopusta v strnjenem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela najpozneje do končanega prvega razreda osnovne šole otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo. Evidenco o izrabi tega dela dopusta vodi center. • (3) Trajanje očetovskega dopusta se pri izrabi v obliki delne odsotnosti z dela ne podaljša.
Pravica do starševskega dopusta (29. čl.)	• (1) Vsak od staršev ima pravico do starševskega dopusta v trajanju 130 dni, pri čemer lahko mati na očeta prenese 100 dni starševskega dopusta, 30 dni pa je neprenosljivih. Oče lahko prenese na mater 130

	dni starševskega dopusta. Eden od staršev ga izrabi neposredno po izteku materinskega dopusta. Kadar za tega otroka nihče ni upravičen do materinskega dopusta, se prizna pravica do starševskega dopusta neposredno po poteku 77 dni starosti otroka. • (4) Ob rojstvu nedonošenčka se starševski dopust podaljša za toliko dni, kolikor dni je bila nosečnost krajša od 260 dni. • (5) Ob rojstvu otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, se starševski dopust podaljša za dodatnih 90 dni na podlagi mnenja zdravniške komisije. • (8) Izraba dela starševskega dopusta v trajanju največ 75 dni se lahko prenese in izrabi najkasneje do končanega prvega razreda osnovne šole otroka.
Kasneje ugotovljeno zdravstveno stanje otroka (32. čl.)	• Če je motnja v telesnem ali duševnem razvoju oziroma dolgotrajna hujša bolezen otroka ugotovljena po uveljavljanju pravice do starševskega dopusta iz 29. člena tega zakona, otrok pa še ni dopolnil starosti 18 mesecev, ima eden od staršev pravico do starševskega dopusta 90 dni od dneva priznanja pravice.
Dogovor o izrabi starševskega dopusta (33. čl.)	• (1) Starša se pisno dogovorita o izrabi starševskega dopusta najpozneje 30 dni pred potekom materinskega dopusta. Dogovor predložita centru skupaj z zahtevo za uveljavljanje pravice in z njim seznanita svoja delodajalca.
Način izrabe starševskega dopusta (34. čl.)	• (1) Starševski dopust se izrabi v strnjenem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela. Trajanje starševskega dopusta se pri izrabi v obliki delne odsotnosti z dela ne podaljša. • (2) Časovno razporeditev delne odsotnosti z dela medsebojno dogovorita starša in delodajalca. Če ne pride do dogovora, odloči o pravici do izrabe starševskega dopusta center,

	ki pri tem upošteva koristi otroka.
Vrste nadomestila (40. čl.)	• Pravica do nadomestila obsega: 1. materinsko nadomestilo, 2. očetovsko nadomestilo, 3. starševsko nadomestilo.
Pravica staršev do krajšega delovnega časa (50. čl.)	• (1) Eden od staršev, ki neguje in varuje otroka do tretjega leta starosti, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega. • (4) Eden od staršev, ki neguje in varuje zmerno ali težje gibalno oviranega otroka ali otroka z zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega tudi po tretjem letu starosti otroka, vendar ne dlje kot do 18. leta starosti otroka. • (8) Krajši delovni čas mora obsegati najmanj polovično tedensko delovno obveznost.
uporaba 50. člena v primeru samostojne dejavnosti (51. čl.)	• Določbe prejšnjega člena veljajo tudi za starše, ki si na podlagi svoje dejavnosti plačujejo prispevke za socialno varnost za najmanj 20 ur tedensko.
Pravica do družinskih prejemkov – vrste družinskih prejemkov (62. čl.)	• Družinski prejemki so denarni prejemki, ki obsegajo: 1. starševski dodatek, 2. pomoč ob rojstvu otroka, 3. otroški dodatek, 4. dodatek za veliko družino, 5. dodatek za nego otroka, 6. delno plačilo za izgubljeni dohodek.
Dodatek za nego otroka – opredelitev in višina (79. čl.)	• (1) Dodatek za nego otroka je denarni dodatek za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo in je namenjen kritju povečanih življenjskih stroškov, ki jih ima družina pri preživljanju in negi takega otroka. • (2) Višina dodatka za nego otroka zaradi povišanih življenjskih stroškov je 100 eurov mesečno.

	• (3) Za otroke s težko ali funkcionalno težko motnjo v duševnem razvoju (otrok se lahko usposobi le za sodelovanje pri aktivnostih; potrebuje stalno nego, varstvo, pomoč in vodenje; je omejen v gibanju, prisotne so težke dodatne motnje, bolezni in obolenja; razumevanje in upoštevanje navodil je hudo omejeno; orientacijski rezultat na testu inteligentnosti je pod 20 IQ, mentalna starost do 2 let) ali težko ali funkcionalno težko gibalno ovirane otroke (otrok ima malo uporabnih gibov, samostojno gibanje ni možno; v celoti je odvisen od tuje pomoči; otrok je lahko težko moten v komunikaciji, sporazumeva se s pomočjo neverbalne komunikacije oziroma nadomestne komunikacije) ali otroke z določenimi boleznimi iz seznama hudih bolezni, ki ga določi minister na predlog pediatrične klinike, ki potrebujejo posebno nego in varstvo, znaša dodatek 200 eurov mesečno.
Trajanje pravice (82. čl.)	• (1) Pravica do dodatka za nego otroka traja za obdobje, ko se otroku zagotavlja posebna nega zaradi zdravstvenih razlogov, vendar najdlje do njegovega 18. leta starosti, po 18. letu starosti pa, če ima status učenca, dijaka, vajenca ali študenta, vendar najdlje do njegovega 26. leta starosti.
Delno plačilo za izgubljeni dohodek – opredelitev in višina (83. čl.)	• (1) Delno plačilo za izgubljeni dohodek je osebni prejemek, ki ga prejme eden od staršev ali druga oseba, kadar zapusti trg dela ali začne delati krajši delovni čas od polnega zaradi nege in varstva otroka iz tretjega odstavka 79. člena tega zakona. • (2) Pravico iz prejšnjega odstavka ima tudi eden od staršev ali druga oseba, ki neguje in varuje dva ali več otrok z zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju ali zmerno ali težjo gibalno oviranostjo.

Pravilnik o kriterijih za uveljavljanje pravic za otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo

Ur. l. RS, št. 89/2014, zadnje spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 97/2021

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 6. in 79. člena **Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih** (Ur. l. RS, št. 26/14).

Vsebina pravilnika (1. čl.)	• S tem pravilnikom se določajo kriteriji za opredelitev otrok, ki potrebujejo posebno nego in varstvo, sestava, delo in plačilo zdravniških komisij, ki dajejo mnenja v postopkih za uveljavljanje pravic za otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14 in 90/15) ter seznam težkih bolezni in stanj, ki je kot priloga sestavni del tega pravilnika.
Otroci z motnjami v duševnem razvoju (2. čl.)	• (1) Otroci z motnjami v duševnem razvoju imajo znižano splošno raven inteligentnosti, nižje sposobnosti na kognitivnem, govornem, motoričnem in socialnem področju ter pomanjkanje veščin, kar se odraža v neskladju med njihovo mentalno in kronološko starostjo. • (2) Glede na motnje v duševnem razvoju se za potrebe uveljavljanja pravic po zakonu razlikuje: 1. otroke z zmerno motnjo v duševnem razvoju: otrok ima posamezne sposobnosti različno razvite; orientacijski rezultat na testu inteligentnosti je IQ 35–49, mentalna starost odraslih je od štiri do sedem let; 2. otroke s težjo motnjo v duševnem razvoju: otrok se lahko usposobi za najenostavnejša opravila; pri skrbi zase pogosto potrebuje pomoč drugih; orientacijski rezultat na testu inteligentnosti je IQ 20–34, mentalna starost odraslih je od dveh do treh izjemoma štiri leta; 3. otroke s težko motnjo v duševnem razvoju: otrok se lahko usposobi le za sodelovanje pri posameznih aktivnostih, otroci z avtizmom s pridruženo zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju; otrok potrebuje stalno nego, varstvo,

	pomoč in vodenje, je omejen v gibanju, prisotne so težke dodatne motnje, bolezni in obolenja, razumevanje in upoštevanje navodil je hudo omejeno, orientacijski rezultat na testu inteligentnosti je IQ pod 20, mentalna starost do dveh let. Otroke s funkcionalno težko motnjo v duševnem razvoju: otroci z avtizmom z zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju ali drugače hudo vedenjsko moteni otroci s pridruženo zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju.
Gibalno ovirani otroci (3. čl.)	• Gibalno ovirani otroci imajo prirojene ali pridobljene okvare, poškodbe gibalnega aparata, centralnega ali perifernega živčevja, gibalna oviranost se odraža v obliki funkcionalnih in gibalnih motenj. • Glede na gibalno oviranost se za potrebe uveljavljanja pravic po zakonu razlikuje: 1. zmerno gibalno ovirane otroke: otrok samostojno hodi na krajše razdalje oziroma hodi s pomočjo ortoz ali bergel, otrok s težko funkcionalno okvaro ene roke, na daljše razdalje lahko uporablja aktivni invalidski voziček ali ortopedski tricikel, fina motorika ni bistveno motena, občasno potrebuje delno pomoč pri dnevnih aktivnostih; 2. težje gibalno ovirane otroke: ne hodi samostojno na krajše razdalje oziroma hoja ni funkcionalna, za gibanje uporablja hoduljo ali aktivni invalidski voziček oziroma ortopedski tricikel, plazi ali drsi po ritki po prostoru, motena je tudi fina motorika; 3. težko gibalno ovirane otroke: otrok ima malo uporabnih gibov, ni se sposoben nasploh gibati po prostoru razen obračanja po vzdolžni osi in z vozičkom na elektromotorni pogon oziroma ima težko funkcionalno motnjo obeh rok ali je brez rok, v celoti je odvisen od tuje pomoči, se pa samostojno hrani, funkcionalno težko gibalno ovirane otroke: slepi otroci trajno do 18. leta starosti, otroci s težko kardiorespiratorno insuficienco in otroci s trajno intenzivno terapijo na domu (totalna paranteralna prehrana, dializa, umetna ventilacija), otroci z bulozno distrofijo –

	težka oblika ter otroci s kombinirano težjo gibalno motnjo ali težjo motnjo v duševnem razvoju.
Slepi in slabovidni otroci (4. čl.)	• (1) Slepi ali slabovidni otroci so tisti, ki imajo okvaro vida, očesa ali okvaro vidnega polja. Pri otrocih, mlajših od enega leta, je nižja ostrina vida lahko še normalna, zato so do dodatka za nego upravičeni tisti, ki imajo prepoznano očesno bolezen. V tem primeru se odobri dodatek za nego za največ eno leto. • (2) Slaboviden otrok ima korigirano ostrino vida od 0,30 do 0,10 oziroma ostrino vida manj od 0,10 do 0,05 ali zožitev vidnega polja na 20 stopinj ali manj okrog fiksacijske točke ne glede na ostrino vida. Glede na slabovidnost se za potrebe uveljavljanja pravic po zakonu razlikuje: 1. zmerno slabovidne otroke: otrok ima 10 %–30 % korigiranega vida. Če ima otrok ugotovljeno slepoto le na enem očesu z ohranjenostjo vida na drugem očesu, je opredeljen kot zmerno slaboviden otrok; 2. težko slabovidne otroke: otrok ima 5 %–9,9 % korigiranega vida na boljšem očesu, uporablja preostali vid. • (3) Slep otrok ima ostrino vida manj od 0,05 do 0,02 ali zoženost vidnega polja okrog fiksacijske točke na 5 do 10 stopinj ne glede na ostrino vida oziroma ostrino vida manj od 0,02 do zaznavanja svetlobe ali zoženost vidnega polja okrog fiksacijske točke do 5 stopinj ne glede na ostrino vida oziroma ostrino vida 0 (amaurosis).
Otroci z več motnjami (7. čl.)	• (1) Za otroke z več motnjami se po tem pravilniku štejejo otroci, ki imajo hkrati več kot tri motnje ali diagnosticirane bolezni, ki vsaka po sebi sicer ne predstavlja take stopnje motnje ali bolezni iz tega pravilnika, na podlagi katere otrok potrebuje posebno nego in varstvo po tem pravilniku, njihova kombinacija pa upravičenost do posamezne pravice utemeljuje.

	• (2) Otroci, ki imajo hkrati več kot tri motnje ali diagnosticirane bolezni, ki vsaka po sebi daje pravico dodatka za nego otroka v nižjem znesku, so upravičeni do dodatka za nego otroka v višjem znesku.

Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami

Ur. l. RS, št. 41/2017 (ZOPOPP)

Vsebina zakona (1. čl.)	• (1) S tem zakonom se ureja celostna zgodnja obravnava otrok s posebnimi potrebami in otrok z rizičnimi dejavniki v predšolskem obdobju. • (2) Celostna zgodnja obravnava otrok s posebnimi potrebami in otrok z rizičnimi dejavniki v predšolskem obdobju obsega obravnave otroka in njegove družine v predšolskem obdobju z namenom, da se zagotovi in spodbudi otrokov razvoj, okrepi zmogljivost družine ter spodbudi socialna vključenost družine in otroka.
2. čl.	Cilji in načela celostne zgodnje obravnave.
Otroci s posebnimi potrebami (3. čl.)	• Otroci s posebnimi potrebami v predšolskem obdobju so otroci z razvojnimi zaostanki, primanjkljaji, ovirami oziroma motnjami na telesnem, spoznavnem, zaznavnem, socialno-čustvenem, sporazumevalnem področju ter dolgotrajnimi boleznimi.
Otroci z rizičnimi dejavniki (4. čl.)	• (1) Otroci z rizičnimi dejavniki v predšolskem obdobju so otroci, pri katerih obstajaj rizični dejavniki za razvojne primanjkljaje, zaostanke, ovire oziroma motnje.

	• (2) Rizični dejavniki so dejavniki, ki nastanejo v nosečnosti, med rojevanjem ali takoj po porodu, in bi lahko vplivali na kasnejši otrokov razvoj. Rizični dejavniki se lahko pojavijo tudi kasneje zaradi bolezni ali slabega socialno-ekonomskega položaja družine.
Izvajalci zgodnje obravnave (6. čl.)	• (1) Zgodnjo obravnavo izvajajo centri za zgodnjo obravnavo. • (2) Storitve zgodnje obravnave na predlog centra za zgodnjo obravnavo izvajajo v okviru javne mreže tudi javni vrtci in drugi vzgojno-izobraževalni zavodi, socialnovarstveni zavodi, centri za socialno delo, centri za duševno zdravje in svetovalni centri.
7. čl.	Storitve zgodnje obravnave.
8. čl. do 13. čl.	Centri za zgodnjo obravnavo.
14. čl. do 17. čl.	Zgodnja obravnava v vzgojno-izobraževalnih in socialnovarstvenih zavodih.
18. čl.	Uveljavljanje socialnovarstvenih pravic in storitev.
19. čl. do 21. čl.	Koordinacija in nadzor izvajanja zgodnje obravnave.

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami

Ur. l. RS, št. 58/2011 (ZUOPP-1), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 200/2020 (ZOOMTVI)

Vsebina zakona (1. čl.)	• S tem zakonom se ureja usmerjanje otrok, mladoletnikov in polnoletnih oseb s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: otroci s posebnimi potrebami) ter določajo načini in oblike izvajanja vzgoje in izobraževanja. • Določbe tega zakona veljajo izjemoma tudi za izobraževanje polnoletnih oseb nad 21. letom starosti do vključno 26. leta starosti, ki se neprekinjeno izobražujejo v prilagojenih programih poklicnega in strokovnega izobraževanja z enakovrednim izobrazbenim standardom ter posebnega rehabilitacijskega programa. Določbe tega zakona veljajo izjemoma tudi za izobraževanje polnoletnih oseb nad 21. letom starosti do vključno 26. leta starosti, ki so vključene v program izobraževanja in usposabljanja za odrasle, ki je del posebnega programa za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.
Opredelitev otrok s posebnimi potrebami (2. čl.)	• Otroci s posebnimi potrebami so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z avtističnimi motnjami ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja.

Uporaba predpisov o vzgoji in izobraževanju (3. čl.)	• Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami se izvaja v skladu s tem zakonom in predpisi, ki urejajo področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: predpisi s področja vzgoje in izobraževanja). • Na narodnostno mešanih območjih se za javne šole oziroma podružnice šol, ki so ustanovljene oziroma organizirane za izvajanje prilagojenih programov smiselno uporabljajo določbe Zakona o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja.
Vrste programov (5. čl.)	• Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami poteka po: - programu za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, - prilagojenem programu za predšolske otroke, - vzgojno-izobraževalnih programih s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, - prilagojenih programih vzgoje in izobraževanja z enakovrednim izobrazbenim standardom, - prilagojenih programih vzgoje in izobraževanja z nižjim izobrazbenim standardom, - posebnem programu vzgoje in izobraževanja za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju in drugih posebnih programih (v nadaljevanju posebni program vzgoje in izobraževanja), - vzgojnih programih.
Dodatna strokovna pomoč (8. čl.)	• Dodatna strokovna pomoč se izvaja za otroke s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, izjemoma pa tudi v drugih programih vzgoje in izobraževanja za otroke s posebnimi potrebami.

	• Dodatna strokovna pomoč se lahko izvaja kot: - pomoč za premagovanje primanjkljajev, ovir oziroma motenj, - svetovalna storitev ali - učna pomoč. • Učna pomoč se izvaja samo v osnovni šoli ter v programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, v primeru dolgotrajne bolezni, zaradi katere je bil otrok odsoten od pouka dva meseca ali več, pa tudi v drugih programih srednjega izobraževanja.
Izvajanje dodatne strokovne pomoči (9. čl.)	• Dodatna strokovna pomoč se izvaja individualno ali skupinsko v oddelku ali izven oddelka v vzgojno-izobraževalnem ali socialnovarstvenem zavodu. • Če dodatne strokovne pomoči ni mogoče zagotoviti v skladu s prejšnjim odstavkom, se dodatna strokovna pomoč lahko nudi otroku tudi na domu. Praviloma se dodatna strokovna pomoč izvaja tedensko. Če je strokovno utemeljeno, se lahko dodatna strokovna pomoč izvaja tudi v strnjeni obliki in občasno pod pogoji, ki jih določi minister, pristojen za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: minister). • Skupno število ur dodatne strokovne pomoči ne sme presegati pet ur tedensko, od tega mora biti vsaj ena ura svetovalnih storitev. Slepim in slabovidnim otrokom ali otrokom z več motnjami iz 2. člena tega zakona se lahko določi večje število ur za premagovanje primanjkljajev, vendar največ tri ure več tedensko, praviloma v prvem izobraževalnem obdobju. • Obseg in način izvajanja dodatne strokovne pomoči se določi z odločbo o usmeritvi v skladu s pravilnikom, ki ga sprejme minister, podrobneje pa se način izvajanja dodatne strokovne pomoči opredeli z individualiziranim programom

	vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: individualizirani program). • Predšolskim otrokom je na predlog zdravnika zagotovljena pravica do svetovalne storitve kot dodatne strokovne pomoči že pred uvedbo postopka usmerjanja, in sicer največ v obsegu dveh ur mesečno.
Materialni pogoji in fizična pomoč (10. čl.)	• Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v programe za predšolske otroke in izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojene programe in posebni program za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju, je potrebno prilagoditi prostor in pripomočke, v skladu z navodili za prilagojeno izvajanje programov in v skladu s prilagojenimi programi, ki jih sprejme ali določi pristojni strokovni svet. • Pripomočke, brez katerih se otroci s posebnimi potrebami ne morejo vključiti v program vzgoje in izobraževanja, zagotovi ustanovitelj javnega zavoda, če jim ti niso zagotovljeni z drugimi predpisi in če otrok zaradi objektivnih razlogov istega pripomočka ne more uporabiti doma in v vzgojno-izobraževalnem zavodu. Pripomočkov za otroke z gibalno oviranostjo, ki jim pripadajo v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno zavarovanje, namenjeni pa so uporabi v domačem okolju, ni potrebno vsakodnevno prinašati v vzgojno-izobraževalni zavod (žoge, valji, stolčki, stojke). • Težje in težko gibalno oviranim ter slepim otrokom, ki so usmerjeni v programe za predšolske otroke in izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem z dodatno strokovno pomočjo se lahko za izvajanje fizične pomoči v času izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela dodeli stalni ali začasni spremljevalec.

	• Dolgotrajno bolnim otrokom, slabovidnim otrokom oziroma otrokom z okvaro vi dne funkcije, otrokom z avtističnimi motnjami in otrokom s čustvenimi in vedenjskimi motnjami se izjemoma lahko dodeli začasni spremljevalec na podlagi kriterijev, ki jih določi minister.
Izobraževanje na domu ali v zasebnem vzgojno-izobraževalnem zavodu (21. čl.)	• (1) Na predlog staršev lahko komisija iz 23. člena tega zakona predlaga usmeritev otroka s posebnimi potrebami v program osnovnošolskega izobraževanja, ki se organizira na domu ali v vzgojno-izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo v zasebnem vzgojno-izobraževalnem zavodu, če za to obstajajo utemeljeni razlogi in so na domu oziroma v zasebnem vzgojno-izobraževalnem zavodu zagotovljeni ustrezni pogoji.
Postopek usmerjanja v programe vzgoje in izobraževanja je opredeljen od 22. čl. do 40. čl. zakona.	

Pravilnik o osnovnošolskem izobraževanju učencev s posebnimi potrebami na domu

Ur. l. RS, št. 22/2016

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 21. člena **Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami** (Ur. l. RS, št. 58/2011 - ZUOPP-1, 40/2012 – ZUJF in 90/2012).

Vsebina pravilnika (1. čl.)	• Ta pravilnik določa podrobnejše pogoje za izvajanje programov osnovnošolskega izobraževanja za učence s posebnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: učenci), ki se izobražujejo na domu in kriterije za njihovo financiranje.
Izobraževanje na domu v javno veljavnih programih (2. čl.)	• Na domu se lahko izobražujejo učenci, katerih starši podajo vlogo za izobraževanje na domu in so z odločbo o usmeritvi, ki jo izda Zavod Republike Slovenije za šolstvo usmerjeni v: - izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, - prilagojen izobraževalni program osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom, - prilagojen izobraževalni program osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom in - posebni program vzgoje in izobraževanja za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.
Ustrezni pogoji (3. čl.)	• (1) Ustrezni pogoji za izobraževanje učencev na domu obstajajo, če starši zagotovijo: - izvajalca izobraževanja na domu, ki izpolnjuje pogoje za izvajanje javno veljavnih programov otrok s posebnimi potrebami v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanje in drugimi predpisi (v nadaljnjem besedilu: izvajalec) ter - opremo oziroma didaktične pripomočke,

	potrebne za doseganje ciljev in standardov znanja, določenih z učnimi načrti. • (2) Če zaradi primanjkljajev, ovir oziroma motenj ali nenadnega poslabšanja zdravstvenega stanja učenec ne more več obiskovati pouka, šola oziroma zavod, v katerega je učenec vpisan, staršem pomaga zagotoviti izvajalca, če ga ne morejo zagotoviti sami. • (3) Komisija za usmerjanje preveri ustreznost pogojev za izobraževanje na domu pred izdajo mnenja o izobraževanju na domu.

Zakon o osnovni šoli

Ur. l. RS, št. 81/2006 – uradno prečiščeno besedilo (ZOsn-UPB3), zadnje spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 46/2016 (ZOFVI-L)

Izobraževanje učencev s posebnimi potrebami (12. čl.)	• Učenci s posebnimi potrebami so učenci, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe osnovne šole oziroma posebni program vzgoje in izobraževanja. Ti učenci so glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje opredeljeni v zakonu, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami.
Izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela (38. čl.)	• V oddelku, v katerega so vključeni učenci s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona, lahko poleg učitelja sodeluje učitelj z ustrezno specialnopedagoško izobrazbo. • S prilagojenimi izobraževalnimi programi in s posebnim programom vzgoje in izobraževanja se za učence s posebnimi potrebami lahko določi tudi drugačno izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela.
Učenci s posebnimi potrebami (49. čl.)	• Starši imajo pravico otroka s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona vpisati v osnovno šolo v šolskem okolišu, v katerem otrok stalno oziroma začasno prebiva, razen če je otroku z odločbo o usmeritvi določena druga ustrezna osnovna šola. • Otroku s posebnimi potrebami se z odločbo o usmeritvi določi praviloma najbližja ustrezna šola.
Brezplačen prevoz (56. čl.)	• Otroci s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona imajo pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njihovega prebivališča od osnovne šole, če je tako določeno v odločbi o usmeritvi. • Otroci s posebnimi potrebami, ki imajo z odločbo o usmeritvi določeno izvajanje dodatne

	strokovne pomoči v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, imajo pravico do povračila stroškov prevoza do zavoda, v katerem se ta pomoč izvaja, če je njihovo prebivališče od tega zavoda oddaljeno več kot štiri kilometre. • Če učencu ni mogoče zagotoviti prevoza, ima pravico do brezplačne oskrbe v kraju izobraževanja in pravico do brezplačnega prevoza domov ob pouka prostih dnevih.
Podaljšanje izobraževanja za učence s posebnimi potrebami (75. čl.)	• Učenci s posebnimi potrebami, ki so bili vključeni v osnovnošolsko izobraževanje po prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom in so izpolnili osnovnošolsko obveznost ter se ne vključijo v programe srednješolskega izobraževanja, lahko ne glede na določilo prvega odstavka 55. člena tega zakona nadaljujejo izobraževanje v osnovni šoli še največ tri leta in obdržijo status učenca. • Učenci s posebnimi potrebami, ki so bili vključeni v posebni program vzgoje in izobraževanja in so izpolnili osnovnošolsko obveznost, lahko ne glede na določbo prvega odstavka 55. člena tega zakona nadaljujejo izobraževanje v posebnem programu vzgoje in izobraževanja še največ 11 let, vendar največ do 26. leta starosti. • Izobraževanje za učence, ki so se izobraževali po prilagojenih izobraževalnih programih, se izvaja v skladu s programom, ki je prilagojen vrsti in stopnji primanjkljaja, ovire oziroma motnje posameznega učenca, za učence, ki so bili vključeni v posebni program vzgoje in izobraževanja, pa v skladu s posebnim programom vzgoje in izobraževanja.
Pravica do izobraževanja na domu (88.čl.)	• Starši imajo pravico organizirati osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok na domu.

Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju

Ur. l. RS, št. 79/2006 (ZPSI-1), zadnje spr.: Ur. l. RS, št. 46/2019 (ZPSI-1B)

Dijaki s posebnimi potrebami (8. čl.)	• Poklicno in strokovno izobraževanje dijakov, ki imajo posebne potrebe, se zaradi posebne nadarjenosti ali zaradi motenj v duševnem razvoju, zaradi slepote ali slabovidnosti, gluhote ali naglušnosti, govorno-jezikovnih motenj, gibalne oviranosti, dolgotrajne bolezni, zaradi motenj vedenja, osebnosti ali primanjkljajev na posameznih področjih učenja (v nadaljnjem besedilu: dijaki s posebnimi potrebami) organizira in izvaja v skladu s tem zakonom in posebnimi predpisi.
Omejitev vpisa (29. čl.)	• Kandidata s posebnimi potrebami, ki se vključuje v izobraževanje v skladu z odločbo o usmeritvi, šola z omejitvijo vpisa sprejme, če izpolnjuje vse predpisane pogoje in v skladu s predpisanimi merili dosega najmanj 90 odstotkov točk, potrebnih za vpis.
Podaljšanje statusa dijaka (49. čl.)	• Status dijaka se lahko podaljša največ za dve leti tudi dijakom s posebnimi potrebami, dijakom, ki ne napredujejo ali ne končajo izobraževanja zaradi izjemnih socialnih in družinskih okoliščin ali zaradi bolezni, O tem odloči ravnatelj šole.
Prilagojeno izvajanje izobraže-valnih programov (69. čl.)	• Šola dijaku s posebnimi potrebami, ki je usmerjen v izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, v skladu z odločbo o usmeritvi prilagodi izvajanje izobraževalnega programa, zagotovi izvajanje ur dodatne strokovne pomoči in uporabo potrebne dodatne opreme ter v skladu z normativi in standardi oblikuje manj številčne oddelke.
Prilagojeni izobraže-valni programi (70. čl.)	• V prilagojenih izobraževalnih programih, ki omogočajo dijakom s posebnimi potrebami pridobitev enakovrednega izobrazbenega standarda, se lahko prilagodi predmetnik, organizacija, trajanje, način preverjanja in ocenjevanja znanja, napredovanje in časovna razporeditev pouka.

Zakon o gimnazijah

Ur. l. RS, št. 1/2007 (ZGim-UPB1), zadnje spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 46/2019 (ZGim-D)

Izobraževanje dijakov s posebnimi potrebami (10. čl.)	• Vzgoja in izobraževanje dijakov s posebnimi potrebami se v gimnazijah organizira in izvaja v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami.
Merila za izbiro v primeru omejitve vpisa (15. čl.)	• Kandidata s posebnimi potrebami, ki se vključuje v izobraževanje v skladu z odločbo o usmeritvi, gimnazija z omejitvijo vpisa sprejme, če izpolnjuje vse predpisane pogoje in dosega najmanj 90 odstotkov točk po merilih, potrebnih za vpis.
Status Dijaka (17. člen)	• Dijaku s posebnimi potrebami, dijaku, ki se vzporedno izobražuje, perspektivnemu in vrhunskemu športniku, dijaku zaradi starševstva, bolezni ali izjemnih družinskih oziroma socialnih okoliščin (v nadaljnjem besedilu: dijak s posebnimi pravicami) se trajanje statusa poleg enega šolskega leta iz prejšnjega odstavka lahko podaljša še za največ dve šolski leti.
Ponavljanje (20. čl.)	• Ne glede na prejšnji odstavek lahko dijak s posebnimi pravicami večkrat ponavlja v skladu s 17. členom tega zakona. • Dijak, ki ni opravil vseh obveznosti zaključnega letnika iz izobraževalnega programa, in dijak s posebnimi pravicami lahko opravi manjkajoče obveznosti z izpiti.
Pogojno napredovanje (21. čl.)	• Ravnatelj šole lahko odloči, da dijak, ki zaradi bolezni ali drugih opravičljivih razlogov iz tretjega odstavka 17. člena tega zakona ni izpolnil obveznosti iz izobraževalnega programa, napreduje v naslednji letnik in mu določi pogoje, ki jih mora izpolniti.
Prilagajanje izvajanja izobraževalnih progr. (36. čl.)	• Dijaku s posebnimi potrebami se poleg prilagoditev, določenih z odločbo o usmeritvi, lahko še dodatno prilagodi opravljanje obveznosti.

Pravilnik o vpisu v srednje šole

Ur. l. RS, št. 30/2018

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 16. člena **Zakona o gimnazijah** (Ur. l. RS, št. 1/07-uradno prečiščeno besedilo, 68/17 in 6/18-ZIO-1), četrtega odstavka 27. člena Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS, št. 79/06 in 68/17).

Izbirni in vpisni postopek – kandidat s posebnimi potrebami (19. čl.)	• Kandidat s posebnimi potrebami, ki izpolnjuje vpisne pogoje za vpis v izobraževalni program, v katerega se je prijavil, ne sodeluje v izbirnem postopku iz 17. oziroma 18. člena tega pravilnika, če najkasneje dan pred začetkom izbirnega postopka predloži na šolo veljavno odločbo o usmeritvi v ta izobraževalni program in dosega najmanj 90 odstotkov točk prvega ali drugega kroga izbirnega postopka po merilih, potrebnih za vpis v program, v katerem kandidira za vpis.

Zakon o maturi

Ur. l. RS, št. 1/2007 (ZMat-UPB1), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 46/2016 (ZOFVI-L)

Opravljanje mature (4. čl.)	• Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili v izobraževalne programe usmerjeni z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih (poškodbe, bolezen) pa tudi drugim kandidatom, se lahko, glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje, prilagodi način opravljanja mature in način ocenjevanja znanja. • Pravila za izvajanje mature za kandidate s posebnimi potrebami in v utemeljenih primerih za druge kandidate, določi minister, pristojen za šolstvo.
Matura v dveh izpitnih rokih (27. čl.)	• Maturo v dveh delih, v dveh zaporednih rokih lahko med drugimi opravljajo kandidati iz drugega odstavka 4. člena. • Kandidatom, ki so na podlagi odobritve pristojne komisije opravili maturo v dveh delih v spomladanskem in jesenskem izpitnem roku, se pri uveljavljanju pravice do vpisa v nadaljnje izobraževanje upošteva, kot da so maturo opravili v spomladanskem izpitnem roku, če so izpolnili pogoje za opravljanje mature v tem izpitnem roku.

Pravilnik o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v visokem šolstvu

Ur. l. RS, št. 6/2022

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 8. odstavka 40. člena idr. **Zakona o visokem šolstvu** (Ur. l. RS, št. 32/12 - ZViS-UPB7 idr.).

Izbirni postopek – prvi rok (31. čl.)	• Izbirni postopek opravi Visokošolska prijavno-informacijska služba Univerze v Ljubljani do roka, določenega z razpisom. Visokošolske prijavno-informacijske službe pošljejo sezname sprejetih kandidatov visokošolskim zavodom in vsakega kandidata pisno seznanijo z rezultati izbirnega postopka.
Naknadna uvrstitev kandidatov (32. čl.)	• Na seznam naknadno sprejetih kandidatov se uvrstijo tudi kandidati s posebnimi potrebami in posebnim statusom, ki so si ta status pridobili v prijavno-sprejemnem postopku, se v rednem izbirnem postopku niso nikamor uvrstili, izpolnjujejo pogoje za vpis v študijski program in dosežejo najmanj 90 % minimuma točk, potrebnih za uvrstitev. O dodelitvi tega statusa na podlagi individualne prošnje kandidata in ustreznih dokazil odloči pristojni organ univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda. • Status kandidata s posebnimi potrebami v prijavno-sprejemnem postopku se lahko dodeli kandidatu, ki prošnji priloži listine, ki dokazujejo posebne potrebe, ki so nastale do zaključka srednje šole. Kandidati s posebnimi potrebami so slepi in slabovidni kandidati oziroma kandidati z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni kandidati, kandidati z govornojezikovnimi motnjami, gibalno ovirani kandidati, dolgotrajno bolni kandidati, kandidati z avtističnimi motnjami ter kandidati s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

Zakon o štipendiranju

Ur. l. RS, št. 56/2013 (ZŠtip-1), zadnja spr. in dop.: 54/2022 (ZUPŠ-1)

Vrste štipendij (8. čl.)	• (1) V Republiki Sloveniji se po tem zakonu dodelijo naslednje štipendije: - državne štipendije, - Zoisove štipendije, - štipendije za deficitarne poklice, - štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu, - štipendije Ad futura.
Dodatki k državni štipendiji (17. člen)	• K državni štipendiji se dodeli med drugim dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami.
Dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami (20. čl.)	• (1) Štipendist s posebnimi potrebami je štipendist, ki: - mu je priznana invalidnost oziroma telesna okvara na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ali Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje v skladu s predpisi, ki urejajo področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ali za katerega je enemu od staršev priznan dodatek za nego otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo po predpisih, ki urejajo družinske prejemke ali - je usmerjen v prilagojen program vzgoje in izobraževanja v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami. • (3) V primeru, da se na strani štipendista spremenijo osebne okoliščine, ki vplivajo na upravičenost do dodatka za štipendiste s posebnimi potrebami: - je štipendist, ki med šolskim ali študijskim letom izpolni pogoje za pridobitev dodatka za štipendiste s posebnimi potrebami, na podlagi podane prošnje s prvim dnem

	naslednjega meseca od nastanka spremembe upravičen do tega dodatka za tekoče šolsko ali študijsko leto; - štipendist, ki ne izpolnjuje več pogojev za dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami, s prvim dnem naslednjega meseca od nastanka spremembe ni več upravičen do tega dodatka za tekoče šolsko ali študijsko leto.
Dodatki k Zoisovi štipendiji (26. čl.)	• K Zoisovi štipendiji se dodeli med drugim dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami.

Zakon o subvencioniranju študentske prehrane

Ur. l. RS, št. 86/2014 (ZSŠP-UPB4), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 54/2022 (ZUPŠ-1)

Pravica do dodatnih subvencioniranih obrokov (8. čl.)	• Upravičenci s posebnimi potrebami zaradi težke oziroma težje funkcionalne prizadetosti imajo pravico do deset dodatnih subvencioniranih obrokov mesečno.

Pravilnik o subvencioniranju bivanja študentov

Ur. l. RS, št. 22/2001, zadnje spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 74/2022

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 73.b člena **Zakona o visokem šolstvu** (Ur. l. RS, št. 32/2012 idr.).

Subvencija za spremljevalca študenta invalida (12. čl.)	• Subvencija se dodeljuje tudi za spremljevalca študenta invalida, če je do njega upravičen v skladu s posebnimi predpisi. Spremljevalec študenta invalida mora izpolnjevati naslednje pogoje: 1. da je državljan Republike Slovenije, 2. da ima status študenta in se izobražuje po študijskih programih, ki se izvajajo kot redni ali izredni študij, razen študija na daljavo, 3. ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti, ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu oziroma ni poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda ter ni prejemnik pokojnine, razen prejemnik družinske pokojnine.
Merila za sprejem – posebne socialne in zdravstvene razmere (17. čl.)	• Če študent predloži ustrezna dokazila pristojnih organov (center za socialno delo, zdravnik specialist, upravni organ) o težkem socialnem ali zdravstvenem položaju (študent, ki je invalid po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, študent z najmanj trimesečno neprekinjeno odsotnostjo od študijske dejavnosti zaradi bolezni ali starševstva v času študija, študent, ki je prejemnik denarne socialne pomoči, študent z nezaposlenim vsaj enim od staršev ali skrbnikov, študent, ki je brez vsaj enega od staršev ali skrbnikov, študent, ki je v rejništvu, študent, ki je žrtev nasilja v družini), se mu po individualni obravnavi k skupnemu številu točk prišteje 50 točk.

Statut Univerze v Ljubljani

Ur. l. RS, št. 4/2017, zadnje spr.: Ur. l. RS, št. 60/2022

Študenti s posebnim statusom (94. člen)	• Študent lahko v skladu z zakonom pridobi poseben status ali status študenta s posebnimi potrebami. Status pridobi študent s sklepom pristojnega organa članice na podlagi vloge v skladu s pravilnikom univerze, ki ga sprejme senat univerze. • Članica s pravili opredeli način opravljanja študijskih obveznosti študentov s statusom iz prejšnjega odstavka tega člena.

Opomba: podobno urejajo tudi druge univerze v Sloveniji.

Zakon o motornih vozilih

Ur. l. RS, št. 75/2017 (ZMV-1) in 92/2020-ZPrCP-E

Vozilo v lasti več oseb in uporabnik vozila (28. čl.)	• (1) Če je vozilo v lasti več oseb, se registrira na osebo, ki jo določijo vsi solastniki s pisnim soglasjem. • (2) Vozilo iz pogodbe o lizingu ali iz pogodbe o zakupu ali prodaje s pridržkom lastninske pravice se lahko registrira na uporabnika vozila, če da lastnik vozila pisno soglasje. V tem primeru se določbe tega zakona, ki veljajo za lastnika vozila, smiselno uporabljajo tudi za uporabnika vozila. V prometno dovoljenje se vpiše tudi lastnik vozila. • (3) Za vozilo, ki je v lasti otroka ali mladoletnika, se pri registraciji vozila kot uporabnika določi enega od staršev, skrbnikov ali rejnikov. V tem primeru se določbe tega zakona, ki veljajo za lastnika vozila, smiselno uporabljajo tudi za uporabnika vozila. V prometno dovoljenje se vpiše tudi lastnik vozila. • (4) Določba prejšnjega odstavka ne velja za vozilo v lasti mladoletnika, ki ima za to kategorijo vozila veljavno vozniško dovoljenje. • (5) Za vozilo v lasti polnoletne osebe, ki nima veljavnega vozniškega dovoljenja za to kategorijo vozila, določi lastnik vozila uporabnika vozila, ki ni pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, in sicer z njegovim pisnim soglasjem. V tem primeru se določbe tega zakona, ki veljajo za lastnika vozila, smiselno uporabljajo tudi za uporabnika vozila. V prometno dovoljenje se poleg lastnika vozila vpiše tudi uporabnik vozila. • (6) Določba prejšnjega odstavka ne velja za polnoletne osebe z invalidnostjo brez veljavnega vozniškega dovoljenja, ki jim je bila z odločbo

	priznana oprostitev plačila letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu v skladu s predpisom, ki ureja letno dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu, ali za osebe z invalidnostjo s posebej zanje prirejenim vozilom za čas do pridobitve vozniškega dovoljenja na tem vozilu. • (7) Uporabnik vozila je lahko samo oseba, ki ima veljavno vozniško dovoljenje za to kategorijo vozila. Ta določba ne velja za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike ter za polnoletne osebe z invalidnostjo iz prejšnjega odstavka, če uporabljajo vozila iz drugega odstavka tega člena.

Zakon o davku na motorna vozila

Ur. l. RS, št. 200/2020-ZDMV-1

Oprostitev davka od motornih vozil za prevoz invalidov (19. člen)	• (1) Davek na motorna vozila se ne plačuje od motornih vozil, ki so nabavljena za prevoz invalidov, in sicer največ od enega motornega vozila z močjo motorja do vključno 150 kW, niti od motornega vozila, posebej prirejenega za prevoz invalidov na invalidskem vozičku, ki ga največ enkrat v petih letih kupijo invalidske organizacije in invalidi, ki imajo vozniško dovoljenje ali jim je potrebna pomoč drugih oseb, ki imajo vozniško dovoljenje. • (2) Za invalide po tem členu se štejejo: - osebe, pri katerih je nastala najmanj 80 % telesna okvara zaradi izgube, okvare ali paraliziranosti spodnjih okončin ali medenice; - osebe, ki so popolnoma izgubile vid na obeh očesih;

	- osebe, ki jim je priznan status invalida v skladu z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, in - otroci, ki potrebujejo posebno nego in varstvo. • (3) Oprostitev po prvi in drugi alineji prejšnjega odstavka se uveljavlja po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju na podlagi odločbe, izdane na podlagi mnenja izvedenskega organa Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije oziroma odločbe, izdane ob upoštevanju izvida in mnenja pristojne zdravniške komisije. • (4) Oprostitev po tretji alineji drugega odstavka tega člena se uveljavlja na podlagi odločbe o priznanem statusu invalida s skladu s predpisom iz te alineje. • (5) Oprostitev po četrti alineji drugega odstavka tega člena se uveljavlja na podlagi odločbe centra za socialno delo o upravičenosti do dodatka za nego otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, izdane na podlagi mnenja pristojne zdravniške komisije, v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke. • (6) Oprostitev za invalidske organizacije se uveljavlja na podlagi potrdila o statusu invalidske organizacije, ki ga izda ministrstvo, pristojno za invalide. • (7) Oprostitev se uveljavlja ob vložitvi napovedi za odmero davka na motorna vozila ali vložitvi carinske deklaracije za sprostitev v prosti promet ali ob vložitvi zahtevka za vračilo plačanega davka pri finančni upravi v treh mesecih od nakupa ali prenosa prebivališča v Republiko Slovenijo, v primeru uvoza pa v treh mesecih od uvoza.

	• (8) V prometno dovoljenje motornega vozila se vpiše informacija, da je za motorno vozilo uveljavljena oprostitev, in datum, do katerega ni mogoča odtujitev motornega vozila brez plačila davka. • (9) Oprostitev za polnoletno osebo se lahko uveljavlja za eno motorno vozilo, registrirano na ime te osebe ali njenega starša, zakonca, zunajzakonskega partnerja ali njegovega polnoletnega otroka, s katerim živi na istem naslovu stalnega prebivališča. • (10) Za osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, oprostitev plačila davka za eno motorno vozilo, registrirano na njeno ime, uveljavlja njen zakoniti zastopnik. • (11) Za mladoletno osebo oprostitev plačila davka za eno motorno vozilo, registrirano na njeno ime ali na njenega starša, uveljavljajo njeni starši, s katerimi ima ta oseba isto stalno prebivališče. Če je otrok zaupan v varstvo in vzgojo drugi osebi, s katero ima isto stalno prebivališče, ta uveljavlja oprostitev plačila davka na motorna vozila. • (12) Če upravičenec po tem členu ni voznik, lahko v njegovem imenu motorno vozilo vozijo starši ali skrbnik, ali osebe, ki imajo pisno pooblastilo upravičenca, njegovih staršev ali skrbnika, ali njegov polnoletni otrok, s katerim živi na istem naslovu stalnega prebivališča, brez obvezne navzočnosti invalida v motornem vozilu. • (13) Če invalidska organizacija, invalid, njegovi starši ali skrbnik ali njegov polnoletni otrok prodajo motorno vozilo ali ga brezplačno ali kako drugače odtujijo v Republiki Sloveniji pred potekom petletnega roka od dneva nakupa, prenosa prebivališča v Republiko Slovenijo ali

	uvoza, plačajo davek v višini, ki ga finančna uprava ugotovi na dan odtujitve motornega vozila ob upoštevanju predpisanega odstotka davka, določenega glede na starost motornega vozila iz 16. člena tega zakona. Ob izpolnjevanju osnovnih pogojev se pravica do oprostitev davka na novo vzpostavi dan po takšnem plačilu. • (14) Če je bilo motorno vozilo poškodovano v prometni nesreči za več kot 70 % tržne vrednosti motornega vozila na dan nesreče, se sme poškodovano motorno vozilo prodati, ne da bi bil plačan davek. • (15) Če invalid umre pred potekom petletnega roka od dneva nakupa, prenosa prebivališča v Republiko Slovenijo ali uvoza motornega vozila, smejo dediči registrirati ali prodati motorno vozilo, ki so ga podedovali, ne da bi plačali davek. • (16) Vojni invalid prve skupine, ki uveljavi pravico do doplačila k stroškom tehničnega pripomočka – osebnega motornega vozila po zakonu, ki ureja vojne invalide, nima pravice do oprostitve davka iz tega člena.

Zakon o pravilih cestnega prometa

Ur. l. RS, št. 156/2021 (ZPrCP-UPB7) , zadnja spr.: Ur. l. RS, št. 161/2021

Skrb za varen, umirjen in nemoten potek cestnega prometa (4.čl.)	• (4) Kadar so udeleženci cestnega prometa otroci, starejši ljudje, slepi, invalidi in druge osebe, ki niso v celoti sposobne za samostojno udeležbo v cestnem prometu, so drugi udeleženci dolžni nanje posebno paziti in jim pomagati.
Ustavitev in parkiranje (65. čl.)	• (4) Ustavitev in parkiranje je prepovedano: 17. na označenem parkirnem prostoru za invalide, razen za osebe iz prvega odstavka 66. člena tega zakona.
Parkirna karta (66. čl.)	• (1) Parkirno karto se lahko izda naslednjim upravičencem: 1. osebam, ki imajo zaradi izgube, okvare ali paraliziranosti spodnjih ali zgornjih okončin ali medenice priznano najmanj 60% telesno okvaro; 2. osebam z multiplo sklerozo; 3. osebam z mišičnimi in živčno-mišičnimi obolenji z ocenjeno najmanj 30% telesno okvaro; 4. težko duševno prizadetim osebam, ki jim je zaradi tega priznana invalidnost po predpisih o varstvu telesno in duševno prizadetih oseb; 5. osebam, ki imajo najmanj 90% telesno okvaro zaradi izgube vida; 6. mladoletnim osebam, ki so težko telesno ali duševno prizadete oziroma so zaradi izgube, okvare, paraliziranosti spodnjih okončin ali medenice ovirane pri gibanju ter 7. zdravstvenim službam, socialnim službam in invalidskim organizacijam, katerih delavci obiskujejo oskrbovance na domu zaradi nujnih in neodložljivih storitev, potrebnih za njihovo zdravje in življenje.

	• (2) Parkirno karto izda na zahtevo upravičenca upravna enota, na območju katere ima upravičenec stalno ali začasno prebivališče oziroma sedež. • (5) Parkirna karta, izdana v eni od držav članic Evropske unije, velja tudi v Republiki Sloveniji.
Parkiranje na parkirnem mestu označenem za invalide (67. čl.)	• (1) Vozilo, parkirano na označenem parkirnem mestu za invalida, mora biti označeno z veljavno parkirno karto. • (2) Parkirno karto sme poleg upravičenca uporabljati spremljevalec, ki vozi in spremlja osebo, ki je imetnik parkirne karte in sama ne vozi motornega vozila. • (3) Upravičenci iz prvega odstavka 66. člena tega zakona lahko parkirajo tudi na parkirnem mestu, ki ni označeno za invalide. V kolikor parkirajo na takšnem mestu in želijo uveljavljati pravice, ki jim jih daje izdana parkirna karta, morajo vozilo obvezno označiti z veljavno parkirno karto.
Izjeme parkiranja na prostoru, kjer to ni dovoljeno (69 čl.)	• (1) Zdravstveni delavci, delavci socialnih služb in delavci invalidskih organizacij smejo ob obiskih oskrbovancev (bolnikov, ostarelih, onemoglih in invalidov) na domu zaradi nujnih in neodložljivih storitev, potrebnih za njihovo zdravje in življenje, za največ dve uri parkirati vozila na krajih, kjer to sicer ni dovoljeno, če tako parkirano vozilo ne ogroža ali ovira drugih udeležencev cestnega prometa. Na način iz prejšnjega stavka lahko parkirajo tudi osebe iz prvega odstavka 66. člena tega zakona. • (3) Kadar upravičenec iz prvega odstavka tega člena parkira vozilo na pločniku, mora pustiti prost najmanj 1,60 m širok del pločnika za pešce, ki ne sme mejiti na vozišče.

Varna udeležba oseb s posebnimi potrebami v cestnem prometu (85. čl.)	• Osebe s posebnimi potrebami, katerih udeležba v cestnem prometu lahko predstavlja povečano nevarnost zanje ali za druge, se smejo vključiti v cestni promet, ko same, ali tisti, ki so zanje odgovorni, storijo vse, da s svojo udeležbo ne bi ogrožali sebe ali drugih udeležencev cestnega prometa. V tem smislu morajo imeti spremljevalca, ter uporabljati prirejeno vozilo ali potrebne pripomočke. Slepi pešci, ki so samostojno udeleženi v cestnem prometu, morajo uporabljati belo palico.

Pravilnik o parkirni karti

Ur. l. RS, št. 67/2011

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 2. alineje 1. odst. 11. člena **Zakona o pravilih cestnega prometa** (Ur. l. RS, št. 109/10).

1. člen	• Ta pravilnik natančneje določa obliko in vsebino parkirne karte, pogoje in postopek za njeno izdajo, veljavnost parkirne karte, način označevanja vozila in evidenco izdanih parkirnih kart.
2. člen	• (1) Parkirna karta za označevanje motornih vozil, s katerimi se vozijo upravičenci iz 1. do 6. točke prvega odstavka 66. člena Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 109/10), je pravokotne oblike, velikosti 106 x 148 mm. (Sledi natančen opis parkirne karte.) • (2) Parkirna karta za označevanje motornih vozil, s katerimi se vozijo zdravstveni delavci, delavci socialnih služb in delavci invalidskih organizacij iz 7. točke prvega odstavka 66. člena zakona, je pravokotne oblike, velikosti 106 x 148 mm. (Sledi natančen opis parkirne karte.)
3. člen	• Parkirna karta ima neomejeno veljavnost.
4. čl. do 6. člen	• Parkirno karto izda na zahtevo upravičenca pristojna upravna enota. • Zahteva se vloži na posebnem obrazcu, kateremu se priložijo potrebne priloge.
9. člen	• Parkirna karta se namesti na vidno mesto, na levi spodnji notranji strani vetrobranskega stekla, za čas parkiranja vozila.

Zakon o dajatvah za motorna vozila

Ur. l. RS, št. 57/2008 (ZLDUVCP) in 54/2017 (ZDajMV)

Oprostitve plačila letne dajatve za vozila za prevoz invalidov (9. čl.)	• (1) Oprostitev plačila letne dajatve se lahko uveljavi za osebna vozila z motorjem moči do vključno 150 kW ter za osebna vozila, prirejena za prevoz oseb na invalidskem vozičku, pod pogojem, da se vozila iz tega odstavka uporabljajo za prevoz: - oseb, pri katerih je ugotovljena najmanj 80% telesna okvara ali 80% vojna invalidnost, ter oseb, pri katerih je zaradi izgube, okvare ali paraliziranosti spodnjih okončin ali medenice ugotovljena najmanj 60% telesna okvara ali 60% vojna invalidnost; - oseb, ki so popolnoma izgubile vid na obeh očesih; - oseb z zmerno, težjo ali težko duševno ter najtežjo telesno prizadetostjo, ki jim je priznana invalidnost po predpisih o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb in - otrok, ki potrebujejo posebno nego in varstvo do 18. leta starosti oziroma do 26. leta starosti, če se šolajo. • (2) Oprostitev plačila letne dajatve po prvi in drugi alineji prejšnjega odstavka se uveljavlja na podlagi odločbe, izdane na podlagi mnenja izvedenskega organa Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije oziroma odločbe, izdane na podlagi predpisov o vojnih invalidih, ob upoštevanju izvida in mnenja pristojne zdravniške komisije. • (3) Oprostitev plačila letne dajatve po tretji alineji prvega odstavka tega člena se za polnoletne osebe uveljavlja na podlagi odločbe o priznanem statusu invalida v skladu s predpisi o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih oseb, za mladoletne osebe pa na podlagi odločbe pristojnega centra za socialno delo, izdane na podlagi izvedenskega mnenja o razvrščanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ali odločbe o usmeritvi, ki jo izda območna enota Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, izdane na podlagi strokovnega mnenja

	komisije za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, iz katere je razvidno, da gre za invalida z zmerno, težjo ali težko duševno ali najtežjo telesno prizadetostjo. • (4) Oprostitev plačila letne dajatve po četrti alineji prvega odstavka tega člena se uveljavlja na podlagi odločbe centra za socialno delo o priznanju dodatka za nego otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke. • (5) Oprostitev plačila letne dajatve se lahko za polnoletne osebe uveljavlja za eno vozilo, registrirano na ime te osebe ali na njegovega starša, zakonca ali zunajzakonskega partnerja, s katerim živi na istem naslovu. Za osebe, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost ali imajo podaljšano roditeljsko pravico, oprostitev plačila letne dajatve za eno vozilo, registrirano na svoje ime, uveljavlja njen zakoniti zastopnik. Za mladoletne osebe iz tega člena oprostitev plačila letne dajatve za eno vozilo, registrirano na njeno ime ali na njenega starša, uveljavljajo njeni starši, pri katerih ima ta oseba stalno prebivališče. Če je otrok zaupan v varstvo in vzgojo drugi osebi, s katero imata skupno stalno prebivališče, ta uveljavlja oprostitev plačila letne dajatve. • (6) Za uveljavljanje oprostitve plačila letne dajatve za vozilo, ki ga uporablja invalid na invalidskem vozičku, je treba priložiti poleg drugih dokazil iz tega člena še dokument Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije o pravici do medicinskega pripomočka – invalidskega vozička. • (7) Oprostitev plačila letne dajatve za invalidske organizacije se uveljavlja na podlagi potrdila o statusu invalidske organizacije, ki ga izda ministrstvo, pristojno za invalide. Invalidska organizacija lahko uveljavlja oprostitev plačila letne dajatve za več osebnih vozil ne glede na omejitve iz prvega odstavka tega člena, ki se uporabljajo za prevoz oseb iz prvega odstavka tega člena, in so registrirana na invalidsko organizacijo.

Uvelja-vljanje oprosti-tve plačila letne dajatve (10. čl.)	• (1) O oprostitvi plačila letne dajatve odločajo upravne enote z odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba na ministrstvo, pristojno za promet. • (2) Vloga za uveljavljanje oprostitve plačila letne dajatve se lahko vloži tudi pri nosilcu javnega pooblastila, ki jo nemudoma pošlje upravni enoti. • (3) Če je bila letna dajatev plačana pred dokončnostjo odločbe iz prvega odstavka tega člena, ima zavezanec pravico do vračila sorazmernega deleža plačane letne dajatve od dne vložitve vloge za oprostitev.

Zakon o prevozih v cestnem prometu

Ur. l. RS, št. 6/2016 (ZPCP-2-UPB7), zadnja spr in dop.: Ur. l. RS, št. 105/2022 (ZZNŠPP)

Javni linijski prevoz potnikov v cestnem prometu – opredelitev (45. čl.)	• (3) Vozni red mora prevoznik pred začetkom uveljavitve objaviti na avtobusnih postajah in avtobusnih postajališčih, na katerih so po voznem redu predvideni postanki. Splošne prevozne pogoje mora prevoznik objaviti na krajevno običajen način. Splošni prevozni pogoji morajo biti prilagojeni invalidom in njihovi uporabi. • (8) Za uporabo pripomočkov za premagovanje gibalne in senzorne oviranosti (psi vodniki, drugi psi pomočniki in invalidski vozički) izvajalec javne službe linijskega prevoza potnikov ne sme zaračunavati dodatnih stroškov.
Storitve in opremljenost avtobusnih postaj (111. čl.)	• (3) Avtobusna postaja mora zagotavljati neovirano gibanje funkcionalno oviranih oseb, in nuditi informacije v invalidom primernim tehnikam.

Upravičenci do brezplačnega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu v notranjem cestnem in železniškem prometu (114.b člen)	• (8) Upravičenec do brezplačnega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu po tem zakonu je upokojenec oziroma oseba starejša od 65 let (v nadaljnjem besedilu: upravičenec do brezplačnega prevoza), ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti in iz evidenc zavoda pristojnega za vodenje evidence o upokojencih in iz Centralnega registra prebivalcev, ki ga vodi ministrstvo pristojno za notranje zadeve izhaja, da ima status upokojenca ali je starejši od 65 let. • (9) Ne glede na 114.g člen tega zakona je upravičenec do brezplačnega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu tudi imetnik invalidske kartice ugodnosti, izdane na podlagi zakona, ki ureja izenačevanje možnosti invalidov, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti. Upravičenec na invalidskem vozičku lahko koristi ugodnost brezplačnega prevoza v skladu z možnostmi izvajalcev. Opomba: Določila o brezplačnem medkrajevnem linijskem prevozu v cestnem in železniškem prometu se uporabljajo od 1. julija 2020.

Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij

Ur. l. RS, št. 30/2018 (ZDSMA), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 189/2021 (ZDU-1M)

Vsebina zakona (1. čl.)	• (1) Ta zakon ureja ukrepe za zagotovitev dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij zavezancev po tem zakonu za vse uporabnike, zlasti za uporabnike z različnimi oblikami oviranosti.
Zavezanci (2. čl.)	• Ta zakon se uporablja za državne organe, organe samoupravnih lokalnih skupnosti in osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje (zavezanci).
Izjeme (3. čl.)	(Ta člen navaja izjeme, za katere se ta zakon ne uporablja.)
Zahteve glede dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (5. čl.)	• (1) Spletišča in mobilne aplikacije morajo izpolnjevati naslednje zahteve glede dostopnosti: - informacije in uporabniški vmesniki morajo biti uporabnikom predstavljeni na načine, ki jih lahko zaznajo; - zagotoviti je treba delujoče uporabniške vmesnike in navigacijo; - informacije, povezane z uporabniškim vmesnikom, in njegovo delovanje morajo biti razumljivi; - vsebina mora biti dovolj robustna, da jo je mogoče zanesljivo razlagati z različnimi uporabniškimi agenti, tudi s podpornimi tehnologijami, kar pomeni, da imajo uporabniki vedno dostop do vsebine, tudi z naprednimi tehnologijami. • (2) Izpolnjevanje zahtev iz prejšnjega odstavka za svoja spletišča in mobilne aplikacije zagotavlja zavezanec.

Ocena nesorazmernega bremena (6. čl.)	• (1) Zavezanec pred vzpostavitvijo spletišča ali mobilne aplikacije oziroma pred prilagoditvijo obstoječega spletišča ali mobilne aplikacije izdela začetno oceno o tem, v kolikšnem obsegu izpolnjevanje zahtev iz prejšnjega člena zanj pomeni nesorazmerno breme. • (4) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov zahteve glede dostopnosti ne morejo biti izključene za vsebine v zvezi z izvajanjem upravnih storitev zavezanca.
Usposabljanje in ozaveščanje (9. čl.)	• (1) Ministrstvo, pristojno za javno upravo, za zaposlene pri zavezancih oziroma za druge pripravljavce spletišč in mobilnih aplikacij, organizira programe usposabljanja za ustvarjanje, upravljanje in posodabljanje vsebine spletišč in mobilnih aplikacij v skladu s tem zakonom. Pri pripravi in izvedbi programov usposabljanja sodeluje z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja invalidske organizacije. • (2) Služba Vlade Republike Slovenije, pristojna za informacijsko družbo (v nadaljnjem besedilu: služba), v sodelovanju z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami iz prejšnjega odstavka, z objavami v medijih in na svojim spletnih straneh, izdajo publikacij in predstavitvami na konferencah ter drugih prireditvah spodbuja večjo ozaveščenost zavezancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij o zagotavljanju dostopnosti iz 5. člena tega zakona in o zagotavljanju povratnih informacij iz prejšnjega člena. • (3) Služba spodbuja lastnike spletišč in mobilnih aplikacij, ki niso zavezanci po tem zakonu, ponujajo pa zmogljivosti in storitve, ki so na voljo javnosti ali se zanjo opravljajo, da v čim večjem obsegu upoštevajo zahteve glede dostopnosti iz 5. člena tega zakona. V ta

	namen se lahko oblikuje koordinacija z udeleženci iz gospodarstva, raziskovalno-razvojnega sektorja, reprezentativnih invalidskih organizacij iz prvega odstavka tega člena, civilne družbe in javnega sektorja.
Začetek uporabe (19. čl.)	• (1) Ta zakon se začne uporabljati: - 23. septembra 2020 za prilagoditev spletišč, objavljenih pred 23. septembrom 2018; - 23. septembra 2019 za druga spletišča; - 23. junija 2021 za mobilne aplikacije. • (2) Ta zakon se za vsebino na ekstranetu in intranetu, kar so spletišča, ki so na voljo le določeni skupini ljudi in ne splošni javnosti, objavljeno pred 23. septembrom 2019, začne uporabljati po bistveni prenovi teh spletišč. Za bistveno prenovo spletišča se šteje, če se spletišče spremeni in prenovi v večjem obsegu (na primer zamenjava sistema za urejanje vsebin, prenova grafične podobe, sprememba več kot tretjine vsebine).

Zakon o medijih

Ur. l. RS, št. 110/2006 (Zmed-UPB1), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 82/2021 (Zmed-E)

Predmet zakona (1. čl.)	• Ta zakon določa pravice, obveznosti in odgovornosti pravnih in fizičnih oseb ter javni interes Republike Slovenije na področju medijev.
Javni interes na področju medijev (4. čl.)	• (3) Republika Slovenija posebej podpira ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin namenjenih slepim in gluhonemim v njih prilagojenih tehnikah ter razvoj ustrezne tehnične infrastrukture.

Zakon o Radioteleviziji Slovenija

Ur. l. RS, št. 96/2005 (ZRTVS-1), zadnja spr.: Ur. l. RS, št. 9/2014 (ZRTVS-1A)

Prispevek za RTV (32. čl.)	• Plačila prispevka so med drugimi oproščeni tudi: - invalidi s 100 odstotno telesno okvaro, - invalidi z manj kot 100 odstotno telesno okvaro, če jim je priznana tudi pravica do dodatka za pomoč in postrežbo, - invalidske organizacije - za sprejemnike, ki so namenjeni vzgojnemu ali učnemu procesu oziroma razvedrilu varovancev, učencev oziroma pacientov. • Zavezanci, navedeni v prvih dveh alinejah prejšnjega odstavka, lahko uveljavljajo oprostitev prispevka le na podlagi pravnomočne odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ali drugega organa, s katero je ugotovljena stopnja invalidnosti.«.

Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja

Ur. l. RS, št. 24/2016

Uredbo je izdala Vlada RS na podlagi določil **Zakona o dostopu do informacij javnega značaja** (Ur. l. RS, št. 51/2006, zadnja spr. in dop. Ur. l. RS, št.102/2015).

Dostop do informacij za ljudi s posebnimi potrebami (12. čl.)	• Organ zagotavlja, da so informacije javnega značaja, ki jih posreduje v svetovni splet, dostopne tudi ljudem s posebnimi potrebami najmanj tako, da zagotovi dostopnost informacij javnega značaja na spletu tudi v izključno tekstovni obliki.

Zakon o poštnih storitvah

Ur. l. RS, št. 51/2009 (ZPSto-2), zadnje spr.: Ur. l. RS, št. 81/2015 (ZPSto-2B)

Univerzalna storitev (3. čl.)	• Univerzalna storitev je trajno, redno in nemoteno izvajanje ene ali več s tem zakonom določenih poštnih storitev s predpisano kakovostjo na celotnem ozemlju Republike Slovenije ali na njenem delu po cenah, dostopnih za vse uporabnike poštnih storitev. • Kot univerzalna storitev se med drugim izvaja tudi prenos poštnih pošiljk za slepe in slabovidne. • Univerzalna storitev se izvaja v notranjem in čezmejnem poštnem prometu.
Cene univerzalne storitve (35. čl.)	• Razen storitev, ki so v skladu z ratificiranimi akti Svetovne poštne zveze oproščene plačila poštnine (literatura za slepe in slabovidne osebe), morajo biti univerzalne storitve slepim in slabovidnim osebam dostopne po enakih cenah kot drugim uporabnikom za istovrstne storitve. Pri tem so v to ceno že vključene tudi morebitne dodatne storitve, ki jih mora izvajalec univerzalne storitve zagotoviti za nemoteno izvajanje univerzalne storitve slepim in slabovidnim. Izvajalec univerzalne storitve lahko za slepe in slabovidne ponudi tudi ugodnejše pogoje.

Splošni pogoji izvajanja univerzalne poštne storitve

Izdani so na podlagi 37. člena **Zakona o poštnih storitvah** (Ur. l. RS, 51/2009) in 27. člena **Akta o ustanovitvi družbe Pošta Slovenije d.o.o.** ter na podlagi odločbe o izdaji soglasja **Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS**.

Pošiljka za slepe in slabovidne (12. čl.)	• (1) Pošiljka za slepe in slabovidne je odprta pošiljka, ki vsebuje literaturo za slepe in slabovidne osebe. • (2) Velikosti pošiljke morajo ustrezati velikostim navadnega pisma. Izjemoma je lahko najmanjša velikost pošiljke 90 x 100 mm. • (3) Največja masa pošiljke za slepe in slabovidne je 7 kg. • (4) Na naslovni strani pošiljke mora biti oznaka »Pošiljka za slepe in slabovidne« oziroma v mednarodnem prometu »Literature for the blind«. Kot oznaka se lahko uporabi tudi nalepka z znakom za slepe in slabovidne. • (5) Pošiljke za slepe in slabovidne so oproščene plačila poštnine. • (6) Če je literatura za slepe in slavovidne osebe poslana kot priporočeno pismo, kot vrednostno pismo, kot navadni paket ali kot paket, takšna pošiljka ni oproščena plačila poštnine.

Zakon o elektronskih komunikacijah

Ur. l. RS, št. 109/2012 (ZEKom-1), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 189/2021 (ZDU-1M)

Univerzalna storitev (115. čl.)	• (1) Univerzalna storitev je najmanjši nabor storitev določene kakovosti, ki je dostopen vsem končnim uporabnikom v Republiki Sloveniji po dostopni ceni ne glede na njihovo geografsko lego. • (2) Najmanjši nabor storitev, ki sodijo v univerzalno storitev, vključuje: 1. priključitev na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji na razumno zahtevo končnega uporabnika, tako da mu to omogoča prenos govornih, podatkovnih in telefaks komunikacij s prenosno hitrostjo, primerno za funkcionalen dostop do interneta, kot je določena v splošnem aktu iz 124. člena tega zakona, 2. zagotavljanje dostopa do javno dostopnih telefonskih storitev na razumno zahtevo uporabnika preko priključitve na javno komunikacijsko omrežje iz prejšnje točke, ki omogoča vzpostavljanje in sprejemanje nacionalnih in mednarodnih klicev, 3. zagotavljanje in dostop do univerzalnega imenika in univerzalne službe za dajanje informacij o naročnikih (v nadaljnjem besedilu: univerzalna imeniška služba) v skladu s 116. členom tega zakona, 4. zagotavljanje javnih telefonskih govorilnic ali drugih dostopovnih točk za javno govorno telefonijo, iz katerih je možno brezplačno in brez uporabe kakršnih koli plačilnih sredstev klicati na številke za klice v sili, tako da so izpolnjene razumne potrebe končnih uporabnikov glede geografske pokritosti, števila javnih telefonskih govorilnic ali drugih dostopovnih točk za javno govorno telefonijo, dostopnosti za končne uporabnike invalide in kakovosti storitev, 5. zagotavljanje ukrepov za končne uporabnike invalide, ki jih določi vlada na usklajen predlog

	predstojnika službe in ministra, pristojnega za invalide, in ki končnim uporabnikom invalidom omogočajo enakovredno uporabo in dostop do storitev iz prejšnjih točk tega odstavka, kakor ga imajo drugi končni uporabniki, vključno z enakovrednim dostopom do storitev v sili. Navedeni ukrepi vključujejo tudi obveznost izvajalca univerzalne storitve, da končnim uporabnikom invalidom po razumni ceni zagotovi možnost nakupa ali najema takšne terminalske opreme, ki končnim uporabnikom invalidom dejansko omogoča enakovredno uporabo in dostop do storitev. • (3) Razumna zahteva končnega uporabnika iz prejšnjega odstavka vključuje priključitev na eni lokaciji, kjer končni uporabnik dejansko prebiva ali dejansko opravlja svojo dejavnost. Priključitev se lahko izvede z žičnimi ali brezžičnimi tehnologijami. Če ima končni uporabnik možnost alternativnega dostopa do storitev iz nabora univerzalne storitve po dostopni ceni na trgu, teh storitev ne more pod pogoji tega poglavja zahtevati od izvajalca univerzalne storitve.

Pravilnik o kategorijah potrošnikov, ki so upravičeni do posebnih cenovnih opcij ali paketov

Ur. l. RS, št. 105/2013, zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 189/2021 (ZDU-1M)

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 4. odstavka 120. člena **Zakona o elektronskih komunikacijah** (Ur. l. RS, št. 109/2012).

Vsebina pravilnika (1. čl.)	• Ta pravilnik določa kategorije potrošnikov z nizkimi dohodki oziroma s posebnimi potrebami, ki so upravičeni do tega, da jim izvajalec univerzalne storitve ponudi cenovne opcije ali pakete, ki se razlikujejo od tistih, ki jih sicer zagotavlja pod normalnimi komercialnimi pogoji.
Potrošnik z nizkimi dohodki (3. člen)	• Za potrošnika z nizkimi dohodki se šteje naročnik storitev iz 1. oziroma 2. točke drugega odstavka 115. člena zakona, ki nima zagotovljenih sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje.
Potrošnik s posebnimi potrebami (4. čl.)	• (1) Za potrošnika s posebnimi potrebami se šteje naročnik storitev iz 1. oziroma 2. točke drugega odstavka 115. člena zakona, ki je invalid z eno od naslednjih ugotovljenih telesnih okvar: - najmanj 80 % telesna okvara zaradi izgube vida, - najmanj 60 % telesna okvara zaradi izgube sluha ali - najmanj 80 % telesna okvara zaradi seštevka več telesnih okvar, pri čemer mora biti ena od njih najmanj 70 %. • (2) Za potrošnika s posebnimi potrebami se šteje tudi naročnik storitev iz 1. oziroma 2. točke drugega odstavka 115. člena zakona, ki je zakoniti zastopnik, skrbnik ali rejnik otroka s posebnimi potrebami.

Dokazovanje upravičenosti (5. čl.)	• (1) Izpolnjevanje pogojev iz 3. člena tega pravilnika se dokazuje: - z odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialnovarstvene prejemke, - z odločbo, s katero je podeljena pravica do invalidskega dodatka ali pravica do družinskega dodatka ali pravica do oskrbnine po zakonu, ki ureja vojne invalide, - z odločbo, s katero je podeljena pravica do veteranskega dodatka po zakonu, ki ureja vojne veterane, ali - z odločbo, s katero je podeljena pravica do nadomestila za invalidnost v skladu z zakonom, ki ureja oblike družbenega varstva zmerno, težje in težko duševno ter najtežje telesno prizadetih oseb. • (2) Izpolnjevanje pogojev iz prejšnjega člena tega pravilnika se dokazuje: - z odločbo ali sklepom pristojnega organa, s katerim je ugotovljena telesna okvara v skladu s predpisi, ki urejajo pravice invalidov, - z odločbo oziroma potrdilom o priznanem odstotku vojne invalidnosti v skladu s predpisi, ki urejajo vojne invalide, - z mnenjem izvedenskega organa Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ali - z odločbo o usmeritvi skladno z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, potrdilom upravne enote o članih gospodinjstva na začasnem ali stalnem naslovu naročnika in rojstnim listom ali dokončno odločbo pristojnega organa o skrbništvu ali rejništvu.

Uredba o ukrepih za končne uporabnike invalide

Ur. l. RS, št. 38/2014

Uredbo je izdala Vlada RS na podlagi 5. točke 2. odstavka 115. člena **Zakona o elektronskih komunikacijah** (Ur. l. RS, št. 109/2012 in 110/2013).

Vsebina uredbe (1. čl.)	• (1) Ta uredba določa minimalne ukrepe za končne uporabnike invalide v skladu z Direktivo 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (UL L št. 108 z dne 24. 4. 2002, str. 51), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o spremembah Direktive 2002/22/ES o univerzalnih storitvah in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami, Direktive 2002/58/ES o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij in Uredbe (ES) št. 2006/2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (UL L št. 337 z dne 18. 12. 2009, str. 11).
Pomen izrazov (2. čl.)	• (1) V tej uredbi izraz končni uporabnik invalid oziroma naročnik invalid pomeni: - slepega ali slabovidnega končnega uporabnika oziroma naročnika, ki mu je bila ugotovljena najmanj 80-odstotna telesna okvara zaradi izgube vida, - gluhega ali naglušnega končnega uporabnika oziroma naročnika, ki mu je bila ugotovljena najmanj 60-odstotna telesna okvara zaradi izgube sluha, - končnega uporabnika oziroma naročnika, ki mu je bila ugotovljena najmanj 80-odstotna

	telesna okvara, pri čemer je najnižji odstotek posamezne telesne okvare, ki se sešteva, vsaj 70-odstotna telesna okvara.
Priključitev na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji (3. čl.)	• (1) Izvajalec univerzalne storitve prednostno obravnava zahtevo končnega uporabnika invalida za priključitev na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji. • (2) Izvajalec univerzalne storitve zagotovi končnemu uporabniku invalidu 50-odstotni popust pri priključitvi na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji. • (3) Izvajalec univerzalne storitve brezplačno prednostno obravnava in odpravi okvare na dostopovnem vodu do končnega uporabnika invalida. Končni uporabnik invalid, ki ni naročnik, sporoči izvajalcu univerzalne storitve, katero omrežno priključno točko uporablja, kar dokazuje s potrdilom o stalnem ali začasnem prebivališču na naslovu, na katerem je omrežna priključna točka.
Dostop do javno dostopnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji) (4. čl.)	• (1) Splošni pogoji za dostop do javno dostopnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji in ustrezajoči cenik morajo biti dostopni v zvočnem in video zapisu oziroma v takšni elektronski obliki, ki omogoča pretvorbo v končnemu uporabniku invalidu zaznavno obliko. • (2) Izvajalec univerzalne storitve zagotovi naročniku invalidu 50-odstotni popust pri mesečni naročnini za javno dostopne telefonske storitve na fiksni lokaciji. • (3) Izvajalec univerzalne storitve omogoči, da se slepi ali slabovidni naročnik invalid lahko seznani z višino računa z govornimi sporočili oziroma v takšni elektronski obliki, ki mu omogoča pretvorbo v njemu zaznavno obliko.

	• (4) Tehnično opremo za pretvorbo iz prvega in tretjega odstavka tega člena si zagotovi končni uporabnik invalid sam.
Nakup ali najem ustrezne terminalske opreme (5. čl.)	• (1) Izvajalec univerzalne storitve zagotovi končnemu uporabniku invalidu možnost nakupa ali najema njegovim potrebam prilagojene terminalske opreme, ki ustreza najmanj naslednjim zahtevam: - omogočati mora preprosto uporabo, - večje in lahko dostopne ter prepoznavne tipke, - možnost preprostega spreminjanja kontrasta zaslona, - možnost preprostega nastavljanja jakosti zvoka ali dodatnega povečanja jakosti zvoka, - branje z zaslona, - možnost nastavitve hitrega klicanja, - vizualna in zvočna opozorila z možnostjo nastavljanja jakosti zvonjenja ali dodatnega povečanja jakosti zvonjenja in - možnost povezljivosti s slušnim aparatom. • (2) Izvajalec univerzalne storitve zagotovi končnemu uporabniku invalidu terminalsko opremo iz prejšnjega odstavka s prodajo po nabavni vrednosti ali z najemom po ceni, ki temelji na nabavni vrednosti.
Dostop do univerzalnega imenika za slepe in slabovidne (6. čl.)	• Izvajalec univerzalne storitve omogoči, da so slepemu ali slabovidnemu končnemu uporabniku invalidu na posebni številki dostopni podatki iz univerzalnega imenika v govorni obliki in da mu je na tej številki zagotovljena tudi pomoč pri posredovanju klicev. Klici na to posebno številko so za slepe in slabovidne končne uporabnike invalide brezplačni.
Dostop do javnih telefonskih	• (3) Numerične tipkovnice govornih terminalov javnih telefonskih govorilnic ali drugih

govorilnic in terminalov (8. čl.)	dostopovnih točk za javno govorno telefonijo morajo imeti označeno tipko številka 5, da jo slepi in slabovidni končni uporabniki invalidi lahko otipajo in se po njej orientirajo. Sosledje znakov mora biti v skladu s standardom SIST ISO/IEC 9995-4. • (4) Izvajalec univerzalne storitve pripravi seznam lokacij prilagojenih javno dostopnih telefonskih govorilnic ali drugih dostopovnih točk za javno govorno telefonijo iz prvega odstavka tega člena. Za slepe in slabovidne končne uporabnike invalide pripravi seznam v zvočnem zapisu oziroma v takšni elektronski obliki, ki omogoča pretvorbo v slepemu ali slabovidnemu končnemu uporabniku invalidu zaznavno obliko. Seznam, ki ga izvajalec univerzalne storitve posodablja enkrat letno, mora biti na voljo v njegovih prodajnih prostorih in na spletnih straneh, ki jih oblikuje v skladu z mednarodnimi priporočili za dostopnost spletnih mest.
Dokazovanje upravičenosti in preverjanje istovetnosti (10. čl.)	• (1) Izpolnjevanje pogojev iz prvega odstavka 2. člena te uredbe se dokazuje: - z odločbo ali sklepom pristojnega organa, s katerim je ugotovljena telesna okvara v skladu s predpisi, ki urejajo pravice invalidov, ali - z odločbo ali potrdilom o priznanem odstotku vojne invalidnosti v skladu s predpisi, ki urejajo vojne invalide, ali - z mnenjem izvedenskega organa Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. • (2) Način preverjanja upravičenja do uporabe številke iz 6. člena te uredbe: - končni uporabnik invalid, ki ni naročnik, sporoči izvajalcu univerzalne storitve, katero omrežno priključno točko uporablja, kar dokazuje s potrdilom o stalnem ali

	začasnem prebivališču na naslovu, kjer je ta točka, - za klice iz javnih telefonskih govorilnic ali drugih dostopovnih točk za javno govorno telefonijo določi izvajalec univerzalne storitve v splošnih pogojih (na primer z osebno kodo) na podlagi predhodno izraženega interesa končnega uporabnika invalida.
Končni uporabniki invalidi oziroma naročniki invalidi, upravičeni do popustov (11. čl.)	• (1) Do popustov pri priključitvi na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji v skladu z drugim odstavkom 3. člena te uredbe in pri mesečnih naročninah do javno dostopnih storitev na fiksni lokaciji v skladu z drugim odstavkom 4. člena te uredbe je upravičen končni uporabnik invalid oziroma naročnik invalid brez zagotovljenih sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. • (2) Izpolnjevanje pogoja iz prejšnjega odstavka se dokazuje: - – z odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialnovarstvene prejemke, ali - – z odločbo, s katero je podeljena pravica do invalidskega dodatka, pravica do družinskega dodatka ali pravica do oskrbnine po zakonu, ki ureja vojne invalide, ali - – z odločbo, s katero je podeljena pravica do veteranskega dodatka po zakonu, ki ureja vojne veterane, ali - – z odločbo, s katero je podeljena pravica do nadomestila za invalidnost po zakonu, ki ureja oblike družbenega varstva zmerno, težje in težko duševno ter najtežje telesno prizadetih oseb.

Zakon o zaščiti živali

Ur. l. RS, št. 38/2013 (ZZZiv-UPB3), zadnja spr. in dop.: Ur. l. RS, št. 159/2021 (ZZZiv-E)

Psi vodiči slepih (13. čl.)	• Psi-vodiči slepih in psi-pomočniki invalidov imajo skupaj s svojim skrbnikom vstop na vsa javna mesta in v sredstva javnega prevoza. • Psom iz prejšnjega odstavka ni treba imeti nagobčnika na javnih mestih in v sredstvih javnega prevoza.

Zakon o spodbujanju razvoja turizma

Ur. l. RS, št. 13/2018 (ZSRT-1)

Oprostitev plačila turistične takse (18. čl.)	• Plačila turistične takse in posledično promocijske takse so med drugimi oproščeni: - osebe na podlagi predložitve fotokopije odločbe pristojnega organa, iz katere je razvidno, da je pri zavarovancu ugotovljena invalidnost oziroma telesna okvara ali fotokopije potrdila oziroma izvedenskega mnenja pristojne komisije o ugotavljanju invalidnosti oziroma telesni okvari ali na podlagi članske izkaznice invalidske organizacije, - otroci in mladostniki na podlagi predložitve fotokopije odločbe, ki zadeva razvrščanje in usmerjanje otrok s posebnimi potrebami,

Pravilnik o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem

Ur. l. RS, št. 14/2004, zadnja dop.: Ur. l. RS, št. 153/2021

Pravilnik je izdal pristojni minister na podlagi 5. odstavka 87. člena **Stanovanjskega zakona** (Ur. l. RS, št. 69/2003 idr.).

Uporaba pravilnika (1. čl.)	• Ta pravilnik uporabljajo pri dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem občine, država, javni stanovanjski skladi in neprofitne stanovanjske organizacije (v nadaljnjem besedilu: najemodajalci).
Pogoji za upravičenost do dodelitve neprofitnega stanovanja (3. čl.)	• (3) Invalidi, ki so trajno vezani na uporabo invalidskega vozička ali trajno pomoč druge osebe, lahko ne glede na kraj stalnega prebivališča, zaprosijo za pridobitev neprofitnega stanovanja tudi v drugi občini, kjer so večje možnosti za zaposlitev ali kjer jim je zagotovljena pomoč druge osebe in zdravstvene storitve.
Prednostne kategorije prosilcev (6. čl.)	• (1) Pri razreševanju vlog za pridobitev neprofitnega stanovanja imajo prednost med drugimi tudi invalidi in družine z invalidnim članom. • (2) Najemodajalci v posameznem razpisu za dodeljevanje neprofitnih stanovanj posebej opredelijo prednostne kategorije prosilcev iz prejšnjega odstavka tega člena, pri čemer lahko po svoji presoji vključijo v razpis tudi druge prednostne kategorije prosilcev, kar pa morajo v razpisu posebej utemeljiti.
Upoštevanje dodatnega dnevnega ali spalnega prostora (15. čl.)	• (1) Pri dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem se lahko preseže površinske normative iz 14. člena z upoštevanjem dodatnega dnevnega ali spalnega prostora, če to zahtevajo družinske ali socialno zdravstvene razmere kot na primer, če gre med drugim za težjo invalidnost, težjo bolezen, ki terja trajno nego in podobno.

Odprava arhitektonskih ovir (16. čl.)	• Če je neprofitno stanovanje namenjeno invalidu oziroma družini z invalidnim članom, ki mu je otežkočeno oziroma preprečeno normalno gibanje, je potrebno ob dodelitvi neprofitnega stanovanja upoštevati potrebo po odpravi arhitektonskih ovir v stanovanju ali pri dostopu ali izhodu iz stanovanjske stavbe, kakor tudi zadostne površine za gibanje z invalidskim vozičkom.

Zakon o notariatu

Ur. l. RS, št. 2/2007 (ZN-UPB3), zadnja spr.: Ur. l. RS, št. 189/2020 (ZFRO)

Notarski zapisi o pravnih poslih – zapisne priče in tolmač (51. čl.)	• Pri sestavljanju notarskih zapisov morata sodelovati dve zapisni priči: 1. če se sklepajo pravni posli iz 3. točke 47. člena tega zakona, darilna pogodba za primer smrti ali sestavlja oporoka; 2. če kateri od udeležencev pravnega posla ne obvlada uradnega jezika; 3. če je kateri od udeležencev pravnega posla slep, gluh, nem ali gluhonem; 4. če je kateri od udeležencev nepismen oziroma če ne obvlada pisave, v kateri je sestavljena listina. • V ostalih primerih presodi notar oziroma udeleženci, ali je pri sestavljanju notarskega zapisa potrebno tudi sodelovanje prič. • Namesto zapisnih prič sme sodelovati pri sestavljanju zapisa drugi notar.

Definicija slepote in slabovidnosti v Republiki Sloveniji

SLABOVIDNOST (izguba vida od 70 % do 95 %)

1. ostrina vida od 0,30 do 0,10;
2. ostrina vida manj od 0,10 do 0,05 (štetje prstov na 3 m) ali zoženost vidnega polja na 20 stopinj ali manj okrog fiksacijske točke ne glede na ostrino vida;

SLEPOTA (izguba vida nad 95 % do popolne izgube vida)

3. ostrina vida manj od 0,05 (štetje prstov na 3 m) do 0,02 (štetje prstov na 1,5 m) ali zoženost vidnega polja na 5 do 10 stopinj okrog fiksacijske točke ne glede na ostrino vida;
4. ostrina vida manj od 0,02 (štetje prstov na 1,5 m) do zaznavanja svetlobe ali zoženost vidnega polja do 5 stopinj okrog fiksacijske točke ne glede na ostrino vida;
5. ostrina vida je 0 (amaurosis) – ni dojma svetlobe.

****

1. skupina: ostanek vida od 30 % do 10 % oziroma izguba vida od 70 % do 90 %;

2. skupina: ostanek vida manj kot 10 % do 5 % (štetje prstov na 3 m) oziroma izguba vida nad 90 % do 95 % ali ne glede na ostrino vida, če je vidno polje zoženo na 20 stopinj ali manj (do 5 stopinj);

3. skupina: ostanek vida manj kot 5 % (štetje prstov na 3 m) do 2 % (štetje prstov na 1,5 m) oziroma izguba vida nad 95 % do 98 % ali ne glede na ostrino vida, če je vidno polje zoženo na 5 do 10 stopinj;

4. skupina: ostanek vida manj kot 2 % (štetje prstov na 1,5 m) do zaznavanja svetlobe oziroma izguba vida nad 98 % do zaznavanja svetlobe ali ne glede na ostrino vida, če je vidno polje zoženo na manj kot 5 stopinj;

5. skupina: brez ostanka vida oziroma popolna izguba vida, brez zaznavanja svetlobe.

Definicijo slepote in slabovidnosti v Republiki Sloveniji, ki jo je določil Razširjeni strokovni kolegij za oftalmologijo in dne 06.11.1997 sprejel zdravstveni svet, je pristojni minister potrdil dne 06.10.1998.